

Usud selilaca

Stari drač,
na mjestu negdašnjeg salaša,
k'o pustinjska slutnja,
riznica je povijesti selilaca.

Putovi naši
nemjereno dugi:
od mora,
kamena blagajaca,
do panonskih ravni,
u blato uglobljenih
selilaca.

Na starom draču
još je zdravih grana.
Kresale ga munje,
gromovi silni,
svi ratnici tuđinaca.

Ružit ga htjeli
nevaljani sinovi selilaca.
Na korijen staviše sjekire teške,
al ne da zdrava grana,
ni hrvatskog roda
plodna bunjevačka nana.

Ponosno stoji,
drač stari,
korijenjem duboko u blatu,
poput zdenca – zanos selilaca,
još je snaga
i pamćenje Bunjevaca.

Josip Temunović

Katolički list

Zvonik

GOD. XXVI. BR. 3-4 (304-305) | ožujak-travanj (mart-april) 2020. | cijena 150 din

SRETAN USKRS

(Iz)vanredna korizma

Pišem ovaj uvodnik u jednom općem stanju zbunjenosti i nepredvidivosti razvoja situacije, ne znajući hoće li ga uopće netko pročitati. Promislio bih malo o ovom vremenu korizme koja je poprimila neke nove obrise duhovnosti, ali i napasti.

Naime, sve je počelo nekako mirno i klasično. Prošla je Pepelnica, promislili smo čega bismo se odrekli (ili ne bismo), što bismo voljeli popraviti, počele su pobožnosti Križnog puta, devetnice, inicijative 40 dana za život, petkom pazimo da ne jedemo meso, radimo svoje poslove, lijepo vrijeme lagano dolazi, samim tim i poljoprivredni poslovi lagano kreću, planovi za ekskurzije, Susret mladih u Zagrebu... Za to vrijeme, na vijestima slušamo o nekom čudnom virusu koji je zahvatio neki kineski grad, čudimo se i pomalo suosjećamo s ljudima koji se nalaze u teškim situacijama, ali opet to je nekako daleko.

Nekoliko tjedana kasnije, izvanredno stanje. Sve se otkazuje. Ono što smo gledali na televiziji, vidimo u svojim gradovima, selima, obiteljima. Nema više planova, nema putovanja, nema pobožnosti u crkvama. Na nekim mjestima nema ni svetih misa. Ni sami ne znamo kako ćemo proslaviti Uskrs.

Korizma dobiva nove obrise duhovnosti, ali i napasti.

Post/gramzivost

U vrijeme korizme naglasak je stavljen na suzdržljivost od hrane (post) u korist drugih ljudi koji oskudijevaju. Tako post u sebi ima konstitutivni element ljubavi i suosjećanja za drugog čovjeka. U novonastaloj teškoj situaciji javlja se napast gramzljivosti za prekomjernim zalihama hrane nauštrb ostalih ljudi kojima ostaju prazne police u dućanima, a želja za dijeljenjem postaje besmislena i zaboravljena.

Pokora/izolacija

Pokora je čin kajanja kojom osoba pokazuje iskrenu namjeru da više ne griješi. Za čovjeka koji je počinio zločin, sud propisuje godine izolacije od društva (zatvor) dok se osoba ne popravi i odluči da zločin više ne poćini. U ovom vremenu bolesti država nalaže izolaciju svima, a osobito starijim osobama i kroničnim bolesnicima, kako ne bi doveli u ozbiljnu opasnost svoje i tuđe živote.

Molitva/nesigurnost

Zatvorene crkve, ukinute pobožnosti, smanjen broj ljudi na svetim misama, u svima nama pobuđuje osjećaj nesigurnosti u molitvu. Kao da smo svi pali na ispitu vjere, počevši od Pape, biskupa, svećenika... Je li to doista tako? Možda pak ovo vrijeme iziskuje od nas vjernika malo drugačiji vid molitve. *Ti naprotiv, kad moliš, uđi u svoju sobu, zatvori vrata i pomoli se svomu Ocu koji je u skrovitosti. I Otac tvoj, koji vidi u skrovitosti, uzvratit će ti.* (Mt 6,6)

Situacija je doista ozbiljna. Jedan ljudski život, u bilo kojoj dobi ima neprocjenjivo dostojanstvo i vrijednost. Međutim, to dostojanstvo gazimo misleći da sam „ja“ najvažniji, a drugi neka se snađe. Stoga ova korizma zapravo ima prave obrise, a to je briga za druge. Ne dopustimo da nam panika skrene pozornost s bitnoga. Koliko god bilo teško i tragično, u ovom vremenu postoji i nešto dobro. Kao u svim tragedijama, i iz ove rodit će se novi život, nova budućnost.

/ IMPRESUM

Katolički list (mjesečnik)
godište XXVI., broj 304-305
Ožujak-travanj (mart-april) 2020.

Izdaje

Katoličko društvo „Ivan Antunović“
Trg sv. Terezije 3
24000 Subotica
E-mail: drustvoia@gmail.com

Adresa i kontakt Uredništva

Matije Gupca 10
24000 Subotica
E-mail: zvonik.subotica@gmail.com
Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Vinko Cvijin, glavni i odgovorni
urednik, Tel.: +381(0)21 775524

Dario Marton, novinar

Željka Zelić Nedeljković,

redaktura i korektura

Ana Gaković, lektura

Dragan Muharem, član Uredništva

Nebojša Stipić, član Uredništva

Jelena Ademi, tehnička urednica

Petar Gaković,

autor naslovne i zadnje stranice

Vedran Jević, fotograf

Tisak

Štamparija „Printex“

Segedinski put 86

24000 Subotica

Tel.: +381(0)24 554435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupiru
Hrvatska biskupska konferencija
Uprava za saradnju s crkvama
i verskim zajednicama
Republike Srbije.

Sadržaj 304-305

6

Tema

Kraj Kristovog života na zemlji i vrijednost početka svakog novog života

26

Intervju

Dr. Tibor Szöllősi:
Nikada nije dosadno
biti s Isusom

35

Psihologija

Rane potrebe i
početak neuroze

45

Vjeronauk za odrasle
Virus

9

Uskrs 2020.

Hvalospjev sretnoj koroni

29

Vjernici pitaju

Kako produbiti vjeru u
svijetu koji sve kruto
racionalizira?

36

Obitelj

Duhovna hrana obitelji
Kako izabrati najbolje?

42

Sakralna umjetnost
Križ

Prijatelji Zvonika:

RADIO MARIJA

Godišnja pretplata na Zvonik

- * izravnom dostavnom na župe: 1650 dinara
- * poštom: 1900 dinara: tuzemstvo (popust za više primjeraka)
 - 50 eura: Europa
 - 60 eura: USA, Canada (prekooceanske zemlje)

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu vršiti na račun: Katoličko društvo „Ivan Antunović“, Trg svete Terezije 3, 24000 Subotica, broj računa 310-210508-62, s naznakom ZA ZVONIK, a oni iz Hrvatske na ime: Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12, 10000 Zagreb. Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva mogu poslati s naznakom „Za Zvonik“.

Fotografije u ovom broju Zvonika:

- * Zvonik
- * NIU „Hrvatska riječ“
- * www.zupasvrokasubotica.com
- * www.pixabay.com

Dar života

Ima li većega ili ljepšega dara od samoga života? Jesi li dječak ili djevojčica, mladić ili djevojka, čovjek ili žena, djed ili baka... u kojoj se god od ovih kategorija prepoznaš, sretna si osoba zato što živiš. Možda ćeš odmah pomisliti suprotno: da tvoj život trenutno i nije savršen. Možda postoji nešto čime nisi zadovoljan. Nemoj zbog toga očajavati. Radije se sjeti onoga osnovnoga: ti si pozvan živjeti. Ne možeš donijeti drugačiju odluku. Je li ti trenutno teško ili pak osjećaš ljepotu življenja, u svakom slučaju živiš. Bio ti najradosnije biće na svijetu ili se nalazio u najtmurnijoj depresiji svoga života, živiš. Dok razmišljaš o stvarima koje te raduju, živiš. Dok razmišljaš kako ništa nema smisla, živiš. Kako god okreneš, živiš. Nije li to čudesno? Otkuda taj život? Što je život u samome sebi? Možda te razmišljanje o ovim temeljnim pitanjima potakne da još više zavoliš i cijeniš dar koji imaš.

Kao dijete, u utrobi svoje majke ti nisi odabrao život. Jednostavno si nastao. Stvoren si. Započeo si svoj put. Tvoj početak naziva se Ljubav. Ti si zapravo plod jedne vječne Ljubavi koja je našla odjeka u životu tvojih roditelja. Da! Tvoj otac i tvoja majka voljeli su se jako i njihova ljubav bila je na vrhuncu upravo u onom trenutku kada si ti stvoren. Bog koji je čista Ljubav ponovno se utjelovio. Ljubav se opet utjelovila. U tebi. Možeš li zamisliti tu veličinu? Pozvan si biti utjelovljenje Ljubavi. Samim svojim postojanjem svjedočiš da postoji Ljubav. Ne moraš ništa posebno činiti, niti govoriti. Ti si glasnik Ljubavi. Htio ti to ili ne. O, kako je život čudesan dar. Dobio si ga, nisi ga zaradio. I dok su tvoji roditelji očekivali da se rodiš za ovaj svijet toliko su ti se radovali. Znaš li da ti se oni nisu prestali radovati do kraja svoga života? Samo otac i majka mogu razumjeti što je ljubav koja se dariva, što je ljubav koja uvijek oprašta. Nitko nije sretniji od majke koja očekuje svoje dijete. Svaki

odlazak od kuće i povratak kući vlastitoga djeteta za majku je isto kao dok je čekala porod. Raduje se da te vidi, da je s tobom. Raduje se tvome životu. Isto tako, nitko nije žalosniji od majke koja je izgubila vlastito dijete. Najtužnija je majka i probodena srca ona koja više ne može promatrati život svoga čeda, nego gleda njegovu smrt.

Život je, dakle, dar. I to najdragocjeniji dar. Jedino život omogućuje sve što sada poznaješ: radost, žalost, razmišljanje, zaključivanje, prijateljstvo, vezu, brak, gledanje, divljenje, gubitak, pobjedu, disanje, svjetlost, zelenilo trave i drveća, šarenilo cvijeća, umjetnost, zanimanje, hobi, sport, treniranje, finu hranu, slatka pića, dobru zabavu... na kraju krajeva, jedino život ti omogućuje doživjeti ljubav: biti voljen i voljeti. A to je najveće što u životu možeš činiti: ljubiti.

Zato se upitaj još jednom treba li doista davati vrijeme i mjesto očaju, beznađu, depresiji, ljutnji, mržnji, svađi ili čak ubijanju? Zašto nekome rušiti njegovo neprocjenjivo blago? Zašto drugome ne omogućiti da živi i da doživi radost života? Možda si baš ti pozvan nekome pomoći da oživi. Ili da uopće preživi. Zamisli samo koliko različitih života i životnih priča ima na ovome svijetu. Kojega li bogatstva za sve nas! Jesi li uopće upoznao sva bogatstva kojima si trenutno okružen? Doživljavaš li drugoga pored sebe? Jesi li doista upoznao taj drugi život s kojim usporedno hodaš? Pokušaj otkriti na nov način život jednoga člana tvoje obitelji, tvoga prijatelja, susjeda ili kolege s posla. Možda si drugu osobu do sada promatrao jedino kroz svoj život i svoje raspoloženje, stvarajući vlastitu sliku o njoj. A što misliš o svim drugim životima koji su začeti, a kojima je uskraćeno doživjeti ljubav? Tko će njih upoznati? Ima jedan koji nas poznaje sve, a to je naš Stvoritelj. Iz ljubavi prema njemu pozvani smo boriti se za dar života, jer tko može znati što jedan novi život još može dobro učiniti za sve nas?!

Kraj Kristovog života na zemlji i vrijednost početka svakog novog života

U ovom korizmenom broju, dok je u tijeku molitvena kampanja Inicijative „40 dana za život”, promišljat ćemo upravo o povezanosti dvije ključne stvari: važnosti Kristove muke i smrti i vrijednosti života svakog začetoj djeteta. Mogli bismo se na prvi pogled zapitati kako te dvije teme mogu biti povezane i zašto se baš u ovom jakom liturgijskom vremenu korizme provodi inicijativa bdjenja za spas nerođenih, međutim, vidjet ćemo kako se vrijednost ljudskog života zrcali upravo u mucu i smrti utjelovljenog Boga koji je smatrao čovjeka toliko važnim da je za njega predao svoj život kako bi ga otkupio.

Sveto pismo nam na više mjesta progovara o važnosti i daru koji predstavljaju djeca. Upravo se starozavjetno kulturno okrilje razlikovalo od susjednih naroda po tome što Židovi nisu žrtvovali djecu u vjerskim kultovima, niti su odobravali pobačaj; prakse koju su bile rasprostranjene u tadašnje vrijeme. Naprotiv, u Starom zavjetu djeca su prikazana kao dugoočekivani dar, kao oni koji nastavljaju život obitelji. Dijete je nositelj budućih obećanja o Mesiji koji ima doći i osloboditi potlačeni narod. U Novom zavjetu djeca također zauzimaju posebno mjesto, Isus ih postavlja kao primjer za one koji žele ući u Kraljevstvo Božje.

Sveto pismo nam isto tako ukazuje na to da se od svog prvog trenutka začeca dijete već nalazi pod Božjim pogledom; pod njegovim pogledom punim ljubavi započinje svaki novi život, bilo gdje i kako da je on nastao. Iz svetih tekstova možemo iščitati kako Bog blagoslivlja plod ženine utrobe, samo njegovo postojanje i raduje se tome. Sveto pismo nam govori o nebeskoj proslavi za svakog obraćenog grešnika, ali isto tako možemo

zamisliti koliko je velika radost na nebu za svako novo začeto dijete koje samim svojim postojanjem ulazi u logiku božanske ljubavi, one ljubavi koja je za nas grešnike dala svoga jedinorođenog Sina.

Psalmist opisuje sljedećim riječima taj stvaralački pogled Oca nebeskog:

*Jer ti si moje stvorio bubrege,
satao me u krilu majčinu.
[...] Dušu moju do dna si poznavao,
kosti moje ne bjehu ti sakrite
dok nastajah u tajnosti,
otkan u dubini zemlje.*

*Oči tvoje već tada gledahu djela moja,
sve već bješe zapisano u knjizi tvojoj:
dani su mi određeni dok još ne bješe ni jednoga. (Ps
139,13.15-16)*

Biti stvoren iz potpune ljubavi koja se daruje, želja je svakog ljudskog srca. I čovjek cijelog svog života traži takvu ljubav koja bi ispunila dubine njegova bića i ne biva nikada u potpunosti zadovoljen. Ta duboka ljudska žeđ za ljubavlju poziva nas da smijemo misliti kako bi moralo postojati njeno ispunjenje. Još je sv. Toma Akvinski pisao kako je svaki stupanj ljepote (dobrote itd.) uvijek takav u odnosu na ljepotu u svojoj punini, tako možemo reći da su i naše ljubavi stupnjevi one ljubavi koja je u punini samo u Bogu i iz koje smo stvoreni i za koju smo u konačnici stvoreni.

U Kristu vidimo pravu veličinu čovjekovu

Švicarski teolog Balthasar govoreći o djetinjstvu piše: „Potrebno je utjelovljenje da nam pokaže da

rođenje ima ne samo antropološko značenje, nego i teološko, vječno značenje“.¹ Zapravo, tajna prvih dana i mjeseci života otkriva se u svojoj punini u utjelovljenju božanske Riječi. Isus nije želio samo djetinjstvo, već i period u majčinoj utrobi. Božanski Sin želio je proživjeti sve periode razvoja čovjeka. Božanstvo se sjedinilo s čovječanstvom upravo u ljudskom i istodobno božanskom embriju; koji misterij! Isus započinje svoj zemaljski život začecem, drugačijim nego našim, ali ipak začecem; razvija se pod majčinim srcem od stadija kad je imao samo jednu stanicu, zatim kao embrij koji se trebao ugnijezditi u maternici, kao nerođeno dijete kojem počinje kucati srce i koje počinje prepoznavati majčin glas još u utrobi.

Sveto pismo nam isto tako ukazuje na to da se od svog prvog trenutka začeca dijete već nalazi pod Božjim pogledom; pod njegovim pogledom punim ljubavi započinje svaki novi život, bilo gdje i kako da je on nastao. Iz svetih tekstova možemo iščitati kako Bog blagoslivlja plod ženine utrobe, samo njegovo postojanje i raduje se tome.

Nakon utjelovljenja vrijednost svakog djeteta, rođenog i nerođenog, ne može se u punini razumjeti bez promišljanja o ovoj velikoj tajni. Koja je vrijednost svakog začetog djeteta? Nemoguće je to izraziti riječima kada gledamo utjelovljenog Boga, Boga koji je postao embrij, fetus, dijete. Koja li je vrijednost u toj malenosti! Bog koji se učinio malenim!

O nenadmašena Božja dubina koja je dovela drugu božansku Osobu među nas kao dijete, u tijelu i krvi, sa

svim „nesposobnostima“ novorođenčeta! Cijeli Isusov život je bio „radi nas i radi našega spasenja“, pa tako je i njegovo djetinjstvo bilo djetinjstvo „za nas“, kako bismo otkrili vrijednost koju Bog daje svakom čovjeku. Ovako to pojašnjava sv. Irenej:

„Doista je došao spasiti sve ljude kroz sebe; govorim

Dijete je nositelj budućih obećanja o Mesiji koji ima doći i osloboditi potlačeni narod. U Novom zavjetu djeca također zauzimaju posebno mjesto, Isus ih postavlja kao primjer za one koji žele ući u Kraljevstvo Božje.

o svima onima koji se preko njega prepoređuju u Bogu: dojenčad, djeca, adolescenti, mladi i odrasli. To je razlog što je prošao sve životne dobi: postajući novorođenče među novorođenčadima, posvetio je novorođenčad; postajući djetetom među djecom, posvetio je one koji su u ovoj dobi i istovremeno postao za njih uzor pobožnosti, pravde i pokornosti; postajući mlad među mladima, postao je uzor mladima i posvetio ih za Gospodina. I na isti je način postao odrasli čovjek među odraslima, kako bi bio savršen model za svakoga”.²

Osim kroz utjelovljenje Sina Božjeg, potpuno razumijevanje veličine i vrijednosti svakog ljudskog bića vidimo napose u njegovom konačnom daru za sve nas. Žrtva Božjeg Sina ukazuje na iznimnu vrijednost svake ljudske osobe. I nerođena djeca, maleni, bolesni, stare i dementne osobe, svi su oni, svi smo mi ona dragocjenost za koju je Krist položio svoj život. U svojoj

¹ VON BALTHASAR H. U., „Jesus as child and his praise of the child“, u *Communio* 22 (1995) 633.

² IRENEJ LIONSKI, *Contro le eresie: smascheramento e confutazione della falsa gnosi*, Città Nuova, Rim 2009, II, 22, 4.

Božanski Sin želio je proživjeti sve periode razvoja čovjeka. Božanstvo se sjedinilo s čovječanstvom upravo u ljudskom i istodobno božanskom embriju; koji misterij! Isus započinje svoj zemaljski život začecem, drugačijim nego našim, ali ipak začecem; razvija se pod majčinim srcem od stadija kad je imao samo jednu stanicu, zatim kao embrij koji se trebao ugnijezditi u maternici, kao nerođeno dijete kojem počinje kucati srce i koje počinje prepoznavati majčin glas još u utrobi. Nakon utjelovljenja vrijednost svakog djeteta, rođenog i nerođenog, ne može se u punini razumjeti bez promišljanja o ovoj velikoj tajni.

gledati i u našim patnjama s ljubavlju na druge, pa i na one zbog kojih trpimo. Molimo da Njegov pogled ljubavi podari ljubavi svim majkama, očevima, (djedovima, bakama i članovima šire obitelji) koji se nalaze u kušnjama, žele li prihvatiti novi život koji se čini kao teret i izazov. Napose neka nam Kristov pogled ljubavi u patnji podari svijest koliko smo i mi sami vrijedni i ljubljani neovisno o tome koliko godina imamo, koliko smo toga u životu postigli i kakvi se činimo sami sebi ili drugima. Neka taj pogled božanske ljubavi dotakne i zacijeli naša srca, te nas potakne da se toj istoj ljubavi otvorimo i u njoj nanovo zaživimo.

spasenjskoj žrtvi Krist polaže život za svakog čovjeka s kojim se po svom utjelovljenju na otajstven način sjedinio, a vidimo da je po svom otajstvu jednako bliz i nerođenoj djeci i odraslom čovjeku. On, koji je svojim božanstvom posvetio svako razdoblje života i pokazao da je svako dio Božjeg nauma o čovjeku, otkupljuje čovjeka u svakom periodu njegova života u kojem se on nalazi.

Ove korizme, dok imamo priliku promišljati o Kristovoj muci, dok molimo križni put, dok slavimo liturgijska otajstva Velikog tjedna, možemo moliti da nam Gospodin podari ljubavi i poštovanja prema svakoj osobi za koju je On s ljubavlju trpio i umro, neka nas Njegov pogled ljubavi i u trenucima patnje pouči

Osim kroz utjelovljenje Sina Božjeg potpuno razumijevanje veličine i vrijednosti svakog ljudskog bića vidimo napose u njegovom konačnom daru za sve nas. Žrtva Božjeg Sina ukazuje na iznimnu vrijednost svake ljudske osobe. I nerođena djeca, maleni, bolesni, stare i dementne osobe, svi su oni, svi smo mi ona dragocjenost za koju je Krist položio svoj život.

Hvalospjev sretnoj koroni

U vazmenoj noći pjeva se jedan od najsvečanijih hvalospjeva Crkve, onaj uskrsoj svijeći. Tko ga sluša, i još više, tko ga ima milost otpjevati, osjeća kao da se sva nebeska vojska anđela upregla stvoriti ovaj himan. Uz svjetlost svijeće probija se poklik kroz tamu nizanjem nekoliko uzastopnih melizama „ovo je noć“. U noći čovječanstva, iz mrkle tame groba, izbija najsnažnije svjetlo! Krist je uskrsnuo!

Snaga hvalospjeva uskrsoj svijeći je i u njegovoj maestralnosti pomiriti nepomirljivo. Smrt i život. Dan i noć. Grijeih i spasenje. Usuđuje se ići toliko daleko da izgovara gotovo sablažnjiv paradoks – „O zaista potrebna Adamova grijeha... O, sretne li krivice koja je zaslužila takvoga i tolikoga Otkupitelja!“ Tko se ne potrese nad ovim iskazom taj nije shvatio svu dubinu i dramatičnost rečenog! Sretnog li i potrebnog grijeha?! Ma tko pri iole zdravoj pameti može klicati grijehu? Grijehu koji od zore čovječanstva pustoši i donosi smrt, pa i Sinu Božjemu? Što je u pozadini tog zanosa da i grijeh proglasimo sretnim?

Il grande Maestro

Sv. Augustin slikovito će ustvrditi da je Bog na raštmani glas čovjeka nadogrudio divnu simfoniju. Nije gumicom izbrisao naše falševe. To bi mu bilo daleko lakše. Ne, on je učinio nešto neshvatljivo veće; naše je otužne molove harmonizirao u durove. Od naizgled propalog pjesmuljka načinio je grandiozno djelo. Kristova pobjeda nad grijehom uzvišenija je negoli stvaranje u početku vremena. Točnije, ono je dovršetak stvaranja. Kristovim uskrsnućem napisano je veliko finale

simfonije zvane „Genesis“. Poput Smetanine „Vltave“, konac svih naših vijugavih potočića nalazi spasonosni uvir u Rijeku koja struji u život vječni. A nama se još probijati dotle; kroz vijuge životnih povisilica, snizilica, razrješilica...

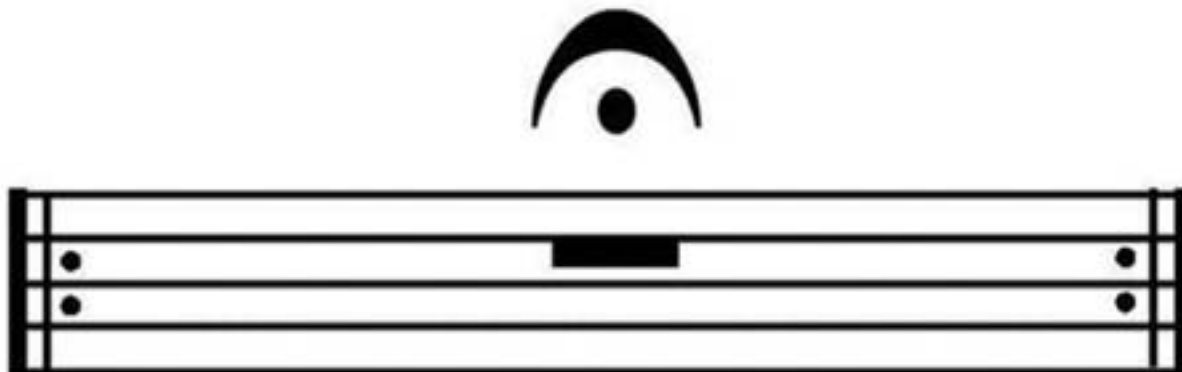
...I korona!

Tko želi svirati božansku simfoniju mora uvažiti i korone! Korona je važan znak u glazbi. Najjednostavnije rečeno, korona zaustavlja „staje na loptu“. Zanimljivo, korona nije glazba, ne daje nikakav zvuk, ton. Ne možeš ju otpjevati, odsvirati. Opstoji samo ukoliko je „parazit“, ukoliko se ugnijezdi na ton, akord ili pauzu, da bi na tren zaustavila melodijsku liniju, da bi dala ritam tako što izbacuje iz ritma. Štoviše, svojeglava je, neodrediva, traje onoliko koliko odredi Dirigent. A opet, bez nje je harmonija nezamisliva. Izvođač koji srlja do finala bez vrednovanja korone, riskira da od čitave simfonije napravi kakofoniju, parodiju. Da bi glazba bila glazba potrebne su joj korone. A nama?

Dirigente, probudi se!

Čini se da je korona narušila našu životnu harmoniju. Priznajem, sve nam je poremećeno. Cijeli svijet je okrenut naglavačke. Poput Damoklova mača visi korona nad našim glavama. Molimo, prosimo Vječnog Dirigenta da zamahne palicom, da pokrene zaustavljenu melodiju. Ali štapić se još ne miče. Zašto?

„...grabili smo naprijed punom brzinom, osjećajući se snažno i sposobnima za sve. Vođeni pohlepom za

zaustavi koronavirus, da zaustavi epidemiju. Iskreno, čini mi se da takve težnje promašuju bit. Kao kada bismo od skladatelja tražili da ukloni note koje nam zadaju teškoće u izvođenju ili nam se ne sviđaju. Pritom nam izmiče svijest da smo mi ti kojima je potrebno usavršavanje i suobličavanje volji i namisli Skladatelja. Bog je doista svemoguć i može u trenu zaustaviti zarazu. Može ovoga časa ukloniti COVID-19. Vječni Skladatelj može ukloniti sve korone iz svih partitura. Ali, što onda? Hoće li to spasiti stvar? Sklon sam vjerovati da ovo što nas je zadesilo nije bez dopuštenja Svevišnjega. I ne gledam na to kao kaznu već kao šansu. Milost je u trenutku orezivanja prepoznati Očevu ruku.

Božanska komedija malenog štrkljavca

Ne želeći minorizirati patnju mnogih pogođenih ovom zarazom, htio bih se opet vratiti na početak ovog priloga te pokušati nadoći na odgovor zašto i u ovom slučaju možemo i trebamo pjevati hvalospjev – *o sretno li krivice* (korone).

Tko u vrijeme policijskoga sata iziđe u dvorište, na balkon ili prozor svoga doma, zamijetit će nešto nečuveno za 21. stoljeće. Tišina! Usred dana! Nema brujanja, tutnjanja, trubljenja, vreve, dreke, buke... Još je teže pojmiti da je tišina mogla zavladati svjetskim metropolama. Baš tamo gdje se mislilo da život nikada ne može zastati, utišati se, umiriti. Najveći umovi današnjice ne bi bili u stanju domisliti način kako smanjiti „volume“ svijeta. A jedan sićušni, oku skriven mikroorganizam, poput stiska puceta na daljinskom, poput vrhunskog dirigenta, uspio je smanjiti decibele zaglušnog čovječanstva.

Ah, kako je to ponižavajuće i bolno za naše ohole glave! Držeći da je snaga u veličini, pojavnosti, inteligenciji, zveknuo nas nevidljivi kepec bez mozga i razuma! Možda još više od činjenice bolesti boli spoznaja da smo s lakoćom pokoreni nečim daleko inferiornijim i minornijim od nas. Ne znam može li se ovaj koronavirus smijati, ali da može zacijelo bi umro od smijanja, puko' bi od grohota i nestao kako je i došao kada bi vidio našu tragikomičnu izgubljenost (zar nema nečeg silno komičnog u tome da svi naličimo na nindže u tim maskama, da se otimamo za toalet papir, brašno, da žuljamo sapun ko' sumanut, bježimo od patrola u večernjim satima, klanjamo se televizoru gledajući misu?).

Pade nam korona s glave!

Hej, čovječe! A prije pedesetak godina smo išli rake-
tom na Mjesec! Osvajali svemir! Sad smo sretni ako osvojimo asepsol u ljekarni ili kvasac u trgovini! Ako

profitom, pustili smo da nas stvari potpuno obuzmu i žurba omami. Nismo se zaustavili pred tvojim pozivima, nismo se probudili pred svjetskim ratovima i nepravdama, nismo slušali krik siromaha i našega teško bolesnog planeta. Nastavili smo nesmiljeno dalje misleći da ćemo uvijek ostati zdravi u jednom bolesnom svijetu. Sada, dok smo u moru kojim bjesne valovi, zazivamo tebe: 'Probudi se Gospodine!'

Ove riječi pape Franje, izrečene prigodom izvanrednog blagoslova *Urbi et orbi*, pamtit će se još dugo. Starac u bijelom među rijetkima uviđa suštinu svega. Mislili smo stvarati glazbu zanemarujući Dirigenta, prekrajajući znakove u partituri života! I gle, bestijalno muziciranje zaustavila je samo jedna obična korona koju, ovaj put, nismo mogli ne uvažiti. Kada orkestar krene u krivu, nije lijek nastaviti, nego potpuno se zaustaviti, zatomiti svaki pokret, svaki zvuk, odložiti instrument.

Molitve koje promašuju?

Mnoštvo glasova upućuje svoje molitve Bogu da

je ova kušnja od Boga, onda je Svevišnji našao zaista najbrutalniji način da nas muči – da nam protrlja nos našom mizernošću, da nam tako bolno skine krunu (lat. *corona*) s glave! Do jučer smo njuškama parali nebo! Vid' nas sad – njuške nam svima posložene iza maske! Ah, „čovječe, pazi da ne ideš malen ispod zvijezda!“

Elem, nije toliko u pitanju jesmo li nečim pogođeni ili udareni. Sporno je što nas je udarilo. Da me nokautira krupniji i snažniji od mene, imao bih barem onaj slatki osjećaj satisfakcije da je grubijan izvršio nasilje nad slabijim. (Kukavica! Hajde navali na jačeg od sebe!) Da me intelektualno „spuca“ netko pametniji, i tu bih si našao utjehu (i nad popom ima pop!). Ali kako sada, u ovom slučaju, opravdati ovako duboko povrijeđenu taštinu? I najnabildaniji snagator pada ko' pokošen i

najumniji „dr. mr.“ lupa glavom pred malim štrkljavcem u kom nit razuma, nit mišića!

Svi virusi, blagoslivljajte Gospodina!

Možemo se mi sada domundavati je li to neka globalna zavjera (u želji da obranimo Boga i izuzmemo ga od ovog) ili pak nešto treće. Ali od jednog ne možemo pobjeći. Onaj tko moli Vjervanje, tko svake nedjelje po inerciji ponavlja „...Stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga...“, taj mora u svojoj vjeri priznati da je Bog stvoritelj svega. Pa i virusa! Da, tog malog, nevidljivog štrkljavca! Kada bi okolnosti bile drugačije, morali bismo priznati da je zaista divno Božje stvorenje. No, pošto se samo lud može radovati biću koji lamata, mi ćemo se, zasad, suzdržati od klicanja.

No, nećem dobrom u svemu tome ipak možemo klicati. U vremenu kada svi nosimo maske, čini se da tek sada maske najviše padaju. Dobar se pokazuje još boljim, naivac još naivnijim, totalitarac totalitarnijim... U vremenu kada smo jedno drugomu najbliži, otkrivaju se najveće razlike. Ali, nije nas virus samo udaljio, nego i približio. Korona je više učinila za mir na ovim našim prostorima nego svi profesionalni mirotvorci. Eto, Beograđani su pljeskom sa svojih balkona poslali ljubav Zagrepčanima stradalima u potresu.

Ne znam mogu li se usuditi ovo predložiti, ali bih sićušnog štrkljavca kodnog imena COVID-19 nominirao za još jedan vid dokazivanja Božje opstojnosti (uz onih Pet putova Tome Akvinca). Samo Vrhunski Um može osmisliti nešto toliko jednostavno i malo, ali potentno da od svih nas učini cirkuske pajace. Pred našim štrkljavcem preispituje se čak i vjera vjernika i nevjera nevjernika. Ateist se mora zagrcnuti i barem posumnjati u svoju nevjeru, a jednako tako će vjernik gutati knedle pred pitanjima vjere. I ne samo to, on je i pravedan. Ne možeš mu se unijeti u *facu* i reći – *znaš li ti tko sam ja?* Nitko nije pošteđen! Čak i političaru drma fotelju ispod zadnjice. Ako bi koronavirus znao zapjevati uvjeren sam da bi mu hit bio „Nije u šoldima sve“.

O sretne li korone!

Ova korizma i ovaj Uskrs 2020. godine ostat će nam, vjerujem, u sjećanju do kraja života. Možda je i nama vjernicima trebala korona da nas zaustavi, stopira, da načinimo odmak od rutine. Ponajviše da nas ogoli, nauči poslušnosti, usmjeri na bitno. Ovo je Uskrs bez gužve, bez guranja, bez zečeva, džidža-midža, Uskrs bez defilea sa šunkama i jajima kroz crkvu na blagoslov. Uskrs bez mnogih samorazumljivih ekshibicija. Hoće li to vratiti jasnoću pogledu, bistrinu duhu? Kad sve ovo prođe, a proći će, imam li opravdanja i dalje svirati po svom?

Pogledate li na križ koji vam

visi oko vrata, na zidu, o retrovizoru vašeg auta, vidjet ćete bogočovjeka koji je umro pod koronom (okrunjen trnovom krunom). Tim činom sve je naše korone uzeo na se i od časa uskrsnuća svaka naša trnovita korona postoje prigoda za „hod u novosti života“. O čudesne li Božje ljubavi! Hoću li i ja nakon svega moći zapjevati – *o sretne li korone koja je zavrijedila takvoga i tolikog Otkupitelja imati?* Daj Bože! Stoga, *Felix corona, alleluia!*

Upute svećenicima tijekom izvanrednog stanja

Dragi svećenici!

Ovu tešku situaciju epidemije izazvane korona virusom svi mi teško proživljavamo, osobito zbog odsustva vjernika s misnih slavlja i u svakodnevnom životu naših župa. Ipak, ne malakšimo duhom, nego ustrajmo u molitvi i radosnoj nadi, kako bismo mogli doživjeti blizinu Gospodina koji nas *tješi u svakoj našoj nevolji da bismo i mi sve koji su u nevolji mogli tješiti onom utjehom kojom nas same tješi Bog* (2Kor 1,4). Prihvatimo stoga i iskoristimo ovo vrijeme „pustinje“ kao prigodu za vlastito obraćenje i intenzivniji susret s Gospodinom. Ujedno, dio vremena posvetimo administraciji, osobito ukoliko ju uslijed drugih obveza i pastoralnog angažmana nismo uspjeli cjelovito voditi, pa je ovo dobra prigoda da nadoknadimo sve manjkavosti. Ovdje vam želimo pružiti nekoliko općenitih uputa glede snalaženja tijekom izvanrednog stanja, kao i smjernice za proslavu Velikog tjedna i Uskrsa, a prilažemo vam i Dekrete Kongregacije za bogoštovlje i disciplinu sakramenata i Apostolske pokorničarne, koji se odnose na ovu izvanrednu situaciju.

Opće upute i obavijesti

Odredbe o obustavi svih javnih bogoštovlja, koje su stupile na snagu 19. 3. 2020. u 12 sati, do daljnjeg ostaju na snazi, pa Vas stoga pozivamo da ih se striktno pridržavate. Osobito treba paziti da naše djelovanje ne izazove razdor među vjernicima, ukoliko unatoč zabrane pojedince ipak pripuštamo sakramentima, dok većina ostaje uskraćena. Pozovimo vjernike da putem medija prate liturgijska slavlja te da u svojim domovima više vremena posvete molitvi, kako osobnoj tako i zajedničkoj, kao i čitanju Svetog pisma. Za slavlje dana Gospodnjeg u obitelji zbog zapriječenosti sudjelovanja na misi mogu se koristiti tekstovi pripravljeni za tu prigodu, koji se nalaze na linku: www.hilp.hr.

Sveta pričest može se podijeliti samo i isključivo kao popudbina, dok ostale vjernike potaknimo na duhovnu pričest, te ih uputimo na prigodne molitve za taj čin vjere. Nipošto nije dopušteno svetu pričest dijeliti izvan svete mise, pa ni na svetkovinu Uskrsa.

Pojedinačne svete ispovijedi se do daljnjeg odgađaju, a vjernicima koji bi se željeli ispovijediti

preporučimo savršeno pokajanje, poučavajući ih da ono *opršta lake grijehe, a postiže i oproštenje teških grijeha ako uključuje čvrstu odluku pristupiti sakramentalnoj ispovijedi, čim to bude moguće* (KKK 1452). Ovdje podsjećamo da se posredstvom telefona i drugih sredstava komunikacije nikako i ni pod kojim uvjetima ne može podijeliti sakramentalno odrješenje grijeha.

Opće odrješenje, za koje smo vam u odredbama od 19. 03. 2020. po točkom 7 dali ovlast, u sadašnjoj situaciji ipak nije provedivo. Naime, primjena općeg odrješenja pretpostavlja postojanje velike potrebe i istodobnu prisutnost većeg broja vjernika (usp. kan. 961-963), što u sadašnjim okolnostima nikako nije moguće, te ovdje pojašnjavamo da kod nas ne postoji stanje u kojem bi se mogla primijeniti navedena mogućnost.

Bolesničko pomazanje neka se podjeljuje samo i isključivo u smrtnoj pogibelji, poštujući sve mjere opreza i zaštite od zaraze, a dovoljno je pomazanje samo na jednom dijelu tijela, pri čemu se može poslužiti i pomagalom (npr. štapićem za uši), uz izgovaranje propisane formule (kan. 1000).

Obred sprovoda neka bude kratak, uz najvažnije molitve, čitanje samo jednog odlomka iz Svetoga pisma i bez homilije. Neka se obred po mogućnosti obavlja napolju. Ukoliko župnik, zbog zabrane izlaska starijim osobama od 65 godina, ne može izići obaviti sprovod, a da u okolici nema drugog klerika koji bi ga u tomu mogao zamijeniti, biskupi će u dogovoru sa župnikom odrediti prikladnog laika koji će u ovoj iznimnoj situaciji predvoditi sprovodne obrede. Kod prijave sprovoda podsjetimo rodbinu da na obredu može biti prisutno samo nekoliko najbližih članova obitelji pokojnika, što je također propisano zaključkom Vlade (Sl. glasnik RS 43, od 27. 03. 2020.), dok briga o poštovanju te preporuke spada na civilne vlasti, a ne na službenika crkve.

Termini prvih pričesti i krizmi neka se u svim župama odgode do daljnjeg, a novi termini će se blagovremeno moći odrediti nakon što bude prošla epidemija i bude ukinuto izvanredno stanje.

Obveza služenja mise „pro populo“ odnosno za narod (usp. kan 534) jednako važi za sve župnike i upravitelje župa, s tim da ukoliko na određenu nedjelju ili zapovijedani blagdan u njegovoj biskupiji već ima primljenu vezanu nakanu, iznimno – dok traje izvanredno stanje – toj obvezi može udovoljiti koji drugi dan u tjednu.

Veliki tjedan i Uskrs

Hvalevrijedne su inicijative svećenika koji liturgijska slavlja prenose putem medija i interneta te na taj način vjernicima omogućuju da se duhom uključe u liturgijska događanja. Pri tomu je važno paziti na dostojanstvo

samoga slavlja, u čijem središtu nije celebrant nego Gospodin koga slavimo.

Velika subota

Ukoliko je moguće neka crkva bude otvorena kako bi vjernici imali mogućnosti pojedinačno ući i pomoliti se.

U župama gdje se običava blagosloviti jelo, neka se župnici pobrinu da vjernicima dostave prigodnu molitvu – prijedlog dostavljamo u prilogu – te neka oni na uskršno jutro u svojim domovima blagoslove jelo.

Vazmeno bdjenje

U Vazmenom bdjenju, gdje postoje uvjeti da se ono dostojanstveno proslavi, neka se izostavi paljenje vatre, nego upalivši uskršnu svijeću i izostavivši procesiju, neka se navijesti vazmeni hvalospjev (Exsultet), a u Krsnoj službi neka se samo obnove krsna obećanja, bez blagoslova zdenca (usp. Dekreti 153/20 i 154/20). Ostalo u bdjenju je prema rubrikama. Onamo gdje je običaj na kraju mise imati uskršnu procesiju, ovaj put se i ona izostavlja.

Službu čitanja neka izmole oni svećenici koji nemaju mogućnosti dostojanstveno proslaviti Vazmeno bdjenje, pri čemu se preporučuje da uzmu sva čitanja s njihovim hvalospjevima i molitvama iz Službe riječi obreda Vazmenog bdjenja.

Dragi svećenici, iako je naše javno djelovanje zbog epidemije vrlo ograničeno, pozvani smo skrovito živjeti svoje svećeničko poslanje osobnom molitvom, razmatranjem Božje riječi i slavljenjem svete misne žrtve. Krijepimo se obilno tom duhovnom hranom, kako bismo u ovo vrijeme velike kušnje vjernicima i cijelom svijetu mogli pružati utjehu i nadu. Neka naše riječi ljudima donose mir, ulijevaju pouzdanje u Božju providnost i pružaju utjehu osobito onima, čije duše ovih dana tište tjeskoba i strah.

Neka sve nas duboko proživljavanje vazmenih otajstava učvrsti u zajedništvu. Ne zaboravimo, Gospodin nam i danas govori svakomu od nas i cijelomu čovječanstvu: Hrabro! Ne bojte se! Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta (usp. Mt 14,27. 28,20).

U tom duhu svima vama želimo blagoslovljen Veliki tjedan i sretan Uskrs!

Vaši biskupi:

Mons. Stanislav Hočevar SDB, v.r. nadbiskup i metropolit beogradski

Mons. Djura Džudžar, v.r. eparhijski biskup za grkokatolike

Mons. János Péntes, v.r. biskup subotički

Mons. Đuro Gašparović, v.r. biskup srijemski

Mons. Martin Roos, v.r. umirovljeni biskup temišvarski i apostolski upravitelj zrenjaninski

Prijenosi svetih misa iz Subotičke biskupije putem interneta

Dana 19. ožujka, subotički biskup Ivan Péntes uputio je obavijest vjernicima na području Subotičke biskupije da se *od dolaska na liturgijska slavlja i pobožnosti suzdrže vjernici koji imaju simptome infekcije dišnih putova ili respiratorne poteškoće, koji su bili u krajevima koji se smatraju žarištima zaraze ili u kontaktu s osobama koje bi mogle biti nositelji virusa, te starije osobe, a osobito kronični bolesnici*. Biskup je ove skupine vjernika pozvao *neka u svojim domovima budu molitvom povezane s vjerničkom zajednicom u crkvi, a ukoliko su u mogućnosti, neka prate programe Radio Marije*.

Za vrijeme trajanja izvanredne situacije u Srbiji, oci franjevci u Novom Sadu, počevši od 18. ožujka, prenose svetu misu iz franjevačke crkve sv. Ivana Kapistranskog u Novom Sadu uživo putem društvene mreže Facebook. Misa na hrvatskom jeziku tijekom radnih dana (utorkom i četvrtkom) započinje u 18 sati, subotom u 18.30,

a nedjeljom u 8.30 sati. Oci franjevci prenose i svete mise na mađarskom jeziku u istom terminu radnim danima (ponedjeljkom, srijedom i petkom), te subotom u 17.30, a nedjeljom u 10.15 sati. Prijenos je moguće pratiti putem Facebook računa *Franjevci Novi Sad – Ujvidéki ferencesek*.

Sveta misa iz kapelice Radio Marije u Subotici na hrvatskom jeziku emitira se, kao i cjelokupni program, putem interneta, na stranici www.radiomarija.rs. O tjednom rasporedu svakodnevnih molitava i pobožnosti slušatelji se mogu informirati na internetskoj stranici i aplikaciji ovoga radija. Preko tjedna sveta misa na hrvatskom jeziku slavi se i emitira ponedjeljkom, srijedom i petkom od 15 sati, utorkom, četvrtkom i subotom u 7 sati, a nedjeljom od 12 sati. Njezin početak objavljuje se, osim u radijskom programu Radio Marije, na Facebook računu *Radio Marija Srbije*.

Propovijedi s nedjeljnih misa na hrvatskom jeziku redovito se objavljuju na internetskoj stranici subotičke katedrale – manje bazilike sv. Terezije Avilske: www.suboticka-katedrala.info.

Državne vlasti u Srbiji trenutačno zabranjuju javna okupljanja više od 2 osobe u zatvorenim prostorima, gdje se ubrajaju i crkve.

Pepelnica u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

„Ako tko želi ići za mnom neka uzme svoj križ i krene putem mojih stopa, putem ni malo lakim. Otvori mi oči i uši da svim svojim bićem budem duboko svjestan Tvojih patnji i Tvoje prevelike ljubavi. Budi mi snaga da i u padovima vidim svoju sreću i nadu.“ Ovim razmišljanjem vjernici naše župe okupili su se na svečanom misnom slavlju povodom Čiste srijede – Pepelnice.

Prije misnog slavlja molila se pobožnost križnog puta, a nakon iste bio je obred pepeljenja. Za vrijeme molitve bila je mogućnost za ispovijed. Korizma je vrijeme posta, odricanja, žrtve i činjenja dobrih djela. Ona nam pruža priliku da očistimo dušu i tijelo, da postanemo bolji i da noseći svoj križ budemo Isusu što bliže. /Marica Mikrut/

Svjetski molitveni dan u Novom Sadu

Više od stotinu vjernika Novog Sada ugostile su članice župne zajednice konkatedralne sv. Petra i Pavla Rusko-krsturske eparhije sv. Nikole za katolike bizantskoga obreda u Srbiji, 5. ožujka, prigodom obilježavanja Svjetskog molitvenog dana. Na početku susreta sve ih je pozdravio vladika mons. Đura Džudžar.

Ovogodišnji predložak susreta Svjetskoga molitvenog dana došao je iz Zimbabvea i pozvao je sve molitelje na molitvu za rješavanje problema i poteškoća te južnoafričke države. Tema ovogodišnje molitve temelji se na priči o izlječenju bolesnoga čovjeka pokraj Bethesde: *Ustani, uzmi svoju postelju i hodi* (Iv 5,8). U katehezi koja je uslijedila te njezinu uprizorenju, rečeno je da kršćane ovaj redak iz evanđelja tjera na razmišljanje o promjeni koju moraju učiniti u životu, svojem i bližnjih. „Tjera nas da razmišljamo o tome jesu li na Isusov poziv da se promijenimo, naši odgovori ispunjeni isprikama. Isusov poziv na promjenu života (‘Želiš li ozdraviti?’ Iv 5,6) upućen je čovjeku o kojemu znamo dvije stvari: iz zdravstvenog je razloga nepokretan i napušten *Nemam nikoga da mi pomogne*’ (Iv 5,7). Kada se kombiniraju bolest i napuštenost, to je dvostruko teško životno stanje. On u Isusovu pitanju možda osjeća i cinizam. Možda je u sebi pomislio ‘Pa naravno da želim, to mi je jedina želja u životu!’ Isusovo pitanje upućeno je i nama. Želimo li zaista u svojem životu promjenu? On od nas traži da jasno definiramo svoje želje i potrebe, ali nas suočava i s vlastitim isprikama. Često se ne želimo mijenjati jer ćemo u tom slučaju morati biti suočeni i s dodatnim zahtjevima izlaska iz svojega komfora. Isus

nam je svojim pozivom ponudio snagu i dao priliku za izlječenje. Da bismo se izliječili, moramo poduzeti tri aktivnosti: ‘Ustani’ (odmakni se od sadašnje pasivnosti), ‘uzmi svoju postelju’ (suoči se sa svojim bremenom i poteškoćama drugih i ponesi ih) i ‘hodi’ (ne stoj na mjestu i ne osvrći se na svoje situacije koje su prošlost). Bismo li i mi radije sjedili u svojim toplim sobama, u svojem komforu, žaleći se svojim isprikama i opravdavanjima koji nas sprečavaju da iskusimo veliku Božju ljubav, milosrđe i izlječenje? Ovaj nas tekst poziva na aktivizam i na slušanje Isusovih zapovijedi”, rečeno je na susretu.

Zajednički dio molitve, nakon pjesme „Kakav prijatelj je Isus“, kolekte za potrebe zajednice koja je organizirala susret, te predstavljanja Zimbabvea i razjašnjenja simbola Dana, sastojao se od čitanja dijela pete glave Ivanova evanđelja iz koje je uzet ovaj odlomak, te zajedničke molitve Očenaša na hrvatskom, mađarskom, rusinskom, ukrajinskom, slovačkom i srpskom jeziku – liturgijskim jezicima zajednica iz kojih se okupljaju sudionici Dana u Novom Sadu. Završni blagoslov predmolili su okupljeni predsjedatelji kršćanskih zajednica. /M. Tucakov/

Zaručnički tečaj u Subotici

Subotička katedralna župa sv. Terezije i ove je godine organizirala zaručnički tečaj za 53 pripravnika za vjenčanje. U organizaciji tečaja najveću pomoć pružila je župa sv. Roka iz Subotice. Predavanja su bila u župnoj vjeronaučnoj dvorani, koja je svake večeri bila dupkom puna. Tečaj je trajao od 9. do 13. ožujka.

Govorilo se o braku i obitelji u Bibliji, o sakramentima u braku i obitelji, o psihologiji braka i obitelji. Jedna je tema bila: „Medicina u braku i obitelji“, dok je posljednje predavanje bilo svjedočenje bračnog para. Predavači su bili mons. dr. Andrija Anišić, dr. Tivadar Fehér, dr. Marija Mandić, mjesni župnik mons. Stjepan Beretić i bračni par Vesne i Ladislava Huske. Svima koji se pripremaju za obiteljski život želimo Božji blagoslov i puno radosti u obitelji koju će osnovati. /Zv./

Inicijativa „40 dana za život“ započela i u Novom Sadu

Molitvena inicijativa za spas nerođenih „40 dana za život“ predstavljena je 24. veljače u Novom Sadu, u Franjevačkom kulturnom centru „Bonaventurianum“.

Pokretači i sudionici inicijative započeli su, nakon dulje pripreve, njezin javni put zazivom Duha Svetoga koji je, nakon instrumentalnog uvoda **Aleksandra Rajića**, predvodio **fra Károly Harmath**, gvardijan novosadskog franjevačkog samostana. Osnovna pravila Inicijative predstavila je **Nikoleta Malenić**. *Nakon predstavljanja knjige Abey Johnson „Neplanirano“, koju smo organizirali s predstavnicima Inicijative iz Hrvatske koncem prošle godine u Subotici, Somboru i Novom Sadu, odlučili smo se i u ovom gradu započeti duhovni boj za nerođene i njihove majke, kazala je ona. Predstavljajući povijest Inicijative u svijetu, Malenićeva je prikazala pravila sudjelovanja u miroljubivom bdjenju i njegove ciljeve. Cilj je da se borimo protiv pobačaja, da se razumije vrijednost ljudskog života, te da se miroljubivim bdjenjem, molitvom, postom i radom u zajednici ujedinitimo i predstavljamo ljude koji brane život. Našim prisustvom ispred ulaza u novosadsku ginekološku kliniku želimo i osvijestiti lokalnu zajednicu o užasnim posljedicama abortusa. Tijekom bdjenja ponašat ćemo se sukladno civilnim propisima, kao kršćani, spremni za razgovor i pomoć,* kazala je ona.

Malenićeva je predstavila i tim Inicijative u Novom Sadu, kojim će koordinirati **Miloš Subotić**. Koordinator događaja bit će **Aleksandar Rajić**, bilježničarka **Marijana Beretić**, urednica programa na Radio Mariji Srbije u kojem će biti predstavljena Inicijativa bit će **Ana Dulić**, a tehničku potporu osiguravat će **Stipan Jurić**. Koordinator rada u zajednici bit će **vlč. Daniel Katačić**, kapelan u župi Imena Marijina u Novom Sadu.

Okupljanja pokretača inicijative ispred Ginekološke klinike i rodilišta u Novom Sadu započela su prvoga korizmenog jutra ove godine, 26. veljače. Okupljanje je započelo blagoslovom i molitvom za prostor i sudionike Inicijative koje je predvodio **Daniel Katačić**. *Stavio sam cijelu inicijativu pod zagovor sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina i našega zemljaka rođenog u Đurđinu. On je cijeli svoj životni vijek proveo u samostanu u Somboru, kao svećenik uzorna života. Bio je veliki i gorljivi branitelj nerođenih. Nastupajući javno u zaštitu nerođenih, puno je trpio od muževa i obitelji žena koje su na njegov nagovor odustale od pobačaja. O. Gerard je čak ponudio svoj život kako bi se, jednom prilikom, jedno dijete rodilo,* kazao je **Katačić**. /**M. Tucakov**/

Lemeška riznica vjerskih eksponata

Lemešanka Ana Antal bavi se sakupljanjem vjerskih eksponata već dulje vrijeme, a sve je započelo skromno i u krugu obitelji. Ovu aktivnost prakticira isključivo radi osobnog zadovoljstva, a nikako materijalnog. Rezultat jest svakako duševni mir i potpuno blagostanje.

Kako sama Ana kaže, redovito moli Boga, ide na svetu misu, a osobito voli ići na hodočasnička mjesta. Iznimno je veseli kada dobije novu molitvu pa ju pridruži vlastoručno pisanom molitveniku, zbirci rukom pisanih molitava iz usmenog predanja.

Sve je počelo 2000. godine kada je Ana usnula lik lijepe smjerne žene uzdignute na nebo, ogrnute plavom haljom, i povjerila joj se kako bi željena hodočastiti. Ujutro je na tu nakanu izmolila i ispričala suprugu svoj san sva sretna što je sanjala dragu Majčicu. Bio je to četvrtak. Vođena svojim obvezama i poslovima, napustila je svoj dom, a pri povratku dočekao je suprug **Stipan** i obradovao je. Telefonskim putem obaviješten je da ima jedno slobodno mjesto za Međugorje i bez dvojbe je za poklon supruzi uplatio hodočašće. Za Anu je to bio gotovo nevjerovatan dar neprocjenjive vrijednosti. I djeca su je podržala u putovanju, i već za tri dana, u nedjelju, bila je na toliko željnom i dugo iščekivanom pohodu. Od tada je počelo intenzivno sakupljanje eksponata koje traje evo već dva desetljeća.

U svojoj kolekciji Ana posjeduje sedam Betlehema, više od 30 uramljenih slika tj. prilika, preko 15 raspela i isto toliko krunica, šest goblena i mnoštvo ručnih radova s motivima Gospe i Svete obitelji. Preko 270 anđela zauzelo je police prepunog ormara. Kipovi raznih veličina od najrazličitijih materijala prikazuju mnoštvo svetaca Katoličke Crkve. Dopisnice, svetnjače, kalendari i molitvenici upotpunjuju zbirku i čine je šarolikom.

Godinama sakupljanja Ana je proširila svoje vidike i uspostavila kontakte s mnogim ljudima. Naime, predmeti potječu iz tuzemstva, širom Vojvodine, ali mnoštvo i iz inozemstva, iz Njemačke, Mađarske, Hrvatske, Austrije, Bosne i Hercegovine. Za svaki predmet Ana je emotivno vezana i kojeg god se dotakne kreće priča kako je dospio u riznicu. Za mnoge od njih preprodavači su nudili lijepe iznose, ali nikada nije trgovala i bogatila se na račun svoje vjere. Dobar broj darovatelja više nije živ pa krene i suza na njihov spomen. Najljepši dar za Anu bilo kojom prigodom jest upravo eksponat koji će obogatiti kolekciju, a kako ona sama kaže njenu osobnu crkvu sv. Ane. Svi prijatelji, obitelj i Lemešani stoga znaju kako će iskreno obradovati pasioniranu skupljačicu sakralnih eksponata. Djetinjom radošću i osmijehom ozarenog lica obećava nastaviti svoj hobi i proširiti kolekciju. /**Željko Zelić**/

Poklade u Paulinumu

U Katoličkoj Crkvi od srednjeg vijeka uvedene su poklade, od Božićnog vremena do Čiste srijede ili Pepelnice. Sama riječ poklade dolazi od latinske riječi *carneval*, od *caro* tj. meso i *levare* u prijevodu dignuti. Druga riječ *fašnik* potječe od njemačke riječi *fastnacht*, u prijevodu noć posta. Poklade ili fašnik razdoblje je prije korizme u kojem se priređuju razne zabave, balovi, povorke maškara, kostimirani i maskirani plesovi, zatim bakljade i vatrometi, a na kraju svečano spaljivanje ili pokapanje velike lutke, personifikacije „princa kar-

nevala“. U školama i drugim zavodima za poklade se priređuju zabavne večeri s raznim veselim i šaljivim programima. U *Paulinumu* je stari običaj da se na dan prije Pepelnice priredi vesela, zabavno-komična večer. Ovu tradiciju i ove su godine održali paulinci, priredivši zabavnu večer. Svaki razred izveo je nešto komično, pjevanjem, recitacijom, sviranjem, oponašanjem ili akrobacijom.

Pepelnica

Na Čistu srijedu u ranim jutarnjim satima okupili smo se u našoj kapeli da bismo počeli jedno od najsvetijih crkvenih razdoblja, korizmu. Svetu misu predslavio je rektor, a s njim su sumisli duhovnik i prefekt sjemeništa. Rektor je u svom nagovoru istaknuo evanđeosku poruku, da u korizmenom vremenu prije svega trebamo više moliti, zatim činiti žrtve i dijeliti milostinju, imati više osjećaja za naše bližnje. U korizmenom vremenu u *Paulinumu* se ne moli samo križni put, već imamo i druge pobožnosti, duhovne nagovore i adoracije.

Posjet župi i tvornici „Gebi“ u Čantaviru

Čantavir je naselje u kojem najvećim dijelom žive vjernici katolici. Da su bili i ostali dobri vjernici privrženi Crkvi, svjedoči velebna crkva u stilu bazilike, koju su vjernici svojim darovima i aktivnim radom podigli u najvećoj svjetskoj ekonomskoj krizi, 1929/30.

godine. Čantavirci su jako ponosni na svoju crkvu i može se reći da su dobri vjernici i u veoma lijepom broju dolaze na nedjeljne svete mise, osobito vjeronaučna djeca i osmoškolci. Cilj posjeta paulinaca jest da u tim župama skrenu pozornost na duhovna zvanja i na jedinu

katoličku školu koja poučava i odgaja za kršćanske vrijednosti. Prije podne smo proslavili svetu misu koju je predslavio rektor mons. József Miocs u zajedništvu sa župnikom Robertom Utcaijem, prefektom Lászlom Tojzanom, kapelanom Sinišom Stipićem i kapelanom iz Marije Majke Crkve Arnoldom Lukacsem. Nakon propovijedi prefekta Tojzana, o svom životu svjedočio je Alen Mrkaljević, učenik 4. razreda. Meditativnu pjesmu recitirao je Adam Huszár, a zatim je slijedila skladba Cesara Francka koju su izveli Tamas Kiss i Adam Petrovity. Na kraju mise župnik je s učenicima postavio razna pitanja u vezi škole i sjemenišnog života, a u ime paulinaca odgovarao je učenik 2. razreda Samu Varga. Poslije svete mise i susreta s djecom posjetili smo jednu od najvećih tvornica u Vojvodini i u Republici Srbiji, tvornicu „Gebi“, kroz koju nas je poveo predsjednik Mjesne zajednice i zamjenik vlasnika Attila Gyurcsin.

Na Sajmu obrazovanja i knjiga u Novom Sadu

Na poziv Ministarstva obrazovanja Republike Srbije i pokrajinskog Tajništva za obrazovanje, propise, upravu za nacionalne manjine i nacionalne zajednice, sudjelovali smo na Sajmu obrazovanja i knjiga u Novom Sadu. Na sajmu koji je ove godine priređen po 15. put, ovoga puta na temu „Putokazi“, predstavljene su neke srednje škole, zatim visoke škole i fakulteti Vojvodine i Republike Srbije te pojedini inozemni fakulteti. Na Sajmu knjiga predstavilo se 150 izlagača iz 13 zemalja, koje su predstavile svoje nakladničke kuće. Na sajmu su bile i neke crkvene izdavačke kuće, nažalost, katoličke nisu. Sajam knjiga bio je reprezentativan i veoma dobro posjećen.

ODGOĐEN SUSRET hrvatske katoličke mladeži u Zagrebu 2020.

Zagrebačka nadbiskupija, kao organizator jedanaestog Susreta hrvatske katoličke mladeži (SHKM), priopćuje odluku Hrvatske biskupske konferencije da je SHKM koji je trebao biti održan 9. i 10. svibnja u Zagrebu za sada odgođen. Novi termin Susreta nije predviđen u 2020. godini.

Zagrebačka nadbiskupija zahvaljuje Središnjem odboru SHKM-a, Organizacijskom odboru SHKM-a, svećenicima, župnim zajednicama, obiteljima koje su velikodušno pokazali spremnost da otvore vrata svojih domova mladima, kao i volonterima, Gradu Zagrebu i svima drugima koji su dosad radili na organizaciji Susreta, priopćio je Tiskovni ured Zagrebačke nadbiskupije.

„Vjerujemo da učinjeno dobro neće biti izgubljeno, već sjeme posijano za budućnost. Uvjereni smo da će ovo vrijeme kušnje koje kao narod s cijelim svijetom živimo, a koje je dodatno otežano potresom koji je u nedjelju 22. ožujka pogodio Grad Zagreb i okolicu, ojačati snagu vjere u Božju prisutnost i svjedočanstvo djelatne kršćanske ljubavi i solidarnosti u našim župnim zajednicama, a naročito u životima naših mladih”, ističu iz Zagrebačke nadbiskupije. /IKA/

Proslava svetog Josipa, crkvenog goda u Čereviću

Učetrtek, 19. ožujka 2020., proslavljen je Crkveni god u župi sv. Josipa, zaručnika Blažene Djevice Marije u Čereviću. Euharistijsko slavlje predslavio je vlč. Dušan Milekić, župnik iz Indije. Uz domaćeg župnika, vlč. Zdravka Čabrajca te predsjedatelja, slavlju se pridružilo još četiri svećenika iz Srijemske biskupije.

Na početku euharistijskog slavlja, vlč. Dušan Milekić istaknuo je kako se nalazimo u veoma specifičnim vremenima, kada nam je i više nego jasno da „Boga trebamo i bez Boga ništa ne možemo“. U prigodnoj homiliji, vlč. Dušan Milekić pozvao je na iskreno i istinsko nasljedovanje sv. Josipa, velikog i jakog primjera vjernicima. *Kakav je bio sveti Josip? Bio je požrtvovan, samozatajan, pazio je na dobro svoje obitelji. Nije bio egoističan. To su samo neke njegove vrline. Takvih vrline i takvih stavova potrebni smo i danas. Koliki u odgoju svojih vlastitih obitelji i svoje djece, u najboljoj želji čine krivi odgojni potez. Pokušavamo pružiti ono što je nužno, ono što vidimo kao važno. I to se čini u najboljoj volji. U toj istoj volji, zna se dogoditi da pružamo puno materijalnoga, a zanemarimo duhovno, što je veoma važno. Lako je živjeti pokraj nekoga, ali za nekoga je puno teže. Mogu žaliti nad nekim i zaplakivati se kad je daleko jer to ću učiniti i tada je gotovo. Ali trajno biti za nekoga tu*

i na pomoć, to je puno teže jer traži stalnost i trajni ulog. Sveti Josip nam, svojim životom, daje poruku stalnosti i vjernosti. Takvih primjera smo potrebni, osobito u ovim teškim vremenima.

Na koncu euharistijskoga slavlja, okupljenim vjernicima obratio se i domaći župnik, vlč. Zdravko Čabrajac. Pozdravljajući sve prisutne i čitajući poruku biskupa Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda, pozvao je na odgovornost u vremenu epidemije korona virusa te međusobnu pomoć. /Ivica Zrno/

Papin izvanredni „Urbi et orbi” 2020.

„Gospodine, blagoslovi svijet, daj zdravlje tijelima i utjehu srcima!”

Papa Franjo predvodio je 27. ožujka na Trgu sv. Petra u Vatikanu molitvu i klanjanje pred Presvetim. Nakon Službe riječi i klanjanja pred Presvetim uslijedio je blagoslov gradu i svijetu (Urbi et orbi). Tom prigodom uputio je ove riječi:

„Uvečer” (Mk 4, 35). Tako započinje Evanđelje koje smo čuli. Već tjednima se čini da se spustila večer. Gusta se tama nadvila nad naše trgove, ulice i gradove; zagospodarila je našim životima ispunivši sve zaglušujućom tišinom, pustoši i prazninom, koja paralizira sve na svom putu: to se može osjetiti u zraku, to se može osjetiti u gestama, pogledi to govore. Uplašeni smo i izgubljeni. Poput učenika iz Evanđelja iznenada nas je zahvatila neočekivana i žestoka oluja. Shvatili smo da se nalazimo na istoj lađi, svi krhki i dezorijentirani, ali istodobno važni i potrebni, svi pozvani veslati zajedno, svi potrebni utjehe drugoga. Na toj lađi... svi se nalazimo. Poput tih učenika, koji jednoglasno i u tjeskobi kažu: „ginemo” (r. 38), tako smo i mi shvatili da ne možemo ići dalje svatko za sebe, već samo zajedno.

Lako se prepoznavamo u ovome izvješću. Ono što je teško razumjeti jest Isusovo držanje. Dok su učenici, naravno, uznemireni i očajni, on je na krmi, dijelu lađe koja tone prva na dno. I što čini? Unatoč metežu, on mirno spava, pouzdan u Oca – to je jedini put u Evanđelju kada vidimo Isusa kako spava. Kad su ga zatim probudili, pošto je smirio vjetar i vodu, obraća se učenicima prijekornim tonom: „Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?” (r. 40).

Oluja razotkriva našu ranjivost i iznosi na vidjelo one lažne i suvišne sigurnosti kojima smo gradili naše planove, naše projekte, naše navike i prioritete. Pokazuje nam kako smo pustili da se uspava i napustili ono što jača, podupire i daje snagu našem životu i našoj zajednici. Oluja je razotkrila sve nakane da se „spakira” i zaboravi ono što je hranilo dušu naših naroda; sve one pokušaje da ih se umrtvi prividno „spasonosnim” navikama koje nas ne mogu vratiti korijenima i prizvati sjećanja naših pređa, oduzimajući nam tako imunitet potreban za suočavanje s protivštinama.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?” Gospodine, tvoja nas Riječ večeras pogađa i odnosi se na sve nas. U ovom našem svijetu, koji Ti ljubiš više no mi, grabili smo naprijed punom brzinom, osjećajući se snažno i sposobnima za sve. Vođeni pohlepom za profitom, pustili smo da nas stvari potpuno obuzmu i žurba omami. Nismo

se zaustavili pred tvojim pozivima, nismo se probudili pred svjetskim ratovima i nepravdama, nismo slušali krik siromaha i našega teško bolesnog planeta. Nastavili smo nesmiljeno dalje misleći da ćemo uvijek ostati zdravi u jednom bolesnom svijetu. Sada, dok smo u moru kojim bjesne valovi, zazivamo tebe: „Probudi se Gospodine!”.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?” Gospodine, upućuješ nam poziv, poziv na vjeru koja se ne sastoji toliko u tome da vjerujemo da Ti postojiš, koliko u tome da dođemo k Tebi i uzdamo se u Te. U ovoj Korizmi odjekuje tvoj hitni poziv: „Obratite se”, „vratite se k meni svim srcem svojim” (Joel 2, 12). Pozivaš nas da ovo vrijeme kušnje shvatimo kao vrijeme izbora. To nije vrijeme tvojega suda, nego našega suda: vrijeme da se izabere što je važno, a što prolazno, da se odvoji ono što je potrebno od onoga što nije. Vrijeme je da tijekom svojega života ponovno usmjerimo prema Tebi, Gospodine, i prema drugima.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?” Početak vjere je svijest o tome da nam je potrebno spasenje. Nismo sami sebi dovoljni, sami tonemo: trebamo Gospodina kao

drevni moreplovci zvijezde. Pozovimo Isusa u lađe našega života. Predajmo mu svoje strahove da ih On pobijedi. Poput učenika iskusit ćemo da s njim na lađi nećemo doživjeti brodolom. Jer to je snaga Božja: okrenuti na dobro sve što nam se događa, pa i loše stvari. On donosi spokoj u naše oluje jer s Bogom život nikada ne umire.

„Što ste bojažljivi? Kako nemate vjere?” Draga braćo i sestre, s ovog mjesta, koje govori o Petrovoj stamenoj vjeri, želim vas večeras sve povjeriti Gospodinu, po zagovoru Majke Božje, koja je zdravlje svoga naroda, zvijezda u olujnome moru. Neka iz ovih kolonada koje grle Rim i svijet siđe na vas Božji blagoslov poput utješnog zagrljaja. Gospodine, blagoslovi svijet, daj zdravlje tijelima i utjehu srcima. Tražiš od nas da se ne plašimo, ali naša je vjera slaba i bojimo se. Ali Ti, Gospodine, ne ostavi nas na milost i nemilost oluji. Ponovi još jednom: „Ne bojte se” (Mt 28, 5). A mi, zajedno s Petrom, „svu svoju brigu povjeravamo Tebi jer Ti se brineš za nas” (usp. 1 Pt 5, 7). /Hbk.hr/

Nedjelja, 12. 4. 2020.**NEDJELJA USKRSNUĆA GOSPODINOVA****ČITANJA:**

Dj 10, 34a.37-43; Ps 118, 1-2.16ab-17.22-23; Kol 3, 1-4 (ili: 1Kor 5, 6b-8); Iv 20, 1-9

Događaj Kristova uskrsnuća jest uvijek isti, ali mi ga svake godine drugačije slavimo. Vjerujem da ćemo ga ove godine dobro zapamtiti, a mnogi od nas možda će ga željeti i zaboraviti.

Kakve nam se misli motaju po glavi ovog nedjeljnog prijepodneva? Stojimo li i mi, poput zbunjenog Petra, u praznom grobu (praznom srcu, praznoj crkvi) i samo vidimo tragediju i bol, ili poput Ivana vidimo nadu, smisao – Uskrsnuće! Petar i Ivan gledaju istu scenu, ali ne vide istu stvar, kao i svi mi. Živimo u istom svijetu, ali ga doživljavamo različito. Često smo zabrinuti i slabo vidimo Božju prisutnost u našim životima, u teškim životnim situacijama. Prazan grob ogledalo je nade našega života. Neka nam apostol Ivan bude uzor vjere u Uskrsnuće i ustrajnosti uz Isusa, pa i u najtežim trenucima.

Nedjelja, 19. 4. 2020.**DRUGA VAZMENA NEDJELJA. Nedjelja Božjega milosrđa****ČITANJA:**

Dj 2, 42-47; Ps 118, 2-4.13-15.22-24; 1Pt 1, 3-9; Iv 20, 19-31

Je li nas nekada uhvatila uskrsna radost? U prvom čitanju čitamo kako su učenici bili oduševljeni Kristovim uskrsnućem. Ali nije to bila obična radost, koja te samo malo oraspoloži i brzo prođe. Oni su prodavali sve što su imali, svaki dan hrlili u Hram, u svojim kućama slavili euharistiju, molili se. Jednostavno, njihovi životi dobili su jedan novi smisao! U ovom vremenu kada su nam sve pažnje usmjerene na očuvanje zemaljskog života, sjetimo se da je vječni ipak trajniji. I za njega smo rođeni.

Nedjelja, 26. 4. 2020.**TREĆA VAZMENA NEDJELJA****ČITANJA:**

Dj 2, 14.22-23; Ps 16, 1-2a.5-11; 1Pt 1, 17-21; Lk 24, 13-35

Događaj Kristova uskrsnuća u sebi sadrži poslanje! Interesantno da Krist nije prihvatio za učenike one koje su se sami nudili, nego je sam birao svoje učenike i njima je dao poslanje. Zato su njegovi učenici dobili naziv „apostol“ što znači „onaj koji je poslan“ – poslanik. Ovih dana osjećam kao da nam Krist poručuje isto ovo što je rekao učenicima na putu u Emaus: *O bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili!* Uskrs nam postaje „doba u godini“, puki spomen, crveno slovo u kalendaru, a ne događaj koji radosno želim podijeliti s cijelim svijetom.

Nedjelja, 3. 5. 2020.**ČETVRTA VAZMENA NEDJELJA****ČITANJA:**

Dj 2, 14a.36-41; Ps 23, 1-3a.3b-4.5.6; 1Pt 2, 20b-25; Iv 10, 1-10

Kako danas modernom čovjeku koji se nalazi u jeci tehničkih dostignuća približiti Krista – Dobrog pastira? Prošla su vremena kada su se ovce čuvale. Danas postoji elektrificirana žica, ovce se već i u našim krajevima ne vode na ispašu nego se hrane kao ostala stoka. Kako zamisliti dobrog pastira? Pogledom današnjeg čovjeka ti ljudi izgledaju ofucano, prljavi, osjete se na ovce... Međutim, kad današnjem čovjeku zagusti, kad više ne zna kome vjerovati i što raditi, rado čuje poznati glas koji veli: Ja sam pastir dobri!

Nedjelja, 10. 5. 2020.**PETA VAZMENA NEDJELJA****ČITANJA:**

Dj 6, 1-7; Ps 33, 1-2.4-5.18-19; 1Pt 2, 4-9; Iv 14, 1-12

U prvom čitanju iz Djela apostolskih čitamo o nastanku nove službe, kasnije prvog stupnja sakramenta svetog reda – redu đakonata. Za tu odgovornu službu birani su odgovorni i pobožni muškarci. U drugom čitanju iz Druge Petrove poslanice čitamo da smo mi kršćani „rod izabrani“ koji se neće postidjeti vjerom u Krista uskrsloga. Često ispadamo ljudi u očima ovoga svijeta, koji uznemiruje naše srce. Kako da vjerujem u tebe Gospodine kad je tvoj glas tako tih i skrovit u mojoj savjesti? Zar je moguće da smo toliko vremena s tobom, a da te još ne poznajemo?

Nedjelja, 17. 5. 2020.**ŠESTA VAZMENA NEDJELJA****ČITANJA:**

Dj 8, 5-8.14-17; Ps 66, 1-3a.4-7a.16.20; 1Pt 3, 15-18; Iv 14, 15-21

Djela apostolska izvješćuju nas o širenju vjere u Isusa Krista u Samariji. Drugo čitanje iz Prve Petrove poslanice donosi nam upute kako svjedočiti našu vjeru. Petar nam savjetuje da budemo blagi i puni poštovanja, kako nitko ne bi zloupotrijebio naše svjedočanstvo. Mislim da je ova poslanica dobar odgovor svim našim nedoumicama u ovo doba virusa, kada smo „pauzirali“ okupljanja na svetim misama upravo iz sličnih razloga koje sv. Petar navodi u svojoj poslanici.

Nedjelja, 24. 5. 2020.**SEDMA VAZMENA NEDJELJA****ČITANJA:**

Dj 1, 12-14; Ps 27, 1.4.7-8a; 1Pt 4, 13-16; Iv 17, 1-11a

Kada pročitamo ovaj izvještaj iz Djela apostolskih, imamo dojam da pred očima imamo prvu malu župnu zajednicu. Svi apostoli na okupu su u molitvi sa ženama, Isusovom majkom i njegovom rodbinom. Od ljudi iz te prostorije započela je priča o Crkvi koja se kroz stoljeća proširila po cijelome svijetu. Kako je to dirljivi prizor. Što sve može učiniti grupica ljudi nadahnuta Duhom Svetim!? Zapalili su cijeli svijet ljubavlju za Kristom. Daj Bože da i nas malo zahvati plamičak Duha Svetoga.

Služba riječi u misi, IX. dio

Šutnja

Više je nego prigodno u ovoj rubrici progovoriti o liturgijskom stavu šutnje. Slavimo možda najtiši Uskrs u našem životu. Silom prilika zamuknuo je pobožni žamor u našim crkvama, orgulje nemaju kome zagrmjeti. Osjećamo bol tišine. U takvom snažnom kontrastu tješi nas spoznaja da se najveća otajstva vjere događaju u milosnoj tišini. Utjelovljenje Riječi, muka, smrt i uskrsnuće, događa se u skrovitosti, u odsutnosti osjetila. Šutnja je pozadina, kulisa svih spasenjskih Božjih djela. Šutnja je preduvjet posluhu i klanjanju.

Ovih dana kušamo njezinu sveprisutnost. Tko u vrijeme policijskoga sata iziđe u dvorište, na balkon ili prozor svoga doma, zamijetit će nešto nečuveno za 21. stoljeće. Tišina! Usred dana! Nema brujanja, tutnjanja, trubljenja, vreve, dreke, buke... Još je teže pojmiti da je tišina mogla zavladati svjetskim metropolama. Baš tamo gdje se mislilo da život nikada ne može zastati, utišati se, umiriti. Najveći umovi današnjice ne bi bili u stanju domisliti način kako smanjiti „volume“ svijeta. A jedan sićušni, oku skriven mikroorganizam, poput stiska puceta na daljinskom, uspio je smanjiti decibele zaglušnog čovječanstva.

All inclusive kršćanstvo

Kada smo, prisiljeni situacijom, morali utrnuti svaki liturgijski aktivizam, otvaraju nam se mogućnosti novog iščitavanja i preispitivanja vjere. Tek sada nam je dano otkriti poticaj Crkve da se aktivnost vjerničkog sudjelovanja ne iscrpljuje samo na uključenju u *obrednost* liturgije. Potrebno je uključenje i u njezinu *otajstvenost*, što se postiže *aktivnošću duha*. Nije nam, zacijelo, cilj u liturgiji *nešto činiti*, nego prvenstveno dopustiti da se nad nama *čini* i *događa* djelo spasenja.

Ovih dana možemo iskusiti svojevrsno traženje, i nas svećenika i vjernog naroda. Zapriječena obrednost sve nas pogađa. Stavljeni smo pokatkad pred ispit čvrstine naše poslušnosti Crkvi. Pretresaju se i naša teološka uporišta. Kada crkveni život nije više „all inclusive“, zahtijeva se daleko veći dinamizam nutarnjeg bića vjernika. Nije više dostatno osloniti se na komfor uobičajenosti i rutine. Možda baš ta naša nesnalaženja otkrivaju zapravo siromaštvo duha koje se nije dalo vidjeti od blještavila izvanjskosti. To nas plaši i po prirodi stvari želimo se vratiti utabanoj stazi. Navikli smo biti primatelji. A sada, kada je pred nas stavljen zahtjev evanđeoskog pregnuća, ostajemo zatečeni, uplašeni, pa i rezignirani. Nerijetko se pribjegava maštovitim kompenzacijama koje, zapravo, još više otkrivaju siromaštvo duha. Ako ikada, ovo je

vrijeme milosti, kada valja zasjati naše krsno (svećeničko, proročko i kraljevsko) dostojanstvo Božjega naroda. Ako zbog *šutnje obrednosti* gubimo kompas, nećemo ga pronaći sve i da se vrati što nam je privremeno zapriječeno.

Liturgijski govor šutnje

Iz svega dosad rečenog, valja nam otkrivati neizmerno blago šutnje, pa čak i ove obredne, zbog nemogućnosti javnog slavljenja. Otajstvo se priopćuje kroz šutnju. Zbiljnost otajstva nije zamjetljiva i doživljajna bez iskustva šutnje. Čini se da su naša liturgijska slavlja odveć zasjenjena riječima. Ljudske su riječi oduzele prvenstvo Riječi. Tumačenjima, izlaganjima, željom za stalnim objašnjavanjem, nerijetko priječimo iskustvo liturgijskoga utjelovljenja Riječi i iskustvo otajstvene zbiljnosti Boga u njegovoj Crkvi. Potrebno je nanovo otkriti šutnju i njezinu snagu, dati joj vrijeme i omogućiti da se događa, da postane liturgijskim činom. Božjom prisutnošću ispunjena šutnja uzvišeni je način slavljenja Boga. Glasniji od bilo koje riječi.

Kako (pro)živjeti ovo vrijeme?

Kao svojevrsnu digresiju zadanoj temi, htio bih iskoristiti priliku predložiti neke mogućnosti kako živjeti ovo vrijeme zapriječenosti sudjelovanja u javnom bogoštovlju Crkve. Polazim od toga da većina nas osjeća teškoću jer nam je uskraćen redoviti vid življenja vjere – odlazak na misu, krštenja, vjenčanja, krizme, prve pričesti... Ganutljivo je vidjeti kako vjernici još usrdnije mole, pomažu, žive punim plućima ono što vjeruju. Kako će tek biti radosno kada sve ovo prođe i ponovno uđemo u naše crkve slaveći euharistiju. Dok iščekujemo taj dan i molimo dobrog Boga da opasnost što prije prođe, ukazujem na mogućnost obiteljskog slavlja, napose nedjeljom. Na mrežnoj stranici Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral – www.hilp.hr imate pripravljene materijale za molitveno slavlje Dana Gospodnjega u obitelji, napose kada ste zapriječeni sudjelovati u svetoj misi iz objektivnih razloga. Ovo daleko usrdnije i snažnije preporučujem negoli gledanje svete mise preko TV-a ili interneta. Organizirati molitveno slavlje prema uputama na stranici koju sam naznačio zahtijeva naravno, veću uključenost svih članova obitelji, ali tu se onda pokazuje sjaj krsnog svećeništva vjernika, tada i vaš dom postaje kućna crkva, tada ste i vi oni koji žive i predvode liturgiju. Naravno, daleko je lakše „odgledati“ misu. Razumijem da je za stare i bolesne to jedini način, ali mislim da je za mlađe, za obitelji, takav vid ipak nedostatan. Vi roditelji trebate biti svećenici svojoj obitelji. Svima sretan i blagoslovljen šutljivi Uskrs!

Markovo evanđelje (17. dio)

U sinoptičkim evanđeljima, Isus iz Galileje polazi prema Jeruzalemu, i u tom gradu daje život za otkupljenje čovječanstva. Kakav smisao ima taj čin u kontekstu cijelog Svetog pisma? Želimo promatrati onih 3.000 – 3.500 godina, od poziva Abrahama pa do današnjice naših generacija. Nazarećanin je ostavio za sobom dva važna djela poslije ulaska u Jeruzalem: prva je Euharistija, druga žrtva na križu. Mi ćemo obratiti pažnju na prvo, koje je zapravo posljedica drugoga. Nekoliko sati prije muke i smrti, Bogočovjek ima vlast i snagu anticipirati ono buduće: što će se dogoditi na Veliki petak, to četvrtak navečer čini u beskrvnom obliku. Euharistija je muka, smrt i uskrsnuće Isusovo – bez lijevanja krvi! Ali zašto je to njemu bilo potrebno? Moramo krenuti od početka.

Bog je želio sklopiti Savez s čovjekom. Savez ima cilj da stranke budu jedno. Jedno u mislima, u volji, u vrednotama, u djelima. Teologija razlikuje tri važna saveza: prvi s Noom, drugi s Abrahamom, treći s Mojsijem. Sve je to bilo u riječima, u obrezanju, na kamenjoj ploči... Sve je to bilo izvan čovjeka, mada je tražio njegovo srce. Kada je Bog Otac vidio da nijedan savez ne funkcionira u Izraelu sa Židovima, onda je odlučio učiniti jedan sasvim novi korak, koji je čovjeku bio nezamisliv. U Mariji – sjedinio je Isusa Nazarećanina sa svojim Sinom: jedna osoba u dvije naravi. Ne ulazimo u dogmatska pitanja. Nešto drugo je važno: Savez! Ono što su Židovi permanentno rušili u SZ-u, u NZ-u je izliječeno. Kako? Po Utjelovljenju Bog i čovjek zauvijek su sklopili neraskidivi Savez. To se dogodilo u jednoj osobi: u Isusu Bog Sin i čovjek zauvijek su jedno. Ta veza ne može se raskinuti ničime – nasuprot savezu u riječima, na pisanom dokumentu. Dosta je samo zla volja jedne strane... Da bismo predočili težinu i vrijednost ovoga Saveza, evo jedan primjer: *per absurdum* – pretpostavimo da su svi ljudi okrenuli Bogu leđa, postali su nevjernici... Bi li se moglo tvrditi da je čovjek raskinuo s Bogom? Nikako! U osobi Isusa Bog i čovjek zauvijek su jedno. Taj Savez je sklopljen u srcu: jedni su u mislima, u volji, u vrednotama, u djelima – jer je Otac sklopio taj Savez. Nije u riječima, na dokumentu

– nego unutar Bogočovjeka. Otac je zauvijek vezao uz sebe Adama preko Utjelovljenja. Jedino ovo se može zvati u najdubljem smislu Savezom – sve ostalo je bilo samo preslika ovoga.

Isus je na Posljednjoj večeri ovu svoju realnost – da je vječno vezan uz Oca – želio predati nama. Na Veliki četvrtak navečer, sebe je preoblikovao u Kruh i Vino. U Euharistiji se nalaze Bog i čovjek koji su zauvijek vezani uz jedno. Oni čine onaj Savez koji je volja Oca i koji stoji ne samo do kraja svijeta, nego i u Božjem Kraljevstvu. Isus je htio u Euharistiji taj Savez predati nama. Kada se katolik pričesti, onda se u njemu u najdubljem smislu ostvaruje jedinstvo čovjeka i Boga. Ne na papiru, ne u riječima, nego u njegovom srcu. Vjernik se lagano mijenja i sve više i više prihvaća u vjeri i u moralu božansko ponašanje. Po pričesti Savez prožima um, osjeća je, odluke – i čovjek čini djela koja je činio Isus na zemlji. Euharistija je svršetak sklapanja Saveza, sasvim konkretno u katoliku. U svojoj cjelovitosti je od Oca nebeskog: Savez je sam Isus Krist (Bog i čovjek). Taj vječni Savez primamo po Euharistiji, da bismo i mi zauvijek bili vezani uz Oca.

Isusova muka i smrt, zatim uskrsnuće, nisu samo brisanje grijeha. Daleko više daje: u Euharistiji vjernik sklapa i živi u vječnom Savezu s Bogom. U povijesti, od Abrahama Otac je ostvario svoj naum: čovjek preuzima njegovu narav (način života), i to tako da prima Isusa Krista u pričesti, i katolik sam je nositelj Saveza u svojoj nutrini. Bit tog jedinstva je sadržaj drugoga dana poslije Večere: dati život za bližnjega. Nazarećanin na križu u mučeništvu, vjernik isto tako, samo u „krvi“ svagdašnjice, tj. kapljicu po kapljici...

U ovom korizmenom vremenu posebno obratimo pažnju na sakramente: ispovijed i pričest. U njima i po njima katolik ostvaruje najdublji Savez s Bogom svojim. Nema više praznih riječi, pisanih dokumenata, nego direktna akcija nebeskog Oca: On sjedinjuje svoga Sina i pojedinačnog vjernika. Čini to da bi se ostvario vječni Savez – jedini djelotvorni Savez. Po Uskrslo me mi smo vječno vezani uz Boga po Euharistiji. To je Uskrs ovdje na zemlji. U nebu se isto događa, samo u onom obliku koji je vidljiv i ljudskim očima, i dovršava se i na tijelu i u duhu.

Biblijsko razmatranje korizmenog vremena (2)

Spomeni se da si prah!

Unatoč uobičajenom mišljenju da se u tekstu Post 3,19 govori o smrti i umiranju, povratku prahu i pepelu, valjalo bi se ozbiljno uputiti u čitanje samog teksta i cjelokupnog izvješća o stvaranju, pa primijetiti da je biblijski redak koji govori o vraćanju čovjeka u prah paralela retku Post 2,7 koji se nalazi na početku teksta. Ova dva retka povezana su i svojim značenjem i svojom poukom, pa ih je važno povezati i prilikom njihova tumačenja i izvlačenja mogućih zaključaka za naš vjernički život.

Čovjek je biće od „praha” i „daha”

Ponajprije valja spomenuti da su redci Post 2,7 i 3,19 napisani s namjerom i s ciljem da povežu sve ono što je između njih napisano. Ova su dva retka namjerno postavljena na početak i kraj pripovijesti o stvaranju čovjeka. Prvi redak govori o tome kako je čovjek stvoren i na koji je način od Boga primio život:

„Gospodin, Bog, *napravi* čovjeka od *praha* zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.” (Post 2,7)

Ovaj redak je ključan i neizmjereno važan za razumijevanje biblijskog shvaćanja ljudske osobnosti. U ovom se izričaju potvrđuju četiri stvari: 1.) ljudska osoba je u temelju svojeg postojanja, izvorno vezana uz zemlju. Čovjek je „zemljano biće” – po svom sastavu i u svojoj naravi podvrgnut svim oznakama i ograničenjima svoje materijalnosti; 2.) budući da je čovjek „zemljano biće” on pripada zemlji, stvoren je zbog zemlje i za zemlju, te zajedno sa svim drugim stvorovima dijeli iste značajke življenja – da je od zemlje; 3.) materijal od kojeg je čovjek načinjen nema u sebi snagu života. Materija zemlje nepokretna je i beživotna masa. Sam po sebi „prah zemaljski” nije ljudska osoba. Prah zemaljski pripada zemlji i *nije vlasništvo ili posjed* ljudske osobe; 4.) životnost ljudske osobe ovisi o daru Božjeg daha što ga Bog svojom voljom udahnuje i daje čovjeku. Dah Božji dar je čovjeku, ali nikada *nije vlasništvo ili posjed* ljudske osobe.

Ranjivost i nesigurnost čovjeka

Tako čovjek postoji kao ovisno, ranjivo i nesigurno biće što se u svakom trenutku svoga postojanja oslanja na milosni dar daha Božjeg i praha zemaljskog koji mu podržavaju i omogućuje život. I ovo trajno stanje nesigurnost također je bitna oznaka ljudskog života koja označava čovjeka od prvog trena njegova postojanja. Ranjivost i nesigurnost života nije posljedica, ni izbor, ni kazna, niti se radi o kakvom nenormalnom stanju, niti je stanje nesigurnosti i ranjivosti ljudskog života povezano s grijehom. Nesigurnost i ranjivost je oznaka normalne

i zdrave ljudske osobnosti u odnosu s Bogom. To je ono što znači biti čovjek. Upravo je nesigurnost, ranjivost i ovisnost osnovna i ispravna fiziologija ljudske osobe kao stvorenja koje danonoćno, iz trena u tren živi Božju darežljivost i darovanost vlastitog života.

Tekst koji se nalazi između ova dva retka u kojima je riječ o prahu bavi se opisivanjem rizika i opasnosti u koje bi mogao upasti čovjek ako zaboravi ili pokuša pobjeći od svog statusa stvorenosti, ako se upusti u pogubno nastojanje da „bude kao Bog” (Post 3,4). Na kraju ove pripovijesti (Post 3,19), kao što je već naglašeno na početku (Post 2,7), kao da se kaže: „Vidi prvi redak ove pripovijesti i uoči prave ljudske oznake i realnost ljudske naravi”. Zaključak je, dakle, da čitatelj uoči i ponovo pročita ono radi čega je napisana ova pripovijest, te se uvjeri da je čovjek biće stvoreno od praha zemaljskog i daha Božjeg.

Nema u ovoj pripovijesti nikakvih promjena u statusu čovjeka. Od početka do kraja pripovijesti čovjek je predstavljen i postavljen onakvim kakvim je od prvog časa stvoren. Potraga čovjeka za nekim drugim statusom i nekom drugačijom osobnošću opisuje se kao nemogućim pothvatom. Čovjeku nije moguće postojati drugačije nego kao čovjek. Ljudska osoba ne može pobjeći od svoje stvorenosti i od elemenata od kojih je nastala, kako je opisano već na početku pripovijesti. Čovjek je „zemljano biće” *prodahnuto* dahom Božjim – oživljeno Duhom Svetim.

Spomeni se da si stvoreno biće

Kad smo na Čistu srijedu primili znak pepela na svoja čela i na glave, slušali smo riječi: „Spomeni se čovječe da si prah...”. Ovaj izričaj iz Knjige postanka ne poziva nas prije svega da priznamo svoje grijehe, svoju krivicu i odredimo si pokoru, nego nas poziva nadasve na sjećanje da smo po svojoj definiciji, od samog početka svoga postojanja stvorena bića, napravljeni od „praha” i „daha”. Posipanje pepelom po glavi razlog je radosnog slavlja i uživanja u daru života, u našoj međusobnoj povezanosti i međuovisnosti, u našem međusobnom zajedništvu i međusobnom podupiranju, u našem dijeljenju života sa svim stvorenjima koja nas okružuju. Posipanje pepelom trenutak je zahvalnosti za dar života Bogu i Zemlji, od čijih smo elementa stvoreni i zbog kojih postojimo. Posipanje pepelom, ipak, poziva nas i na oprez da ne zaboravimo svoju stvorenost i krhkost naših snaga, te se upustimo u avanturu „da sve možemo”, nego da svoju stvorenost od „praha” i „daha” ponizno služeći na zemlji odgovorno živimo. Pepeljanje je poziv na sjećanje da smo stvoreni za radosno i ponizno služenje Bogu, braći ljudima i svim stvorenjima tijekom cijelog svog postojanja.

(nastavak u sljedećem broju)

Isus je vapio, a njegov Otac je šutio

Isus je na križu vapio: *Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio* (Ps 22). I ja sam proteklih dana u ovoj teškoj kušnji upućivao sličan vapaj Bogu s pitanjem: Zašto si nas ostavio? Zašto si dopustio da Cvjetnicu, da Veliki tjedan, a napose sveto Trodnevlje, slavimo bez naroda u crkvi... A čini se da će i Uskrs biti takav. A Otac nebeski je šutio. Nisam dobio odgovor. Baš kao što je Abba (tatica) šutio kad ga je njegov ljubljani sin Isus, znojeći se krvlju, žarko molio: *Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe*

ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti... Oče moj! Ako nije moguće da me čaša mine da je ne pijem, budi volja tvoja! (Mt 26,39.42).

Zašto je Otac (Abba – tatica) šutio na Maslinskog gori, u Getsemanskom vrtu, postalo je jasno kad je, treći dan, slavno ustao iz groba i kad se u uskrsnom, proslavljenom tijelu ukazao svojim učenicima. Isus je svojom mukom i smrću na križu zaslužio milost otkupljenja čovjeka i spasenja svijeta.

Mnogi me znaju kao onog koji često „diže glas“, koji se buni, protestira, negoduje, mrmlja. Postavljati pitanja Gospodinu, moliti ga s vapajem i suzama, nije grijeh, ali mrmljati protiv njegove volje jest. No, da budem konkretan. Evo zašto se „bunim“: Je li itko otkrio je li i zbog čega je pandemija koronavirusa Božja volja? Što nam dobri i milosrdni Bog želim poručiti ovim „virusom“? Je li mu mило što će mise i obredi u Velikom tjednu kao i na Uskrs biti bez naroda? Sigurno je da Bog ne želi nikakvo zlo: ni ratove, ni glad u svijetu, ni korupciju, ni pobačaje, ni bilo koji grijeh... Pa, ipak, ne reagira, iako bi mogao jer on je svemoguć. Bog poštuje našu slobodu koju nam je darovao pri začeću i nikada nam je neće oduzeti. Istina,

progovarat će, po našoj savjesti, i razumu i srcu svakoga čovjeka, ali nas nikada neće prisiljavati. *Privlačit će nas konopcima ljubavi* (usp. Hoš 11,4), ali nas neće siliti da ga slušamo, da živimo po njegovoj volji, po njegovim zapovijedima...

Čini se da bi najjednostavnije i najlakše bilo u ovoj situaciji reći: Prihvaćam ovo kao Božju volju, a budući da mi je teško, prikazujem to za pokoru svojih grijeha i kao zadovoljštinu za grijehe čitavoga čovječanstva. Teološki je sasvim ispravno ustvrditi da je svako zlo u svijetu, pa i bolest kao takva, posljedica ljudskih grijeha. No, time još nismo dobili odgovor na glavno pitanje: Što nam Bog želi poručiti ovom kušnjom? Čuo sam, a vjerujem i vi, stotine tumačenja i mogućih odgovora i poruka zbog čega je ova „situacija“ dobra te ima pozitivnih posljedica: ljudi imaju vremena biti malo više sami sa sobom u izolaciji, razmišljati, čitati, biti s obitelji, više moliti... Istina je ima i toga. Lako je ustvrditi da na društvenim mrežama nikada nije bilo toliko duhovnih sadržaja kao sada – prijenosi misa, krunice, križnih putova... Ali, što je s onim brojnim negativnim posljedicama: ljudi ostaju bez posla; sve je manje osnovnih sredstava za život, pa zbog toga i sve više napetosti i svađe, nažalost, i nasilja u obiteljima; koliko straha i tjeskobe... A da ne govorimo o brojnim manipulacijama ovom situacijom i teorijama zavjere, politikanstvom, ograničavanjem ljudskih sloboda, pa i slobode mišljenja i izražavanja... Dugo će nam trebati da sagledamo mnoge kobne posljedice ove pandemije.

Najbolja posljedica ove pandemije, a kod nas i izvanrednog stanja, po mom mišljenju, trebao bi biti sljedeći zaključak: Sve je prolazno. Sve može prestati u hipu. Sve se može promijeniti u jednom trenutku... Čovjek bi se morao otrijezniti i shvatiti da se ne treba grčevito boriti za ono materijalno, prolazno, nego treba birati trajne, neprolazne vrednote. Treba usmjeriti svoj pogled prema gore, prema nebu, prema vječnosti: *Ako ste suuskrsli s Kristom, tražite što je gore, gdje Krist sjedi zdesna Bogu! Za onim gore težite, ne za zemaljskim!* (Kol 3,12). Kad bi ljudi 21. stoljeća, nakon ove pandemije, to shvatili i prihvatili, postojala bi šansa da čovječanstvo krene prema izgrađivanju civilizacije ljubavi na zemlji i da odlučno usmjeri svoje korake prema vječnoj sreći. Uvjeren sam da je upravo to Isus želio kad je postao čovjekom i kad je iz ljubavi prema nama umro na križu. Ali ako je sve ovo oko pandemije uglavnom manipulacija i zavjera svjetskih moćnika i raznih mračnih sila, onda te raspeti i uskrsli Gospodine žarko molim zaustavi, zaustavi ovo što prije. Tebi je sve moguće.

Svetost i dostojanstvo ljudskog života

I ako se danas može često činiti kako je u sekulariziranom svijetu koji priznaje neke nove vrjednute gotovo besmisleno inzistirati na nauku Crkve o svetosti i dostojanstvu ljudskog života, ipak Crkva treba ustrajno i jasno iznositi svoje učenje i u tom smislu ne posustati u prenošenju Božje istine. To se osobito odnosi na nastojanje oko razumijevanja da je svaki ljudski život svet i nepovrediv zato što ga je Bog darovao i zato što mu je jedini on Gospodar.

Načelo nepovredivosti i poštovanja ljudskog života traži da se svakome treba priznati pravo na život i potpuno dostojanstvo u svakoj životnoj fazi.

Tu svetost i nepovredivost ljudskog života načelno priznaju svi najvažniji dokumenti tijekom povijesti, ali u praksi to obično i ne biva tako. Nasuprot svetosti ljudskog života tako stoje pobačaj, kontracepcija, eutanazija, kloniranje, umjetna oplodnja, genetički inženjering, mučenje, genocid, ubojstvo, samoubojstvo, nepoštivanje zdravlja, sterilizacija itd., a životno iskustvo pokazuje ne samo da su te prakse sve raširenije, nego i da se uz njih često nudi moralno opravdanje, odnosno da se apsolutna zaštita života počinje označavati nehumanom.

Stoga je razumljivo da će Crkva u toj općoj zbunjenosti koja ne mimoilazi ni vjernike uzdizati svoj glas u korist života i njegove nepovredivosti. O tome govori niz crkvenih dokumenata. Ti dokumenti cjelovito, ili u nekim svojim brojevima, bave bioetičkim pitanjima, odnosno pitanjima koji se vezuju uz moralnost postupanja s ljudskim životom i ljudskom osobom.

Bioetika je relativno nova znanost koja proizlazi od grč. *bios*-život i *ethos*-čudoređe, moral. S obzirom na to da se bioetika vezuje uz različite znanstvene discipline i svjetonazore, razumljivo je da se stajališta bioetičara međusobno razlikuju, a veliki problem leži u činjenici kako su njihovi stavovi vrlo često oprečni jedni drugima i podložni utjecajima političkih opcija. U tom svjetlu

katolički pogled na bioetička pitanja češće je sasvim drugačiji od stajališta bioetičara ateističkog usmjerenja. Stoga je važno dobro poznavati nauk Crkve o navedenim pitanjima i znati ih argumentirano iznijeti, pozivajući se pri tome i na pozitivnu medicinsku i pravnu praksu tijekom povijesti. Temeljni zahtjev za poštivanje svakog ljudskog života Crkva vidi u Božjoj zapovijedi *Ne ubij* (Izl 20,13) te u Isusovim riječima u Evanđelju po Mateju 5,21-22: *Čuli ste da je rečeno starima: Ne ubij!*

Tko ubije bit će podvrgnut sudu. A ja vam kažem: Svaki koji se srdi na brata svoga bit će podvrgnut sudu. Počevši od njih, kao i od mnogih drugih svetopisamskih zapisa, tijekom povijesti je razvila i definirala svoje učenje o svetosti i dostojanstvu ljudskog života.

Osim njih dobro je istaknuti i pozitivne i općeprihvaćene primjere izvan crkvenog područja. U tom se svjetlu može spomenuti kako se još u Hipokratovoj zakletvi, odnosno zakletvi koja se vezuje uz antičkog liječnika Hipokrata, koji je

živio u 5./4. st. pr. Kr., ističe da je liječnik dužan štiti ljudski život od začeca. I danas liječnici pri primanju svoje diplome polažu zakletvu koja je inspirirana Hipokratovom, a usvojena je 1948. godine i poznata je pod nazivom „Ženevska liječnička deklaracija“. Od tada je nekoliko puta revidirana, ali i ona ističe da je važno poštivati ljudski život (u izvornoj inačici piše „od samog začeca“).

Načelo nepovredivosti i poštovanja ljudskog života traži da se svakome treba priznati pravo na život i potpuno dostojanstvo u svakoj životnoj fazi. To konkretno u okviru učenja Katoličke Crkve znači da svako začeto dijete ima pravo na život i nipošto se taj život ne smije prekinuti izravnim i namjernim zahvatom koji bi imao za cilj njegovo uništenje. Također, svakom čovjeku se u svim njegovim životnim fazama, od začeca do prirodne smrti, mora omogućiti dostojanstvo, a to onda isključuje takva genetička istraživanja i druge zahvate koji bi dovodili do uništenja embrija i fetusa, kloniranje, nehumano postupanje, eutanaziju, distanaziju itd.

S obzirom na sve rečeno, možemo zaključiti da je ljudski život svet jer je Božji dar i zato valja s dubokom poniznošću priznati da je jedini Bog Gospodar života i smrti, kako vlastitog, tako i tuđeg. /www.vjeraidjela.com/

Dr. Tibor Szöllősi, upravitelj župe u Budisavi

Nikada nije dosadno biti s Isusom

Tibor Szöllősi rođen je u Novom Sadu 1984. godine. Matična mu je župa Imena Marijina u ovom gradu, a u njemu je završio osnovnu i Srednju elektrotehničku školu. Nakon godinu dana studiranja na Fakultetu tehničkih znanosti odgovorio je na svećenički poziv i subotički biskup Ivan Péntzes poslao ga je na studij na Katoličko sveučilište „Péter Pázmány” u Budimpešti, gdje je stekao zvanje magistra teologije 2011. godine. Od 2012. do 2016. studirao je dogmatiku na Sveučilištu „Gregoriana” u Rimu te obranio doktorsku disertaciju „Apostolska sukcesija i funkcija vodstva crkve (episkopé) u spisima prva tri stoljeća” 2016. Za đakona je zaređen 2009., a za svećenika 2010. godine u Subotici. Bio je kapelan u subotičkoj katedrali od 2010. do 2012., potom u Temerinu 2016. i 2017., a od 2017. je upravitelj župe u Budisavi.

Zv.: Predstavite nam Budisavu, jednu od najjužnijih župa Subotičke biskupije.

Tibor Szöllősi: To je selo staro 136 godina. Crkva posvećena Kraljici sv. Krunice (Velikoj Gospi, zaštitnici Mađara) sagrađena je 1908. godine. U vrijeme Austro-Ugarske Monarhije vlastima je bilo važno da na ovom području bude selo s većinom Mađara i Nijemaca, kako bi mogli biti „most” prema većinskom stanovništvu Šajkaške oblasti, gradeći zajedništvo i slogu. Danas u Budisavi živi oko 3.000 stanovnika, od kojih su 1.000 Mađari (800 su katolici, a ostali su reformati). Često se dogodi da mi priđu pravoslavni vjernici na ulici ili u njihovoj crkvi, hvaleći mađarsko stanovništvo. Kad pričam s Mađarima i u njihovom srcu nalazim veliko poštovanje prema Srbima, i tome se istinski radujem. Selo se, nažalost, smanjuje, ali ima nade. Na nedjeljne mise dolazi oko 120 vjernika, najviše za Uskrs (oko 320), proštenje (oko 270) i za Božić (oko 250). Tijekom posljednjih nekoliko godina u katoličkim se obiteljima godišnje rodi skupa dvoje do petero djece. Imamo 45 djece katolika u osnovnoj školi, od kojih 10 dolazi na vjeronauk na hrvatskom jeziku. Ta su djeca podrijetlom iz mađarskih obitelji ili mješovitih brakova, školu pohađaju na srpskom jeziku i ne govore mađarski. Godine 2019. prvi puta u povijesti župa je dobila kapelana u osobi vlč. Dávida Sáfránya, budući da smo nas dvojica i na ispomoći župi i župniku u Temerinu.

U Budisavi u evidenciji imamo oko 300 katoličkih obitelji, od kojih smo ove godine posjetili 227. Oko 70% vjernika godišnje redovito daruje za opstanak crkve. Svaki je ovdašnji župnik mnogo toga uradio na održavanju crkvenih objekata. U protekle tri godine nastavili smo ovim putem i obnovili rasvjetu u crkvi, razglas, sat u tornju, zimsku kapelu, vjeronaučnu dvoranu i dvije sobe u župnoj kući. Najveća radost bila je obnova pročelja župne kuće jer tu se trenutačno najviše vidi ljubav vjernika prema svojoj crkvi i župi – najveći dio posla je urađen radom i trudom vjernika.

Mislim da je tajna aktivnosti vjernika u tome što se istinski puno molimo za obnovu župe, obitelji i vjernika. Osim toga, imamo dosta dobru školu vjere za odrasle. Bio sam jako radostan kada sam čuo da su se mladi Subotice udružili i organiziraju Jerihonsko bdjenje već

drugu godinu. Slične nakane Jerihonskog bdjenja i mi molimo svaki dan evo već tri godine. Puno misa smo slavili kao zadovoljštinu za grijehe počinjene na ovom području i u obiteljima. Svakog se petka sastajemo s vjernicima i sat vremena molimo na ove nakane. Dođe petnaestak ljudi iz sela. Svaki prvi petak imamo klanjanje tijekom cijele noći. Nevjerojatno je vidjeti kako Presveto nije nikad samo tijekom noći – puno puta ima i po dvoje ili troje vjernika pred Isusom. Uvjeran sam da je tajna pomaka u vjeri istinska molitva i klanjanje pred Presvetim. Putem toga naša se srca otvaraju pred Isusom i On je taj koji nas mijenja. Vjernici u Budisavi imaju mogućnost produbiti svoju vjeru na predavanjima „10 riječi do slobode”. Ta predavanja, potekla iz Rima, okupljaju pedesetak ljudi iz cijelog okruga i prevode se simultano i na hrvatski jezik, donijela su puno plodova.

Zv.: Opisujućete i filijale sv. Mateja u Kaću i sv. Mirka u Kovilju. Kakva je situacija u njima?

Tibor Szöllősi: U Kaću ima oko 60 katoličkih obitelji, u Kovilju oko 40. U Kaću svake nedjelje dođe na

misu, koju slavimo dvojezično, u prosjeku 26 vjernika. U Kovilju dvaput mjesečno slavimo misu na hrvatskom s 8-13 vjernika.

Zv.: Pojasnite nam, imajući u vidu temu Vaše disertacije, pojam apostolske sukcesije i vjerovanje Katoličke Crkve o sukcesiji kao garanciji povezanosti zaređenih službenika s vremenom apostola.

Tibor Szöllősi: Crkva vjeruje da su današnji biskupi nasljednici apostola u upravljanju Božjom Crkvom na osnovi apostolske sukcesije (v. II. vatikanski koncil, LG 20). Učimo da apostolska sukcesija jamči pravovjernost Crkve. No, pitanje je o kakvoj vrsti garancije možemo govoriti. Na osnovi istraživanja spisa prva tri stoljeća Crkve i toga kako te spise interpretiraju katolički, pravoslavni i luteranski teolog, došao sam do zaključka da je apostolska sukcesija „sakramentalno-dinamički-interaktivan garant” pravovjernosti Crkve. To je teološki pojam koji se u teologiju današnjice uvodi u ovoj disertaciji.

Zv.: Osim Katoličke i Pravoslavne Crkve, na neki oblik apostolske sukcesije pretendiraju i Anglikanska zajednica, neke luteranske (evangelicke) crkvene zajednice, starokatolici i mormoni. Zbog čega Katolička Crkva uči da je Pravoslavna Crkva sačuvala apostolsku sukcesiju usprkos Velikome raskolu i gdje je prekinuta apostolska sukcesija kod protestantskih zajednica?

Tibor Szöllősi: Zbog nemogućnosti da dobije barem jednog zaređenog biskupa koji bi zaređio pastire u protestantskim zajednicama, Luther je otvorio put k „ređenju” od strane prezbitera, ili u nekim slučajevima i od strane najboljih vjernika u zajednici (WA 12,194: „potiores inter vos”), koji nisu ni bili zaređeni svećenici. Luther je smatrao je da su Riječ Božja i molitva kršćana dovoljno moćni da bi se pastirima predalo poslanje Isusa Krista, te

Mislim da je tajna aktivnosti vjernika u tome što se istinski puno molimo za obnovu župe, obitelji i vjernika. Osim toga, imamo dosta dobru školu vjere za odrasle. /.../ Uvjeran sam da je tajna pomaka u vjeri istinska molitva i klanjanje pred Presvetim. Klanjanje pred Presvetim smatram tajnom obnove vjernika i cijele župe.

da za to nije neophodan biskup. U današnjim protestantskim zajednicama predaju poslanja pastirima obično čini takozvani „biskup” (tj. pastir zadužen za jednu regiju). No to nije isključivo obvezatno, teorijski bi se moglo i drugačije postupiti. Oni na ovaj način slijede princip Luthera. Reformatorov nov način gledanja na stvarnost ređenja mi smatramo bitnom promjenom. Zbog toga velimo valjano da oni nisu u apostolskoj sukcesiji, no priznajemo da su sačuvali neke znakove apostolstva (v. II. vatikanski koncil, UR 22-23). Pravoslavna Crkva nauk o ređenju đakona, svećenika i biskupa nije nikada mijenjala u biti, ostajući tako u apostolskoj sukcesiji.

Zv.: Koliko je zajedničko vjerovanje u apostolsku sukcesiju temelj bliže suradnje katolika i pravoslavaca i je li ono kamen spoticanja u ekumenskom dijalogu s protestantima?

Tibor Szöllősi: Najviše pravoslavaca nas katolike smatra sestrinskom Crkvom, kao što i mi smatramo njih. To puno pomaže u dijalogu s njima. Priznajemo njihove sakramente kao što i oni priznaju naše. U ekumenskom dijalogu s protestantima apostolska sukcesija je jedna od ključnih tema. Još nismo našli put na kojem bismo mogli napraviti korak dalje u ovom pitanju. No, moja doktorska disertacija daje par dobrih prijedloga tom ekumenskom dijalogu.

Zv.: Pripadate mlađim teolozima. Koliko je važno za mladog teologa, bez obzira na službu koju vrši,

da ostane povezan s teološkom znanošću čitajući znanstvene radove, sudjelujući u znanstvenim skupovima, predajući na učilištima, i općenito ne prekidajući vezu sa znanstvenim svijetom? Smatrate li da bi naši svećenici trebali nastaviti teološku izobrazbu i nakon završetka osnovnih studija teologije?

Tibor Szöllősi: Sve to smatram važnim. No, jako se radujem tome što sam trenutačno potpuno predan pastoralu. Mnogo godina sam se usavršavao u teologiji. Ne prestajući u tome, ipak mislim da je sada važno naučiti kako tu duboku teologiju primijeniti u praksi, kako je predati što bolje starijim vjernicima, mladima,

djeci na za njih shvatljiv način. To pokušavam na satima vjeronauka ili putem predavanja za odrasle na župi. Kad dragi Bog bude smatrao da je došlo vrijeme da ovo znanje predajem i u znanstvenim krugovima, onda ću se i tome posvetiti.

Zv.: U župi u Budisavi traje „škola” euharistijskoga klanjanja. Znamo da je euharistijsko klanjanje obvezno u svim župnim i samostanskim crkvama, više puta godišnje. Koja su Vaša iskustva u organiziranju klanjanja?

Tibor Szöllősi: Klanjanje pred Presvetim smatram tajnom obnove vjernika i cijele župe. To je mogućnost svim vjernicima da razgovaraju sa živim Isusom. U sve-toj misi prisustvujemo Isusovoj predaji na Golgoti. No, sveta misa postaje osobnija putem klanjanja. Vjernici sami od sebe ne znaju kako kvalitetno iskoristiti vrijeme klanjanja. Oni znaju pjevati, moliti litanije i krunicu pred Njim, što je, naravno, jako važno. No, osim toga treba ih naučiti kako mogu razgovarati s Isusom u tišini. „Škola klanjanja” ih tome uči. Koncipirana je kao priprema za ovogodišnji Svjetski euharistijski kongres u Budimpešti. U našoj župi je vodi vlč. Dávid. Predavanja se simultano prevode na hrvatski jezik. Dolaze i stariji, a i mladi. Tako uspijevamo vjernicima predati nešto iz

dubine učenja svetih o kontemplaciji. Na kraju polusatnog predavanja dolazi praksa, kad ugasimo svjetla i dolazi prilika u tišini kapelice, osvijetljene svijećama, tražiti lice Gospodnje. Na kraju klanjanja vidim kako vjernicima zrače oči, sretni su kao da su već na nebu, ne prestaju zahvaljivati na ovoj mogućnosti.

Zv.: Pratitelj stranice Vaše župe na Facebooku će se možda začuditi koliko se novaca može sakupiti sakupljanjem i prodajom ambalaže. Vi sakupljena sredstva usmjeravate organizaciji „Marijini obroci”. Molim Vas da nam predstavite zašto ste odabrali baš tu organizaciju i čime se ona bavi?

Tibor Szöllősi: To je ekumenska inicijativa, koja i na ovakav način zbližava različite nacije i vjeroispovijesti. Njome počinjemo učiti ljude da se naviknu na reciklažu i počnu razmišljati o zaštiti okoliša. Nadam se da će doći vrijeme kad će sama država preuzeti ovaj trud i rad koji je Crkva inicirala. Za sakupljenih oko 2,5 tona sirovine dobivamo godišnje oko 67.000 dinara. Mi smo se odlučili slati te novce organizaciji „Marijini obroci”, pošto oni, radeći na područjima u kojima su iznimno niske cijene rada, uspijevaju s malo novaca puno pomoći najsiriromašnjoj djeci svijeta. Djeca kojima pomažu su toliko siromašna da bez te pomoći ne mogu preživjeti, niti pohađati školu. Hvala Bogu, u Srbiji trenutačno još nije toliko teška situacija i nađe se uvijek neka pomoć. Godišnje novcima od reciklirane sirovine plaćamo školovanje i hranu za 37 najsiriromašnije djece u svijetu. Jednom djetetu treba samo 15,6 EUR za godinu dana hrane i školovanja. Od početka inicijative naše selo je uspjelo platiti hranu i školovanje za skoro stotinu djece i mislim da je to velika stvar.

Zv.: Sudjelujete u važnijim liturgijskim slavlјima i društvenim događajima značajnim za život pravoslavnih vjernika u „Vaša” tri sela. Prisutnost pravoslavnih svećenika je zamjetna i na slavlјu proštenja i velikih liturgijskih svetkovina na sva tri misna mjesta u Vašoj župi. Kako je potekla i kako se odvija suradnja i međusobno poštovanje s pravoslavnim svećenicima?

Tibor Szöllősi: U Rimu sam uspio istinski zavoljeti našu Katoličku Crkvu. Postao sam ponosan na to što sam katolik i osjećam se dobro u svojoj Crkvi. To je prva i najvažnija stvar, ako se netko bavi ekumenskim dijalogom. Treba i spoznati koje su granice preko kojih ne možemo ići kako bismo ostali vjerni svojem identitetu i vjeri, a nakon toga trebamo tražiti ljepotu drugoga, biti otvoren. Istinski cijenim i volim pravoslavnu teologiju, pri tome ostajući siguran u svoj identitet. Izgleda da pravoslavni svećenici zapažaju da su prihvaćeni, cijenjeni i voljeni. Ne želim nikoga promijeniti, nego samo razumjeti i voljeti. Jako se radujem kad dođu pravoslavni svećenici, a i ja volim otići kod njih. S kapelanom sam za pravoslavni Božić, primjerice, posjetio svaku pravoslavnu crkvu u našim mjestima. To je bio naš znak ljubavi i pažnje prema njima. Imamo jako dobre pravoslavne svećenike na ovom području, i to puno znači.

Kako produbiti vjeru u svijetu koji sve kruto racionalizira? /D. E./

Poštovani, vaše pitanje mi se učinilo doista zanimljivim i u ovom vremenu korizme, posta i pustinje, kako bi se to reklo u duhovnom žargonu. Odgovorit ću što jednostavnije, ali uz dozu teološke i filozofske informiranosti koja je vjerniku današnjice potrebna.

Kruh vjere i kvasac nevjere

Koliko li su kruh i voda simbolima korizmenog odricanja, toliko su malovjernost ili nevjera simbolom korizme svijeta. Oskudica duhovnosti i izobilje materijalizma učinili su da čovjek sve više zazire od duhovne stvarnosti na koju gleda s dozom skepticizma, nečeg nazadnog i prevladanog. Uvelike se daje prednost izglednom razumu i „znanstvenim” dostignućima.

Što ostaje praktičnom vjerniku? Jedna od reakcija jest prilagodba, druga je odbijanje.

Ipak, Bog nam je dao i vjeru i razum. A enciklika pape Ivana Pavla II. donosi nam jednu zanimljivu tvrdnju: „Razum, lišen objave, zalazi na stranputicu koja dovodi do opasnosti da se ne vidi krajnji cilj. Vjera bez razuma iznosi osjećaje i iskustvo te tako upada u opasnost da više ne bude sveopća ponuda. Pogrešno je misliti da je vjera pred slabim razumom moćnija; naprotiv, ona sama dospijeva u opasnost da postane bajkom ili praznovjerjem. Na isti način razum, pred kojim se ne nalazi čvrsta vjera, nije više izazvan promotriti novost i radikalnost samoga 'biti'”.¹

Vjera odgovor svijetu, a ne svijet vjeri

Kao čovjek 21. stoljeća moram biti duboko svjestan da su vremena *obiteljske vjere i kršćanske tradicije naroda* sve više daleko iza nas i da su prava rijetkost. Zato je potrebno postaviti se kritički i preispitivati sve što uzimamo „zdravo za gotovo” i „znanstveno dokazano”. Ako je racionalizam bio odgovor u nekim prošlim vremenima napose kao odgovor na „vjeru”, onda danas trebamo što bolje taj razum iskoristiti ne bi li se ispostavilo da smo pretjeranim racionaliziranjem izgubili sam razum.

Racionalizam kao spoznajno-teorijski smjer u filozofiji je onaj koji s gledišta uma i mišljenja promatra i rješava probleme, bilo da su oni teorijski ili praktični,

drugim riječima, razum se smatra izvorom spoznaje i temeljem logičkih vrijednosti. Predstavnici ovog smjera u filozofiji su R. Descartes, G. W. Leibniz i B. De Spinoza, a sami temelji racionalizma vidljivi su u filozofiji Pitagore, Sokrata, Heraklita...

Kada smo uvidjeli temeljnu i drevnu težnju da čovjek uz svoju vjersku spoznaju iskoristi i razum kao nešto naizgled opipljivo i vidljivo, možemo začeti dublje u razumijevanje današnjeg svijeta i sve „ne – duhovnijeg” načina života. Pretjeranom lišenošću razuma u prošlosti stvorili smo atmosferu suprotstavljenosti vjere i razuma.

Vjera je postala opravdanjem i odgovorom na sve, upravo kao što je danas razum opravdanje i dogovor na sve. Jednostavnim jezikom rečeno, promijenili smo „pakiranje”, zamijenili smo teze, ali problem je ostao. Kršćanska objava ne isključuje razum niti ga unižava, naprotiv, ona ga pročišćava, uzvisuje, nadopunjuje. Zato teologija ima duboke temelje te se stalno razvija poput živog organizma.

Svijet koji je lišen duhovne stvarnosti osim svojih metoda i prilika ne može puno toga dati vjeri. Vjera je ona koja obogaćuje naš život, a život vjernika je onaj koji obogaćuje ovaj svijet. To se u Bibliji naziva „Svjetlo”, ...*Vi ste svjetlost svijeta...* (Usp. Mt 5,13-16).

Liturgija – culmen et fons (vrhunac i izvorište)

Ono što su voda, svjetlo i hranjive tvari jednoj biljci, to je liturgija jednom vjerniku. Lišimo li naše živote sakramenata, molitava, pobožnosti i na koncu sv. mise tj. liturgije, odbacili smo vrhunac i izvorište svega što mi jesmo. Banaliziranje i relativiziranje tada postaju logični pogledi na sve što nazivamo duhovnim. Tada dolazi do pomrčine i razuma jer nema temelja. Prema nekima, prezreni racionalizam biva nadvladan relativizmom. Vjera postaje puka emocionalnost, praznovjerje za površnog vjernika, a za čovjeka koji gleda sve kroz čisti razum, vjera postaje stvar prošlosti i prevladanosti.

A upravo liturgija tako glasno poziva na zajedništvo, međusobnu prožetost i povezanost materijalne i duhovne stvarnosti. Hostija biva tijelom Kristovim, vino krvlju Kristovom, tinta otisnuta na papir postaje živom riječi Kristovom koja se kroz glas svećenika i vjernika preobražava u glas Isusa i učenika.

Liturgija potvrđuje ove riječi koje je napisao sv. Ivan Pavao II., *Vjera i razum (Fides et ratio) izgledaju poput dvaju krila kojima se ljudski duh uzdiže k promatranju istine.*² Držimo vjeru i razum zajedno!

¹ Ivan Pavao II., *Enciklika Fides et ration – Vjera i razum*, 1998., str. 72.

² Ivan Pavao II., *Enciklika Fides et ration – Vjera i razum*, 1998., str. 5.

Post = Mjera ljubavi prema Bogu i čovjeku

U postu se otkriva tko sam ja u odnosu između čovjeka i Boga. /.../ Post je valjan i smislen samo u odnosu prema Isusu Kristu, samo dok nas Duh Sveti motivira i vodi u „pustinju“ i samo dok je povezan djelima ljubavi i milosrđa prema potrebnima.

Post bismo trebali shvaćati kao dinamiku između čovjeka i Boga. Post je zapravo sredstvo za poboljšanje i usavršavanje našega odnosa s Bogom. U postu se otkriva tko sam ja u tom odnosu. Dok se odričem tjelesnih užitaka, otkriva se moja istina, kako sam samo stvorenje i kako sam ovisan o svome Stvoritelju. Upravo tijekom tjelesne gladi otkriva se istina da ne živim samo o kruhu i od materijalnih stvari, već u svojim dubinama živim prvobitno od ljubavi, od jedne duhove prisutnosti – od svake riječi što izlazi iz Božjih usta. Otkriva se da sam puno više od pukoga tijela, da zapravo pripadam jednoj duhovnoj stvarnosti, da pripadam Bogu i da moj život proizlazi od njega te da ću kao takav imati budućnosti jedino ako se oslonim na njega.

Post, dakle, nije neka izvanjska tehnika, nije ni ispit tjelesne izdržljivosti, nije ni detoksikacija tijela, a kamoli dijeta, nego usmjerenje prema Bogu, traženje njegove prisutnosti i stavljanje u središte života. Post je valjan i smislen samo u odnosu prema Isusu Kristu, samo dok nas Duh Sveti motivira i vodi u „pustinju“ i samo dok je povezan djelima ljubavi i milosrđa prema potrebnima.

Tijekom posta trebali bismo izraziti nutarnji stav, koliko svoj odnos prema Bogu kao vjernik doživljam dragocjenim i važnim da upravo u taj odnos želim ulagati i svoje vrijeme, svoj trud i odricanje. Taj odnos želim sačuvati i sazrijevati u njemu. Zato se tijekom posta ustvari odričem svega toga što bi moglo sprječavati vezu između mene i moga Stvoritelja, svega što bi moglo stati između nas. To može biti posao – da mi cijeli dan prođe u nekom poslu, a da uopće ni ne pomislim na Boga. Moguće je da mi posao ispunjava srce i misli – da u posao ulažem sve svoje vrijeme, energiju i pažnju – i da na kraju jednostavno nisam s Bogom. Zato ću u korizmi donijeti odluku svjesnu i slobodnu, kako želim postiti sa svojim radom. Želim u sebi promijeniti nešto u svezi

svojih radnih navika jer osjećam kako je za mene moj odnos s Bogom puno važniji i puno vrijedniji od rada. Ali mi pažnju od Boga može odvući, na primjer, i neki hobi u koji ću uložiti sve svoje slobodno vrijeme. To može biti sportska aktivnost ili čak neka serija na televiziji, koje će tijekom dana ispunjavati moje misli i moje želje – i umjesto da mislim na Boga, da čekam vrijeme koje ću s njim provesti, energiju ulažem u neke druge stvari. Zato se u korizmi želim odreći svih aktivnosti koje razaraju moj odnos s Bogom, koji su kadri odvući moju pažnju od najvećeg dobra. Ali može biti i neka strastvena ovisnost o uspjehu, o novcu, o cigari, slastici – nagon da zadovoljim svoje osjetilne potrebe – i naravno dan će mi proći od cigarete do cigarete, i umjesto Boga, upravo to će mi se vrtjeti u glavi. Svakako ima stvari u mom životu koje zapravo zauzimaju Božje legitimno mjesto u mom srcu, koje me drže podalje od Boga, koje su mi izgleda važnije od Boga. Za njih ću se radije žrtvovati i ulagati nego u Boga, one će mi odvući pažnju od vječne i duhovne stvarnosti, od transcendentnoga. I naravno, ako te stvari zauzimaju glavno mjesto u mom životu, jasno je da ću zbog njih zanemariti svoga Gospodina i sve ljude oko sebe: obitelj, ženu ili muža, djecu...

U vrijeme korizme želim osvijestiti te stvari, želim ih primijetiti, i naravno, želim ih se odreći. Post je tako samo sredstvo za moju promjenu. U biti, želim se mijenjati, želim odustati od nekih stvari, svoj život želim okrenuti u smjeru svoga Spasitelja. Želim da mi on bude prioritet, njega staviti u centar, njega tražiti i njemu služiti. U vrijeme korizme odričem se svih drugih stvari da bih mogao susresti Boga i njega, kao jedino i najveće dobro, zadobiti.

Zašto podupirem inicijativu „40 dana za život“

Sriječju „abortus“ sreo sam se vrlo davno. Bio sam ministrant i s ostalim ministrantima iz župe išao sam na susret mladih u Veliku kod Požege, koji su organizirali isusovci. Među crkvenim tiskom i svetačkim sličicama u crkvi u Velikoj pronašao sam malu koja je pozivala na molitvu za prestanak abortusa. U simbolu tog molitvenog pokreta, čijih se inicijatora više ne sjećam, bilo je dijete u majčinoj utrobi i iznad njega majčino srce. Pisalo je: „Abortus je ubojstvo“. To je bila naljepnica koju sam kasnije viđao na još par mjesta. Kao osmogodišnjak nisam uopće znao o čemu se radi, pa sam u dječjačkoj znatiželji pitao to svojega tadašnjeg župnika. „Pusti to, to se ne smije gledati!“, rekao je. „Ostavi to!“, naredio je. Župnik, inače, nije bio izričit niti posebice strog, no kod stvari koje mu se nisu dale objašnjavati, ili onih kod kojih nije smatrao da ih možemo razumjeti, nije se htio previše truditi, a ovo nije bila prilika za bilo kakva objašnjenja. Ipak, dječja je znatiželja pobijedila, i ja sam uzeo jednu molitvenu sličicu, ne shvaćajući i dalje što je to abortus ni zbog čega o tome svećenik ne želi govoriti.

Druga je prilika bila daleko stvarnija. U odjelu u srednjoj školi svaki dan smo boravili s djevojkom koja se sasvim javno, u šaljivom tonu, i to ne samo u društvu djevojaka, nego pred svima, hvalila da se „oslobodila“. Većina slušatelja tih izjava nije se znala postaviti prema tome, osim u sličnom šaljivom tonu, a zdravstveni odgoj kojim smo bili učeni (riječ je o medicinskoj školi), nije postavljao

pitanje moralnih dilema u ovakvom načinu „planiranja obitelji“, kako je pisalo u našim udžbenicima. Brutalna stvarnost, kao što mi se to prilično često događalo, suočila me je s paralelnim svijetom ubojstva djece tek kada sam došao u veliki grad i spoznao većinu paralelnih svjetova kojima vlada đavao. Sebi si i dalje stvarnost abortivnoga mentaliteta predstavljam na taj način: kao svijet koji postoji u istome ozračju u kojem živim i sam, sa svojom obitelji i u svojoj kršćanskoj zajednici, ali u kojem vladaju sasvim drugačija pravila. Zastrašujuće je što sam s dionicima toga svijeta u kontaktu, možda i svakodnevnom, a da za to ne znam. Iz tog razloga opravdano je molitveni pokret „40 dana za život“ nazvati duhovnim bojem.

Zbunjuje me činjenica prihvaćanja mogućnosti da se stvar „riješi“ kiretažom, te medicinsko svodenje toga postupka na kiruršku praksu koja, ako se uradi po pravilima ne proizvodi duhovne posljedice, kao i da postoji vrlo puno aktivnih promotora abortivnoga mentaliteta i ekstremno liberalnoga pristupa životu u sredini u kojoj živim. Na koji se način ovaj postupak uvukao u skupinu ljudskih prava, koliko je u tome odigrala ulogu seksualna revolucija koncem sedamdesetih godina prošloga stoljeća i detabuiziranje spolnosti je za analizu. Također, doima se da se u socijalnom kontekstu zapadnjački shvaćenih ljudskih sloboda muškarcima niječe mogućnost da podignu glas protiv pobačaja, jer „oni ženske stvari jednostavno ne razumiju“. I iz tog razloga Inicijativa „40 dana za život“ načinila je pravi proboj. Javni molitveni stav žena i muškaraca koji skupa, i to isključivo stravom vjernika, podižu molbe onome koji „ženske stvari“, itekako razumije mi je fascinantno. Ako muškarci igdje mogu i smiju bez podsmjeha, jako, muški reći „dosta“, onda to mogu reći, usrdno, svome Bogu!

Iznad svega, Inicijativa „40 dana za život“ iznimno je rijetka prilika za kršćanski, katolički aktivizam kod nas. Vrlo su rijetke akcije koje katolici u Srbiji poduzimaju na javnim prostorima, svjedočeći pred mnoštvom izmiješanih svjetonazora i ljudskih životnih stvarnosti svoj stav. Razloge tome pokušavam shvatiti, i još uvijek mi ne uspijeva, posebice ako znamo za Isusovo proročstvo o razbijanju licemjerstva, kada „krovovi“ (Lk 12,4) budu mjesta obznanjivanja Božje ljubavi. Čini se da je opravdano da su naše sestre i braća, ovdašnji kršćani stidljivi i da se boje kako će oni koji ih poznaju u drugačijoj, svakodnevnoj stvarnosti, reagirati kada ih vide kako javno mole. Čini se da je opravdano biti u nelagodi od možebitne javne osude, kao i vjersko-nacionalnoga okvira koji može biti iskorišten protiv molitelja. No, činjenica je da javna molitva jača naše kršćansko samopouzdanje, šireći se, jer je javnost zamjećuje, u prostore i među ljude koji ne znaju što znači moliti ili imaju krivu predodžbu o molitvi. Kršćanstvo je upravo radi molitve toliko fantastično: svatko može dati svoj doprinos. Nema manje sposobnoga, nema neprivlačnoga, nema neznalice. Konačno, budimo u ovoj stvari jednom vjernici do kraja: Bog sasvim sigurno ne bi odbio žarku i usrdnu molitvu kada bismo je molili zaista svi. Za to je Inicijativa prava prilika!

27. ožujka

Sveti Nikodem

† poslije 64. godine u Izraelu

Spomendan svetoga Nikodema negdje se slavi 28. ožujka, negdje 3. kolovoza, negdje 25. prosinca. Negdje se slavi 31. kolovoza, dok se u isusovačkoj crkvi sv. Roka u Lisabonu slavi 25. siječnja. Ima grčko ime, a znači pobjednik u narodu.

Prema 3. poglavlju Ivanovoga evanđelja, bio je ugledan židovski vjerski vođa, farizej, koji je noću potražio Isusa da s njime razgovara. Kad mu je Isus rekao da nitko tko se nanovo ne rodi odozgor nikada neće vidjeti Božjega kraljevstva, ostao je zbunjen. Isus mu je još jednom potvrdio: *Zaista ti kažem: ne rodi li se čovjek iz vode i Duha, ne može ući u Božje kraljevstvo*. Tumačeći značenje svojih riječi, Isus je ispričao Nikodemu događaj iz Staroga zavjeta, kada su Židovi nakon izlaska iz egipatskog ropstva umirali od ugriza zmija u pustinji. Mojsije je molio Boga za pomoć pa je Bog rekao Mojsiju da stavi na kolac zmiju od mjedi i svatko tko ju je pogledao, ozdravio je. Isus će biti podignut na križu, umrijet će za ljude, da nijedan od onih koji vjeruju u njega ne propadne. Kako je pogled na mjedenu zmiju donio ozdravljenje, tako će duhovno ozdraviti svi koji vjeruju u raspetoga Spasitelja. Isus je poručio Nikodemu da se čovjek spašava preko krštenja ako vjeruje što Isus uči i ako ga prizna za Spasitelja te ga nasljeđuje svojim životom.

Nikodem se u evanđelju ponovno spominje kada su farizeji željeli uhititi Isusa. U narodu su navodno Isusove nauke izazvale nemir, pa su zato veliki svećenik i farizeji odlučili poduzeti mjere protiv Isusa. U tim savjetovanjima sudjelovao je i Nikodem, gdje je tražio da vođe naroda budu tolerantne prema Isusu. Tu je prikazan kao uglednik koji pokušava izbaviti Isusa. Tada je izjavio: *Zar naš Zakon sudi čovjeku ako ga prije ne sasluša i ne dozna što čini?* (Iv 7, 51) Želio je da Isusa ostave na miru. Nikodem je bio i na Kalvariji nakon Isusove smrti na križu te je pomagao oko Isusovoga ukopa. Sveti Ivan spominje ga u svome evanđelju, govoreći, da je Nikodem donio oko sto libara smjese smirne i aloja (Iv 19, 39). To je oko 32 kilograma. Radi se u dragocjenim i vrlo skupim uljima. Iz toga je lako zaključiti da je Nikodem bio i bogat čovjek. Isusovo tijelo trebalo je biti pomazano prije ukopa. Mirodije su sprječavale naglo propadanje tijela i neugodne mirise. Sprovod se obavljao u petak navečer, kad pobožni Židovi već slave subotu. Pomazanje Isusovoga tijela bilo je obavljeno na brzinu i samo privremeno. U petak navečer već je započinjao subotnji počinak. Zato su ljudi okupljeni na Isusov ukop odlučili doći dan kasnije i po običaju cijelo tijelo pomazati uljem. Nikodem i Josip iz Arimateje nosili su Isusovo tijelo do

groba u pratnji Djevice Marije, apostola Ivana, nekoliko žena i pratnje.

Nikodema spominje i glasoviti rimski povjesničar Josip Flavije u svome djelu *Antiquitates* (Starine XIV, 37). Tu on govori o Nikodemu koji se obratio na kršćansku vjeru. Čini se da je taj Nikodem nadahnuo evanđelista Ivana, koji ga je unio u svoje evanđelje. Ivan ga spominje kao Isusova štovatelja. Time je značenje povijesnog Nikodema za prvu zajednicu vjernika samo potvrđeno. Jedna legenda tvrdi da je Nikodema krstio sveti Petar ili Pavao. Time se Nikodem ogriješio o Veliko vijeće. Kako je zapao u nemilost Vijeća, navodno ga je u svoju kuću primio glasoviti učitelj Gamaliel koji je među svojim studentima imao i svetoga Pavla. U židovskom Talmudu, knjizi u kojoj se tumače starozavjetni zakoni, spominje se Isusov učenik Nikodem. O Nikodemu se znade da je bio vrlo bogat. Od svoga bogatstva je 70. godine, za vrijeme kad je car Tit opsjeo Jeruzalem, mogao osiguravati hranu za izgladnjele Jeruzalemce.

Postoji jedna pobožna legenda koja Nikodemu pripisuje prasluku Božjeg lica (Volto Santo) u gradu Lucca. Ta prasluka je u 12. stoljeća dobila današnji izgled. Isus je prikazan kao pobjednik koji uspravan stoji pred križem. Isti je motiv bio raširen po cijeloj Europi. U Istočnoj crkvi Nikodem se slavi 2. kolovoza, kao dan prijenosa Nikodemovih moći. Toga dana 415. godine dogodio se prijenos njegovih relikvija. Sve do uvođenja Gregorijanskog kalendara sveti Nikodem se i na zapadu slavio 3. kolovoza. Jedna legenda pripisuje Nikodemu raspelo koje se čuva u katedrali u gradu Oviédo. U tom se raspelu nalazi djelić iz Isusovoga križa.

Na Tizianovoj slici *Pieta* Nikodem je prikazan kako kleči pred Isusovim grobom.

Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sveto pismo u duhovnosti SB o. Gerarda Tome Stantića, OCD (1)

Dragi čitatelji časopisa *Zvonik*! Započinjemo rubriku „Govori vam Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin“, pod naslovom: *Sveto pismo u duhovnosti Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića, OCD*. Karmelićansko Pravilo u 8. poglavlju svakom karmelićaninu nalaže: „Svaki pojedini neka prebiva sam u ćeliji ili u njezinoj blizini, razmatrajući dan i noć o zakonu Gospodnjem (usp. Ps 1, 2; Još 1, 8) i bdijući u molitvi (usp. 1Pt 4, 7) osim ako, po propisu, nije zauzet drugim poslovima“. U 14. poglavlju istoga Pravila čitamo: „Mač Duha, a to je Riječ Božja; neka je obilato prisutna u vašim srcima i u vašim ustima, da sve što budete činili, bude po Riječi Gospodnjoj“.

Sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić od samog početka svoga redovničkog života napajao se na izvorima Svetoga pisma i mudrosti Božjoj, usvajajući evanđeoski radikalizam, odnosno karmelski put evanđeoske dosljednosti i vjernosti. Bio je svjestan pripadnosti Kristu Gospodinu (usp. Fil 2, 9-11). Sjedinjenje s Kristom vodilo ga je imperativu: *Da oni koji žive ne žive više sebi, nego*

onomu koji za njih umrije i uskrsnu (2Kor 5, 15). Sveto pismo o. Gerard čita i meditira u svjetlu vazmenog otajstva. To je put koji o. Gerardu nudi novost života po Isusu Kristu. Sveto pismo za o. Gerarda životvorna je milost i nauka koju želi pažljivo čitati, meditirati i u djelo provoditi. On želi rasti u spoznanju Krista, posjedovanju istine evanđelja kao poticaj jasnog i zanosnog redovničkog poziva. Njegov karmelski ideal jest vjera u vlastiti kršćanski identitet, koji teži „osvojiti“ nebeski Jeruzalem s posebnim „oružjem“ šutljive molitve, svete pokore, vođen božanskim krepostima vjere, nade i ljubavi. Težeći za nebeskim Jeruzalemom, o. Gerard želi osvojiti nagradu slijedeći primjer jeruzalemske zajednice, kako ju opisuju Djela apostolska. To je za njega nova uljuđenost u poslušnosti Kristu težeći za nebeskim ispunjenjem Kristovih otajstava. Put kojega o. Gerard želi i treba prijeći jest borba, ustrajnost, bdjenje i jakost, prema „zauzeću“ nebeskog Jeruzalema, vođen milošću Isusa Krista i vjernošću svoga karmelićanskog identiteta. Gerardov zemaljski put, kao i put svakog kršćanina, pun je zamki i iznenađenja, kako nam predstavlja biblijski govor. Karmelićansko Pravilo obiluje biblijskim temama kršćanske borbe: *Kušnja*

Sveto pismo za o. Gerarda životvorna je milost i nauka koju želi pažljivo čitati, meditirati i u djelo provoditi. On želi rasti u spoznanju Krista, posjedovanju istine evanđelja kao poticaj jasnog i zanosnog redovničkog poziva.

je čovjekov život na zemlji (Job 7, 1). To je vrijeme borbe zemaljskog života. Nema za sada odmora, on će biti tek u budućnosti. Pravilo nastavlja: „oni koji žele živjeti pobožno trpe progonstvo (usp. 2Tim 3, 12). To je ono što sv. Pavao naziva „žalost sadašnjeg vremena“ (usp. Dj 14, 22). Valja se boriti s neprijateljstvima svijeta koji je sav protuevanđeoski. Neprijateljstvo dolazi od Zloga, čija mudrost vlada u ovom svijetu i traži sredstva po kojima bi učvrstio svoju vladavinu u mislima i srcima onih koji slijede Isusa Krista. To je nevidljivi neprijatelj koji kao „ričući lav obilazi tražeći koga da proždre“ (1Pt 5, 8). Otac Gerard bio je svje-

stan svih ovih zamki zloga te je prionuo za prikladnim sredstvima kako bi se suprotstavio navalama neprijatelja. Otac Gerard slijedio je učenje karmelićanskog Pravila s Pavlovim riječima: *Sa svom marljivošću nastojte se obući u oružje Božje da se možete oduprijeti navalama neprijatelja* (Ef 6, 11).

Ova je biblijska preporuka vrlo promišljena i duboko urezana u Gerardov redovnički život. Put kojega on treba prijeći od krštenja do „osvajanja“ nebeskog

Jeruzalema upućuje Gerarda da se pobrine za sredstva i da se u svom redovničkom životu ponaša kao borac. Biblijska borba protiv navala zloga je specifična: *Naša borba nije protiv tijela i krvi, već protiv Kraljevstva i Vlasti, protiv moći i tame ovoga svijeta, protiv duha zloće* (Ef 6, 12). Otac Gerard je svjestan da se mora oduprijeti navalama, iznenaditi napasnika, da ne naudi njegovoj duši. Oružje kojim se bori nalazi u „oružju Božjem“, kako kaže Pravilo i sv. Pavao: *Crpite snagu od Gospodina i žar njegove moći* (Ef 6, 10). Potom naglašava Pravilo: *Obucimo se u oklop, tj. vjeru i ljubav i u spasonosnu nadu kao kacigu* (1Sol 5, 8). Oblačiti se u „oružje Božje“ za o. Gerarda znači živjeti krsnu milost i biti vjeran svojoj redovničkoj karizmi. Iz dana u dan svlačiti „starog čovjeka“ s njegovim željama i činima, oblačeći se u „novog čovjeka“ stvorenog od Boga (usp. Ef 4, 22-23; Kol 13, 9-10). Otac Gerard svjestan je da je ta borba surova i teška i da traje cijeli ovozemaljski život. Borba se postiže vježbanjem u budnosti i izdržljivosti milosti krštenja, da u nama raste „novi čovjek“, sličan slici Isusa Krista. Ovo nije samo put posvećenih osoba, već put svakog kršćanina koji slijedi put evanđelja Isusa Krista.

(nastavlja se)

Hodočasnica Apsolutnog

ili
o knjizi „Marijina šutnja” Ignacija Larrañage

Zašto „Marijina šutnja”?

Privukao mi je pozornost dizajn naslovne strane knjige „Marijina šutnja”, potpuno natopljen crnom bojom gustom poput nafte. Bilo mi je izrazito teško u prvi mah spojiti toliku količinu mraka naslovnice sa svjetlom vjere koje promiču sadržaji kršćanskih knjižara. Zagledavši se malo bolje u odabranu knjigu, uvidjela sam siluetu ženskog lika koja se poput negativa ovlaš nazire kroz tamu. Lik je predočavao Gospu. Ono što je intrigirajuća naslovnica tako upečatljivo sugerirala, tekst Ignacija Larrañage je u potpunosti opravdao. Kad god sam hodočastila, razmišljala ili molila s Marijom, kao i većina vjernika, doživljavala sam Gospu kao obasjanu svjetlom i odabranu da donese svjetlo svijetu. Ovo jednostrano, idealizirano i pomalo naivno doživljavanje Nebeske Kraljice Larrañagova knjiga upotpunjava donoseći nam Gospinu osobu iznutra, uspješno i uvjerljivo predočavajući njezinu ljudsku stranu u iskušenjima anonimnosti, čistoće, samoće, povjerenja. Ova knjiga doista jest negativ naše slike o Gospi, kao i slike o nama samima i drugim ljudima, kojima se dopisuje dubina, plodnost, ljubav, zrelost.

Plodnost šutnje

Ignacio Larrañaga je bio Španjolak, kapucin, misionar koji je najveći dio svoga života i apostolata proveo u Meksiku. Utjecaj njegovog misionarskog djelovanja mnogo je širi zahvaljujući knjigama koje je napisao, a koje su prevedene na veliki broj svjetskih jezika. Knjiga „Marijina šutnja” doživjela je dva izdanja u Hrvatskoj, od kojih je prvo izdanje popratio budničkim riječima kardinal Franjo Kuharić nazivajući Marijinu šutnju *trajnim razgovorom s Bogom*, a drugo salezijanac Marin Mandić ukazujući na podnaslov djela *Životopis Blažene Djevice Marije*. Knjiga se sastoji od četiri poglavlja u kojima autor vitalnim stilom ulazi u Marijinu životnu situaciju i stavlja u njezina usta nama danas pristupačnije riječi kako bismo bolje shvatili i povezali njezine osjećaje, razmišljanja i događaje s onima koje mi doživljavamo.

U poglavlju *Povratak* autor ukazuje na biblijske izvore za proučavanje Marijina života, osobito na evanđelje koje je napisao *naš dragi liječnik* Luka i Ivan, Gospin sin. Pisac dodatno osvjetljava kulturološke aspekte povijesti te na koje je načine moglo biti prošireno i zapisano ono što je bilo svojstveno samo Marijinom srcu i sjećanju postavljajući Mariju u kontekst prvih kršćanskih zajednica kao *misionarku* vođenu Duhom Svetim.

U poglavlju *Hodočašće* Marijina vjera, kao vjera svakog ljudskog bića, prikazana je kao traženje lica Očevog koji je neizreciv i na zemlji nedohvatan. Iz toga proizlazi nezadovoljstvo i dramatičnost putnika, hodočasnika i prognanika, koji su istodobno prokletstvo i blagoslov. Hodočašće obiluje krizama, ispunjeno je iznenađenjima, smetnjama, smutnjama, a ono po čemu se Marija uzdiže kao primjer je nesalomljivost privrženosti volji Božjoj.

U poglavlju *Šutnja* opisana je drama Marijine šutnje, čistoće i siromaštva, izvrsnosti čuvanja i štovanja tajne koje rađa čudom. Pisac naglašava: *vjernost je u šutnji*, ukazujući na to koliko su ljudi brbljavi, ljuti, puni zahtjeva, radoznalosti i tjeskobe, nestrpljenja spram Boga. Na primjeru Marijinih zaruka i navještenja te odnosa spram Josipa i u susretu s Elizabetom pisac nam donosi puninu Marijinog odnosa s Bogom, plodnost jedne šutnje.

U poglavlju *Majka* autor opsuje poslanje koje je imala Marija, a to je da učini svijet božanskim i tako uđe u još dublji svijet vjere. Ona, nadnaravno oplođena, kao žena doslovce rađa Božanskog Sina ne bi li postala duhovna roditeljka svih ljudi u vjeri.

Šutnja danas

Proces *očovječenja* i *pobožanstvenjenja* civilizacije još uvijek traje, a sastoji se u prijelazu od sebičnosti k ljubavi. Na tome putu preobraženja susrećemo se s mnogim kušnjama, zbunjenošću, Božjom šutnjom, samoćom koje nas mogu odvratiti od pravoga smisla našeg zemaljskog hoda. Knjiga „Marijina šutnja” otkriva ljepotu Marijine duše i dubinu Božje ljubavi na primjeru najveće među svim ženama koja je trpjela najveće kušnje. Marija je približena čitateljima psihološki bravurozno, biblijski utemeljeno i uvjerljivo te je knjiga veliko ohrabrenje i smjernica na životnim raskrižjima bila ona dinamička, poput trudnoće van tradicijskih obrazaca, bila ona statična, poput tridesetogodišnje monotonije svakodnevnog života.

Rane potrebe i početak neuroze

Za dijete čije su prirodne potrebe bile ispunjene, možemo reći da zadržava homeostazu i prirodan odnos prema stvarnosti. Kada rane potrebe ostaju neispunjene, stvara se vrsta neurotične adaptacije ili napetost koja je pak često praćena osjećajem nepovezanosti sa svijesću. Neurotičar često ne osjeća, ili osjeća supstitute osjećaja, neku vrst zamjenskih osjećaja, a koja su u prošlosti bila dopuštena.

Tako voljeno dijete nema potrebu za stalnom potvrdom ili pohvalom jer nije ni bilo ponižavano, već je prihvaćano onakvim kakvo jest. Nezasitna potreba za seksom, na primjer, kod neke osobe javlja se jer je roditelji nisu mazili i držali. Potreba da budemo držani i maženi dio je potrebe da budemo poticani. Koža, kao najveći čulni organ, zahtijeva onoliko poticaja koliko i drugi čulni organi. Kada to izostaje, dolazi do teških posljedica za tu osobu. Sustavi organa mogu npr. atrofirati, dok se pravilnom stimulacijom oni razvijaju i rastu.

Ljudsko mladunče – beba, ovisno je o roditeljima. Ono ne može samo ispuniti svoje potrebe. Ako se potrebe, npr. za ljubavlju, djetetu ne pruže, beba odvaja svoje osjećaje (glad, želju da je drže) od svijesti. To razdvajanje sebe od vlastitih potreba, manevar je kojim se blokira pretjerana bol. To je neka vrst „cijepanja“ kako bi se zaštitio kontinuitet razvoja. Beba koja je prerano odbijena od majčinih grudi, kada poraste može svoje potrebe zadovoljavati kao simbolične, npr. da postane strastveni pušač. Simbolično zadovoljenje potreba nikada ne može zadovoljiti stvarne potrebe. Da bi se to učinilo, one se moraju osjetiti i doživjeti, a s čime veliki broj ljudi ima problem.

Koja je razlika između stvarnih i neurotičnih potreba?

Stvarne potrebe su potrebe da se razvijamo vlastitom brzinom, što znači da dijete ne bi trebalo „požurivati“ da prerano prohod, da hvata loptu prije nego što mu njegov neurološki aparat to dopusti činiti.

Podijeljenost ili „cijepanje“ ne nastaje odjednom, već je posljedica kumulativnog procesa odvajanja od svojih potreba i svog ritma. Od tog trenutka često dijete funkcionira po sistemu stvarnog i nestvarnog ja.

Nestvarno ja dio je koji pokriva izvorne osjećaje i potrebe, postaje neka vrst fasade te osobe, koju zahtijevaju roditelji da bi ispunili vlastita očekivanja. Roditelj koji se želi se osjećati poštovanim jer su ga njegovi roditelji neprestano ponižavali, može zahtijevati pokornu i hiperadaptiranu djecu koja mu ne proturječe i ništa ne traže. Takva djeca mogu stvarati nesvjestan obrazac, koji u TA teoriji zovemo „zabrana“ na različite teme. Npr. neki

roditelji mogu očekivati da mu dijete prerano odraste, da obavlja kućanske poslove i postane odraslo prije nego što je spremno. Oni mogu očekivati i da se dijete o njima brine ostatak života, zanemarujući njegove potrebe za drugim relacijama i

Voljeno dijete nema potrebu za stalnom potvrdom ili pohvalom jer nije ni bilo ponižavano, već je prihvaćano onakvim kakvo jest. /.../ Roditelj koji se želi osjećati poštovanim jer su ga njegovi roditelji neprestano ponižavali, može zahtijevati pokornu i hiperadaptiranu djecu koja mu ne proturječe i ništa ne traže. Ako dijete ne bude ono što jest, početak će shvaćati da jedini način opstanka jest ispunjavati očekivanja.

odnosima. Roditeljska potreba tada postaje implicitna zapovijed. U početku su to simpatične „bebeće“ manifestacije da maše, da kaže „pa-pa“, da guče..., a onda prerastaju u zahtjeve tipa da ima sve petice, da svira, da bude sportaš... Ako dijete ne bude ono što jest, početak će shvaćati da jedini način opstanka jest ispunjavati očekivanja. To shvaćanje nije svjesno, postaje automatsko, a ove vrste djetetovih nesvjesnih mehanizama u ranoj dobi zovemo „rane odluke“. Ovo je istodobno i obrana organizma od katastrofalne stvarnosti, čime dijete štiti psihofizički integritet.

Tako se mjesto borbe od stvarne pomiče na neurotičnu potrebu, s tijela na um, jer se i mentalne potrebe odvijaju kada su negirane osnovne potrebe.

U psihoterapijskom radu često srećem osobe koje se s osjećajem vlastite bespomoćnosti bore pretjeranim kompulzivnim ponašanjima. Bilo da pretjerano rade, da glume ili bivaju savršeni. Ovo čine sve u nadi da će biti voljeni.

(nastavit će se...)

Duhovna hrana obitelji kako izabrati najbolje?

Kako izgleda tipičan razgovor u našoj obitelji? Koje teme prevladavaju? Kakva se glazba čuje u pozadini? Što nas u našoj obiteljskoj svakodnevici potiče da budemo bliži Bogu, a što nas udaljava? Sv. Ivan Pavao II. u dokumentu *Rosarium Virginia Mariae* u kojem je objavio otajstva svjetla, pozvao nas je da moleći kronicu u obitelji ispunimo svakodnevicu svetim, a ne ispraznim mislima.

Svjesni smo da obitelji provode mnoge sate okupirane različitim medijskim sadržajima. Prije nekoliko desetljeća obitelj je u istoj prostoriji slušala radio ili gledala isti televizijski program. Iako su bili usmjereni na taj izvor informacija, ipak se našla prilika da to što gledaju i slušaju prokomentiraju i zajedno dožive. Danas svaki član obitelji gleda u svoj zaslon, sam luta virtualnim svijetom i često ništa od doživljenog ne dijeli sa svojom obitelji. Svoje doživljaje i opažanja dijeli s drugima na društvenim mrežama, osobama s kojima ponekad komunicira više nego sa svojom obitelji. Sve ono što primamo preko medija, oblikuje nas. A sve se više može događati da članovi obitelji „jedu različitu hranu”. Svatko bira svoj tanjur – svoj zaslon. Možda se ponekad sjeti „ponuditi” ostale, pa se zajedno nečemu nasmiju ili prokomentiraju, ali većinom sve ostaje na površnoj razini.

Ipak, mi kao katoličke obitelji pozvane smo na nešto drugo. Kao što se savjesni roditelji brinu o zdravoj prehrani svoje obitelji, istu pažnju vrijedno je posvetiti svim sadržajima koji ulaze u našu kuću. Ovdje s pravom možemo biti izbirljivi i tražiti ono što će nas poticati na svete misli, dublja promišljanja, iskrene razgovore, radosno srce i uživanje u lijepome. Glazba koja se sluša, filmovi, knjige, emisije i vijesti koje pratimo, sve može održavati ili narušavati duhovno stanje obitelji. Već od malih nogu, roditelji svojoj djeci stvaraju okruženje koje će ih oblikovati. Vremenom vršnjaci i društveni trendovi imaju sve veći utjecaj, ali prvi susreti s kvalitetnim izborima literature, glazbe i svega ostalog ostaju djeci prvo iskustvo koje ih je oblikovalo. I dalje su roditelji

pozvani bdjeti i oblikovati obiteljsko okruženje, najviše svojim primjerom.

Kada obitelj stvara prilike za zajedničko proživljavanje sadržaja, stvara se zajedništvo. Tako će osim što svaki član obitelji ima svoje omiljenu pjesmu, obitelj imati i glazbu u kojoj svi zajedno uživaju. Zajednički pogledan film također je prilika i za druženje i za razgovore o dojmovima. Duže putovanje može se iskoristiti da se u autu posluša neko predavanje. S djecom različitih uzrasta roditelji mogu koristiti prilike da se zajedno hrane dobrom duhovnom hranom. Takva su iskustva dragocjena i stvaraju okruženje u kome se razvija dobar ukus za umjetnost i duhovno štivo, a obitelj se povezuje u mislima koje uzdižu duh i odvraćaju ga od ispraznih misli i razgovora.

Djecu će možda oduševiti životopis sveca, osobito ako ih čitaju s roditeljima. Supružnici za zajednički duhovni rast mogu koristiti razmatranja, nagovore, pa i online duhovne vježbe, zajedno čitati duhovno štivo ili odlomak iz Svetog pisma. A odgovori na mnoga pitanja u vjerničkom životu su nam na dohvat ruke, u Katekizmu Katoličke Crkve. Možete se iznenaditi koliko je u njemu naših čestih pitanja, a tako jednostavnih i poticajnih odgovora.

Iako nas okupiranost medijima može preopteretiti nepotrebnim informacijama i odvratiti misli od Gospodina, dostupnost velikog broja sadržaja možemo preokrenuti u svoju korist. Zamolimo Duha Svetog za mudrost u traženju najboljeg za nas i našu obitelj i iskoristimo zajedničko vrijeme potičući jedni druge na svete misli, razgovore i djela.

Kao što se savjesni roditelji brinu o zdravoj prehrani svoje obitelji, istu pažnju vrijedno je posvetiti svim sadržajima koji ulaze u našu kuću. Ovdje s pravom možemo biti izbirljivi i tražiti ono što će nas poticati na svete misli, dublja promišljanja, iskrene razgovore, radosno srce i uživanje u lijepome.

Jakost – krepost zagledanih u ideale

Jakost ili hrabrost vrlina je koju ćemo vidjeti kod zaljubljenih, kod onih koji imaju visoke ciljeve i spremni su za njihovo ostvarenje sve učiniti i kod onih koji su spremni na rizike znajući vrijednost zbog koje se žrtvuju. Više no drugdje, krepost jakosti vidimo u primjerima mučenika – oni su pobijedili strah od smrti i bili spremni žrtvovati svoj život za svjedočenje vjere.

Možda nam se na prvi pogled čini da je krepost jakosti ili hrabrosti potrebna samo odabranima u posebnim situacijama u kojima će se tražiti heroj, pojedinac koji će se izdvojiti o drugih. Ipak, krepost jakosti potrebna je svakodnevno, svim kršćanima u velikim i malim stvarima. Držati se donesenih odluka, ustrajati u dobrim navikama, održavati molitvenu disciplinu, ustajati na vrijeme – za sva ova djela potrebna nam je vrlina jakosti. Za nas kršćane sve male stvari koje činimo iz ljubavi postaju velike i značajke. Zato, ne trebamo čekati posebne prilike kako bismo iskazali našu jakost. Ona se sastoji u nizu napora koje svakodnevno činimo. Također, ne možemo očekivati od djece da će kada odrastu imati razvijenu ovu krepost ako ih postupno njoj ne poučavamo i ne dajemo im prilike da se u njoj vježbaju.

Kao i kod svake kreposti, uvijek je važna motivacija, stav srca koji stoji iza djelovanja. Onaj tko ima osrednji pogled na život ne može razvijati vrlinu jakosti. Za njega ne postoje snažni razlozi za ulaganje napora i za žrtvu i vrlo brzo odustaje. Zato je prije svega potrebno podsjećati djecu kako njihovi životi imaju smisao slaviti Boga, kako svako njihovo djelo ima svoju vrijednost. Može se reći da je jakost ili hrabrost upravo zbog toga odlična krepost za tinejdžere – oni su puni ideala, žele promijeniti svijet. Neki od njih u tim se godinama uključuju u razne projekte volontiranja. Ipak, ako nisu pronašli ispravne motive, neki će isto takav trud ulagati u postizanje

uspjeha, ali za pogrešne ciljeve. Zato, poučavati djecu da se trude nadići sebe treba biti povezano s učenjem što je ispravno.

Izdržljivost je jedan vid jakosti. Ona je naročito potrebna u odupiranju štetnim utjecajima. Djeci je ona potrebna u situacijama kada se trebaju oduprijeti vršnjačkom pritisku. Za stariju djecu i adolescente taj je pritisak iznimno jak i realan. Ovdje će ih jedino viši cilj moći motivirati da ustraju i mu ne podlegnu. Zato će roditelji koji pokušavaju od malena usmjeriti djecu na ispravne motive i načela biti uspješniji od onih roditelja koji ovaj problem rješavaju samo zabranama. Dijete koje čini ono što i samo zna da je dobro, imat će veću motivaciju da bude drugačije od drugih i izloži se riziku odbačenosti (velikom strahu tinejdžera) nego dijete koje bi nešto trebalo činiti samo iz poslušnosti i bez svoje volje. Ako imamo jasan cilj, lakše nam je pomiriti se s polaznom poteškoćom.

Mala djeca imaju sklonost živjeti striktno u sadašnjosti. Zbog toga njima nije dovoljno ponuditi uzrok i posljedicu da bi lakše izdržali poteškoću koja će tek kasnije donijeti nešto dobro. Ipak, u mnogim situacijama djecu se može poticati da se odreknu svoje trenutne želje tako da im se ponudi drugi izbor. Na primjer, kada se dijete igra bučnom igračkom, a mlađe dijete spava, majka može predložiti drugu igračku za igru. Dijete u takvoj prilici lakše prihvaća drugi, manje poželjan izbor, ali ipak ga čini i to je jedan korak u razvijanju jakosti u skladu s djetetovim mogućnostima.

Svakodnevni obiteljski život nudi brojne mogućnosti razvijanja kreposti jakosti:

Razgovarati s djecom o tome kako otkriti dobro i ispravno u svakoj okolnosti;

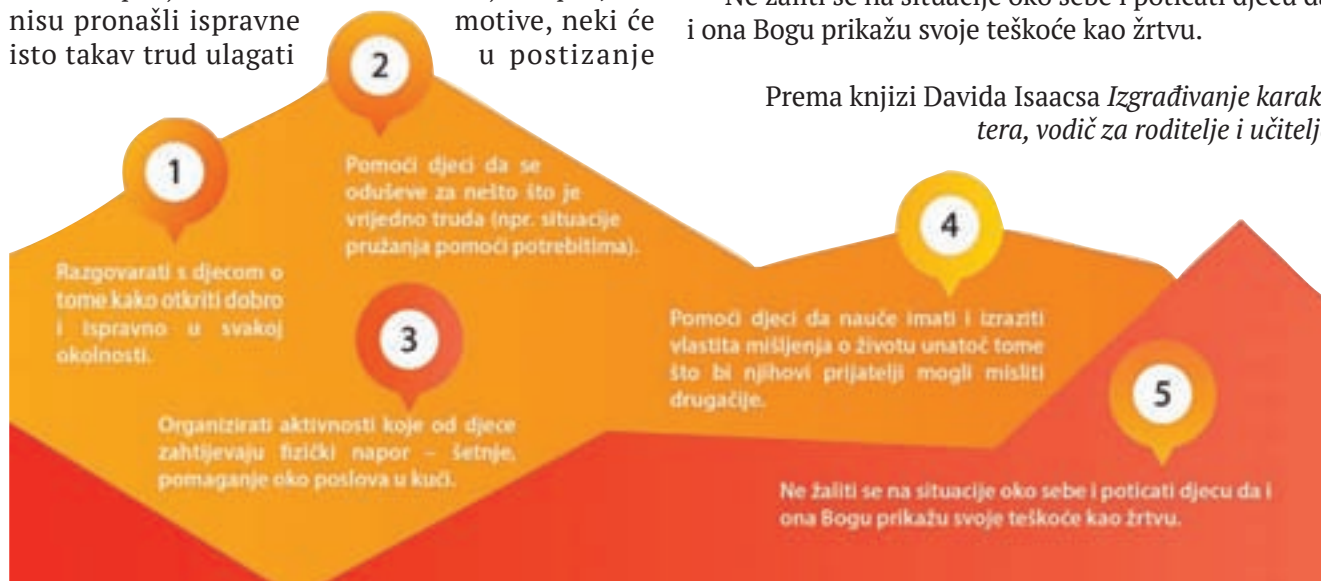
Pomoći djeci da se oduševе za nešto što je vrijedno truda (npr. situacije pružanja pomoći potrebitima);

Organizirati aktivnosti koje od djece zahtijevaju fizički napor – šetnje, pomaganje oko poslova u kući;

Pomoći djeci da nauče imati i izraziti vlastita mišljenja o životu unatoč tome što bi njihovi prijatelji mogli misliti drugačije;

Ne žaliti se na situacije oko sebe i poticati djecu da i ona Bogu prikažu svoje teškoće kao žrtvu.

Prema knjizi Davida Isaacs *Izgrađivanje karaktera, vodič za roditelje i učitelje*

Dijete nije krivo

Živimo i radimo veoma brzo. Krećemo se među masom i naslušamo se svakakvih priča. Kada ste katolik, a ljudi oko vas na poslu baš i nemaju najbolje mišljenje o Crkvi i Bogu, onda je jako teško nametnuti one prave vrijednosti poput odlaska u crkvu, redovitih sakramenata ili o dostojanstvu ljudskog života u majčinoj utrobi. Često ljudi smatraju da se abortus nešto normalno, dopušten ženama bez imalo osjećaja krivnje. Od nekoliko žena čula sam kako su mogle imati još djece, ali su ih na neki način „poštedjele” surovog svijeta. Da, misle da su ih poštedjele! Zamislite sad ovu situaciju. Da su vaše majke vas „poštedjele” ovog svijeta? Ne biste bili tu danas gdje jeste. Bog vidi sve naše greške i propuste. Prošle godine imala sam neugodno iskustvo. Jedna prijateljica priznala je kako je njezina kolegica abortirala. Za mene je to bilo strašno, a još gora spoznaja mi je bila ta da poznajem tu ženu i njenu djecu. Znala sam da nije udana, imala je djecu iz

prethodnih brakova, i tada je bila u vezi. Bez obzira na to što je vjernica i što ponekad ide na pričest, abortirala je. Ubila je dijete! Možda će ovo zvučati surovo, ali ona i njen partner su se zadovoljili dok ih za dijete nije bilo briga. Ma bitno je sebi ugoditi, zar ne? Nažalost, danas je takvih slučajeva sve više. I protiv toga se treba boriti. Dijete ne mora ispaštati zbog tvojih slabosti i grešaka, već ima pravo na život i spoznati ovaj svijet sa svim vrlinama i manama. Dijete u majčinoj utrobi isto tako ima srce koje jednako jako kuca kao i naša srca. Želi živjeti, želi se igrati, želi biti sretno. Treba ljubav i svaki dan za njega je borba. Zbog ovakvih stvari u svijetu, moramo se jako zalagati za brak. Jako je važno stati pred oltar i obećati pred Bogom ljubav. To je ključna formula. Brak, pa dijete. Abortusi se često znaju dogoditi u izvanbračnim zajednicama. I zbog toga treba raditi na tome da se ljudi adekvatno poduče o bračnim vrijednostima. Jer djeca nisu kriva nizašto. Oni su plod vaše ljubavi. Nastali su, a da nisu ni znali da će nastati. I oni imaju pravo na život. Njihovo srce je kao naše, njihov život je kao naš. Dar od Boga koji se ne smije ubiti.

Larisa

Logo SHKM u

Zagrebu

Geslo jedanaestoga Susreta hrvatske katoličke mladeži (SHKM) u Zagrebu (u međuvremenu otkazan), 9. i 10. svibnja 2020. glasi: „Što god vam rekne, učinite!” (Iv 2, 5). Ovaj nas Ivanov evanđeoski redak vodi na svadbu u Kanu Galilejsku u kojoj Isus čini svoje prvo znamenje. Na tome je događaju Blažena Djevica Marija i ona koja primjećuje da je na svadbi ponestalo vina te slugu, govoreći im da učine što god im rekne, upućuje na svoga Sina.

Tumačenje loga

Logo susreta prikazuje Blaženu Djevicu Mariju koja u naručju drži svoga Sina, Isusa Krista. Obrisu njihovih aureola čine glavni oblik loga – srce, simbol ljubavi. Kap u sredini loga simbolizira Duha Svetoga, tj. njegovu prisutnost u našim životima od krštenja jer „u jednom Duhu svi smo u jedno tijelo kršteni” (1 Kor 12, 13). Osim kapi (vode) Duha Svetoga, simbolizira i vatru (Dj 2, 1-4), koja je u logu, pomoću žute boje, prikazana stiliziranim plamenom.

Nadalje, dio loga koji je odvojen od Marije i Isusa predstavlja Crkvu, vjernike, mladost, u pojednostavljenoj formi ruku koje primaju i daju: primaju milosti od Isusa preko Marije te daju svijetu. Prostorom između ruku (Crkve) te

Isusa i Marije prikazan je svijet jer su vjernici pozvani biti u svijetu, ali ne od svijeta (1 Iv 4, 4-6). Dakle, središte i temelj života, ali i djelovanja jest Isus Krist, dok je Marija posrednica milosti preko koje se obraćamo našem Spasitelju. Crkva, vjernici, mladi predstavljaju ruke koje oblikuju svijet, a koje su sol zemlje i svjetlo svijeta (Mt 5, 13-14). Kako bi se razumjela i uočila forma ruku, treba ih staviti u položaj kojim kao da ćete zagrabit vodu te ih pogledati iz profila.

Na vrhu loga nalazi se križ koji je kršćaninu u djelovanju neizostavan. Nijedno činjenje ili Božji zahvat u ljudski život ne može proći bez križa koji je kršćaninu nužan za spasenje. Božji zahvat i križ u logo su kompozicijski smješteni u vrh znaka kako bi se simbolički prikazalo djelovanje vertikale (Boga) na horizontalu (Crkvu).

Najdominantnija boja u logu jest plava koja istodobno simbolizira Mariju, ali se nalazi i na grbu Zagrebačke nadbiskupije te grada Zagreba, domaćina SHKM-a. Budući da je jedan od najprepoznatljivijih zagrebačkih simbola licitarsko srce, grad domaćin je, osim plavom bojom, predložen u samom obliku loga – srcu. Plava boja također simbolizira i vodu. Dok crvena boja križa označava Božju ljubav i Isusa Krista koji vodu pretvara u vino, žuta je boja u plamenu simbol Duha Svetoga koji nas sidri u nadi i koji je naša pokretačka snaga.

Virus ljubavi

Neke stvari počinju tek kad sve stane! ❤️

Kako smo u zadnje vrijeme mnogi u karanteni, ili bar imamo slobodnu večer kod kuće, imamo i više vremena za posvetiti se sebi i nama dragim osobama. Umjesto paničariti, bojati se, strepiti, trebamo imati vjere, nade i strpljenja.

Vijesti o nekom virusu u Kini i nisu nas nešto uzdrmale. Ah, pa

to su opet oni Kinezi! Promatrali smo što se tamo događa, ni ne sluteći da ćemo ubrzo i mi biti u sličnoj situaciji.

I onda, što činiti? Odjednom staju mnoge aktivnosti. Čini nam se da staje svijet. Staju naše žurbe, naše utrke s novcem, poslom, vremenom. Ali, sada čujemo cvrkut ptica, žubor rijeke. Avioni nam više ne zaklanjaju sjajne zvijezde na nebu. Došlo je vrijeme da otvorimo oči svoga srca i slušamo tišinu.

Ali najveća tišina, koja boli, to je tišina u *mojoj crkvi*. U vrijeme korizme, pokore i intenzivnije molitve, tako naglo, iznenada, baš na svetkovinu sv. Josipa, zaštitnika hrvatskog naroda – crkve su utihnule. Ono nama vidljivo utihnulo je. Ne znam kada ću ponovno sjesti u *moju klupu*, kada ću vidjeti bake koje mi se uvijek obraduju, ni kada ću se sljedeći put pričestiti. No, to je ono vidljivo. Izgleda da je došlo vrijeme da izgradimo crkve u sebi, u svom srcu i duši. Da slušamo tišinu, osjetimo je i prepoznamo Božji glas.

Uza sve loše stvari koje je sa sobom donio (tj. odnio) ovaj virus, ipak tu ima i mnogo toga pozitivnog. Ja ga nazivam *virus ljubavi*. Jer vjerujem da je mnoge od nas ponovno spojio, doveo do još većeg zajedništva i ljubavi. I vjerujem da sve te osobe jedva čekamo zagrliti kada sve ovo prođe.

To je Bog i htio, da nas spoji. On je svoj virus ljubavi širio cijeli svoj život. Propovijedao, naučavao, ozdravljao. Bio je blizu svakom gubavcu. I kada je stao njegov zemaljski život na drvu križa, nastao je novi, vječni život, koji i poslije 2000 godina širi svoj *virus ljubavi*. Jer – *neke stvari počinju tek kada sve stane!*

Jelena Pinter

Na putu s Marijom

Sve je počelo s drvenim jaslicama u betlehemske štalici. A zemaljski put završava mu se s dvije grede na ramenima. S čavlama, kopljem, bičem, krvlju i trnovom krunom. Bez kolijevke novorođenče, uzdignut na križ odrasli čovjek. Čovjek i Bog. Tako jednostavan, a poseban. Drvetom počinje, drvetom završava. Adam i Eva, križ... No, drvo ima svoje korijenje, svoje stablo, krošnju i plodove. Ništa nije bilo uzalud. Iz malenog sjemena niče biljka. Raste... Pušta svoje korijenje u zemlju i pričvršćuje se za nju, kao što je on svoju riječ i ljubav usadio u naša srca. Daje jako stablo, hlad i plodove u kojima uživamo. Ako znamo uživati. U ljepoti onoga što nam je dao. A sve je počelo od nje – Marije!

Kada je ona rekla *Evo me...*

I toliko mislim na nju kroz korizmu. Pokušavajući razumjeti tvoj put, uz koji te je i ona pratila. Držim je čvrsto za ruku, prijanjajući uz nju, pod njene skute da me zaštite. Jer vidim toliko toga... Izmučen, gladan i žedan, umoran, nenaspavan, krvav, izbičevan. Padaš na prašnjavu zemlju.

Pri vašem susretu nema riječi... Samo ga gledaš... Srce ti vrišti, ali glasa nema... Kada nastavimo zajedno promatrati, vidimo Šimuna Cirenca. Pomaže mu nositi križ. Šapćeš mi – „Znaj, uvijek će biti dobrih ljudi koji će biti spremni pomoći ti, kada pomoć zatreba”. Šimuna je majka odgojila da pritekne u pomoć nevoljniku. On predstavlja i svećenike koji nose njegov križ. Ali on je i samo maleni čovjek, alat u Božjim rukama, koji je pomogao osobi u potrebi.

Veronika je u strašnom ambijentu mržnje istupila i pokazala žensko srce – samilosno, odlučno, blago, puno ljubavi. Ona predstavlja i sve dobre susjede, bake, učiteljice, odgojiteljice. Predstavlja i tebe Marijo, koja si baš takva. Uvijek tu za nas kada ti se utječemo.

I zajedno gledamo i posljednji njegov pad. Pad pred svlačenje. Pred izrugivanje, uvrede. Pokrivaš oči rukama. Tvoga Sina Jedinorođenca razgolićuju. To tijelo koje si ti nosila, povijala, prala, dojila i ljubila. Ti si mu šivala haljine, uljepšavala ga, odijevala. Mi se trebamo razgolititi, skinuti sa sebe ljagu grijeha, a ne on.

A sada, svaki čavao zaboden u njegovo tijelo, zabija se i u tvoje srce. Ruke koje su tješile i ozdravljale, noge koje su nosile Radosnu vijest svuda. Gledajući s tobom kako iz njegovog boka teku krv i voda, rađa se u mom srcu nada.

I, kao što si ga držala u krilu kao novorođenče, sada držiš njegovo mrtvo tijelo. Svojim suzama pereš mu izmučeno tijelo, koje je opralo moje grijeha i grijeha svijeta. Ali suze su oslobađajuće. Čiste dušu, daju nadu nakon pročišćenja, smiruju.

Njegov grob samo je kolijevka iz koje će uzići u slavi. Tvoje sjeme koje će nastaviti širiti svoju ljubav kao drveće svoje grane s proljeća. Čekamo vječno proljeće i Uskrs...

Jelena Pinter

Draga djeco,

korizma polako prolazi, vrijeme je da napišete pisma zeki. Nadam se da se možete pohvaliti brojnim dobrim djelima koja ste učinili ove korizme. Isus je sigurno bdio nad nama i motrio na svaku promjenu i dobro djelo, svako

odricanje od hrane i pića. Stoga, napišite mu pismo, prepustite volju i mogućnost da vas nečim obraduje, što god to bilo, dar je uvijek lijepo dobiti.

Zabavite se na *Zvonikovim* stranicama, rješavajući kviz i provjerite svoje znanje o Isusovu uskrsnuću!

1. Vrijeme prije Uskrsa je?

- a) došašće
- b) korizma
- c) Duhovi

2. Gdje je Isus molio prije svoje muke na križu?

- a) Kalvariji
- b) Maslinskoj gori
- c) Sinaju

3. Na Posljednjoj večeri Isus je služio prvu...

- a) procesiju
- b) molitvu
- c) svetu misu

4. Za Uskrs se pripremamo odricanjem i...

- a) molitvom i šutnjom
- b) molitvom i pjesmom
- c) molitvom i dobrim djelima

5. U čiji grob je Isus pokopan?

- a) Josipa iz Betlehema
- b) Josipa iz Nazareta
- c) Josipa iz Arimateje

6. Tko je apostolima javio da je Isus uskrsnuo?

- a) prijatelji
- b) žene
- c) djeca

7. Na kojim pobožnostima sudjelujemo u vrijeme korizme?

- a) križnoga puta
- b) krunice
- c) litanijama

8. Tko je s Isusom raspjet na Kalvariji?

- a) dva razbojnika
- b) njegovi apostoli
- c) nitko

9. Tko je Isusa osudio na smrt?

- a) Herod veliki
- b) Tiberije car
- c) Poncije Pilat

10. Koji apostol je izdao Isusa?

- a) Filip
- b) Juda
- c) Petar

11. Kako su učenici znali da razgovaraju s uskrslim Isusom? Imao je...

- a) rane na rukama i nogama
- b) prljavu kosu
- c) po križu

12. Što se dogodilo u trenutku Isusova uskrsnuća u prirodi?

- a) poplava
- b) potres
- c) ledena kiša

13. Kakav je bio Isusov grob?

- a) od mramora
- b) isklesan u stijeni i kamenu
- c) od zemlje

14. U kojemu gradu je Isus umro i uskrsnuo?

- a) Jeruzalemu
- b) Nazaretu
- c) Betlehemu

15. Koja životinja je simbol Uskrsa?

- a) vol
- b) magarac
- c) janje

Točni odgovori: 1. b), 2. b), 3. c), 4. c), 5. c), 6. c), 7. a), 8. a), 9. c), 10. b), 11. a), 12. b), 13. b), 14. a), 15. c).

PALME, MASLINE, HOSANA,

MAGARAC, NAROD, ISUS,

GRANE, GRAD

P A L M E G N
D O R A N R E
C A R A G A M
D I S U S D J
M A S L I N E
H O S A N A E
E N A R G L J A

Naučite jednu novu molitvu!

MOLITVA ZA VJERU

O, Isuse dragi,
ja te jako volim,
pouči me malu
kako da se molim.

Da ti znadem uvijek
hvala za sve reči,
kad se jutrom budim
i kad krenem leći.

Očuvaj mi srce
od svih misli ružnih,
daj mi milost vidjet'
patnje gladnih, tužnih.

Al', Isuse dragi,
najviše te molim:
sačuvaj mi vjeru
- da te uvijek volim!

Snježana Majdandžić-Gladić

S. Sofija Aladžić (30. 3. 1937. – 24. 3. 2020.)

Sofija Marija Aladžić blago je preminula u utorak, 24. ožujka, u samostanu sv. Dominika u Subotici, u 83. godini života i 64. godini redovništva. Pokopana je u četvrtak, 26. ožujka, na Senčanskom groblju u Subotici.

S. Sofija rođena je u Subotici 30. ožujka 1937. godine od oca Josipa i majke Terezije Horvat. Krštena je u župnoj crkvi sv. Jurja i dobila ime Marija. Imala je još brata i sestru u obitelji. Nakon završene srednje tekstilne škole radila je kao pomoćnica u jednom poduzeću. Kao zrela djevojka privučena primjerom i oduševljenjem bijelih sestara koje su stigle u njezinu rodnu župu 1947. godine, Marija se pridružuje toj zajednici 9. studenoga 1954. odlazeći u Korčulu s još nekoliko djevojaka.

Novicijat je započela 8. svibnja 1955., prve zavjete položila 24. svibnja 1956., a doživotne 8. svibnja 1961.

Godine 1964. iz Korčule dolazi u Tavankut gdje je vrlo kratko vršila sakristansku službu. Godine 1965. dolazi u Suboticu u župu sv. Jurja također za sakristanku i ostaje do 1983. To razdoblje života s. Sofija često je spominjala kao najljepše. Bila je mlada i poletna, hrabra i požrtvovna. Uređivala je crkvu, crkveno ruho, čistila snijeg kojim su nekada zime obilovale. Po naravi je bila vedra i spremna na šalu. Pričala je kako su sestre živjele skromno, ali u slozi i ljubavi.

Iz Subotice je bila premještena u Korčulu gdje je imala brigu za braću dominikance i crkvu sv. Nikole. Godine 1989. ponovno se vraća u Suboticu. Nekoliko godina je uz dozvolu poglavara vodila brigu o svom bolesnom ocu. Nakon njegove smrti s. Sofija živjela je u sestraskoj zajednici u Subotici i bila kuharica dokle god je mogla. Dugi niz godina poboljevala je od različitih bolesti, no i uz njih trudila se uvijek davati u zajednici koliko je mogla. To što je kao djevojka naučila šivati usavršila je u samostanu, te je uvijek dobro došlo što je znala sašiti nešto sestrama i to

je rado činila. Bila je tiha, samozatajna i miroljubiva. S. Sofija bila je iskreno pobožna, odana molitvi, kako osobnoj tako i zajedničkoj. Voljela je čitati duhovnu literaturu i katolički tisak te je bila upućena u događanja u Crkvi i svijetu. Epidemija korona virusa zatvorila je državne granice i onemogućila putovanja, te nismo mogle poći na sprovod našoj dragoj s. Sofiji. Duhovnom i molitvenom povezanošću iskazujemo blizinu našim sestrama u Subotici. A svima koji su priskočili u pomoć sestrama u svemu što je trebalo u organiziranju sprovoda i pokazali svoju ljudsku i kršćansku blizinu, od srca zahvaljujemo, moleći da ih sve Bog blagoslovi, a našoj s. Sofiji udijeli nebesku radost. /www.dominikanke.org/

Br. Andrija od Blažene Djevice Marije, OCD

(15. 9. 1929. – 15. 3. 2020.)

Na III. korizmu nedjelju, 15. ožujka, Gospodin je iznenada pozvao k sebi br. Andriju od Blažene Djevice Marije (János Varga), u 91. godini života i u 71. godini redovničkih zavjeta.

Br. Andrija je rođen 15. rujna 1929. u mađarskoj obitelji s petero djece u bačkom selu Svilojevo. Osnovnu školu je pohađao u rodnom mjestu. Kao mladić osjetio je Božji poziv te je 15. listopada 1946., s navršenih 17 godina, stupio u Karmel u Somboru, najviše zahvaljujući svome župniku koji je dobro poznao karmelićane u Somboru te ga preporučio za Karmel.

U Karmelu je prilikom ulaska u novicijat dobio ime Andrija ili mađarski András. Zaštitnik mu je bio poznati čudotvorac sv. Andrija Corsini, karmelićanin iz 14. stoljeća. Budući da je bio posebno pobožan prema Mariji, dobio je redovničko prezime od BDM. Predstavnici vlasti više puta su mu mijenjali ime, pa je tako prvo bio Ivan, pa Janika, kasnije i Jovan, a krsno ime bilo mu je János. Prve redovničke zavjete položio je 26. travnja 1949. Svečane redovničke zavjete položio je 1. svibnja 1954. U Karmelu su ga od milja zvali Vargica. Brat Andrija je znao govoriti da je za svoga života primio puno milosti od Isusa, ali da je najveća milost koju je primio bila polaganje svećanih zavjeta. Kao redovnik karmelićanin služio je vojsku u Knjaževcu. Deset godina je živio sa S. B. o. Gerardom Tomom Stantićem. Brat Andrija osobno je svjedočio da nikada tijekom dugog redovničkog života nije imao nekih osobitih kušnji u pozivu. Nikada nije imao iskušenja napustiti redovnički život. Sa svime je uvijek bio zadovoljan i uvijek je slušao što kažu poglavari jer je preko njih uvijek htio vršiti Božju volju. I upravo to mu je davalo mir i slobodu, unutarnju radost koju svi koji su ga susretali mogli iskusiti. Po naravi je bio blag i vedroga duha, te je uvijek bio spreman pomoći drugome. Kada je radio na porti samostana puno se brinuo o siromasima, a s ljudima je lako uspostavljao komunikaciju. Uvijek je u ljudima i u događanjima gledao pozitivne strane, a braća su ga voljela. Godine 1963. je bio premješten u Remete. U Remetama je radio na ekonomiji – najviše u nabavci. Bio je prvi član naše Provincije koji je imao vozačku dozvolu te je slovio kao vrstan vozač koji je uvijek bio spreman poći kuda su to poglavari tražili. Svaki tjedan vozio je rublje na pranje u Hrvatski Leskovac kod sestara Karmelićanki BSI. Kada je bilo potrebno radio je i u kuhinji. Bio je i provincijalni savjetnik. Godine 1975. išao je na osnutak samostana u Split, no zbog velike potrebe u Remetama ubrzo se vratio. U Remetama je ostao do 1992., kada je početkom rata bio spreman poći u Sombor kako bi

zamijenio br. Alojzija. U Somboru je vršio različite službe. Radio je u sakristiji, kuhinji, porti. U starijim godinama naučio je raditi na računalu te je sam uređivao i izdavao kalendare. Sastavio je, uređio i izdao jedan vrlo lijep molitvenik na mađarskom jeziku, a imao je namjeru isti takav molitvenik izdati i na hrvatskom. Bio je poznat po nabavi i prodaji pobožnih predmeta koje je znao izrađivati sam ili uz pomoć drugih. Radio je i čestitke za Božić i Uskrs, a posebno je bio poznat po izradi i nabavama jaslca. Bio je glavni nabavljač pobožnih predmeta za cijelu Vojvodinu. To je bio njegov apostolat – širenje pobožnosti među narodom i to je strastveno činio, praktički do posljednjeg dana. U vjeri i pouzdanju u Boga je bio vrlo jak. Svako jutro, prije nego što je započinjala zajednička molitva u koru, molio je križni put. To mu je bila omiljena molitva. Jako mnogo je molio za duše u čistilištu. Do molitve je jako držao, kako do pojedinačne, tako i do zajedničke. Bio je vrlo redovit na zajedničkoj molitvi u koru. Svojom vedrinom i spremnošću da uvijek pomogne svjedočio je ljubav Kristovu kojemu je posvetio cijeli svoj život. Uvijek je sve činio za svoju Zajednicu i za karmelski red. Blago je preminuo u Gospodinu 15. ožujka nakon večernje sv. Mise i križnog puta na stolici s krunicom u ruci. Pokopan je 18. ožujka u karmelskoj grobnici u Somboru samo uz prisutnost braće iz Sombora, jer su zbog korona virusa granice Republike Srbije bile zatvorene. /o. Srećko Rimac, provincijal/

Riječ bolesnicima, starima i nemoćnima

Uz bolest i bol do Uskrsa

Domaćini smo osobitog gosta. Niti je pozvan niti nam je drag. Trebali bismo mu od srca reći „brat koronavirus“, kako bi ga zvao i naš uzor vjere i ljubavi sveti Franjo iz Asiza. Mi nemamo vjere kao Franjo, još manje ljubavi prema svima i svemu, a osobito ne prema virusima ili bilo kojoj bolesti. Godinama nas vrebaju, dolaze u nas nezvano i nenadano kao domaćini. Često se pojedinci zbog njih moraju seliti iz svojih života na groblje. Ljekovima ih često protjeramo. Međutim, vraćaju se kao lastavice i rode svake godine ili više puta tijekom našega života. Uvijek pod maskom, pod drugim imenom, snažniji, željni baš nas.

Trebamo li se plašiti bolesti? Ili ovoga koronavirusa? Trebamo li kukati, zapomagati, jecati ili dizati paniku? NE! Zapravo, što nam bolest može učiniti? Može nam pomoći da prije odemo Ocu. Je li to zlo? NIJE. Trebali bismo se radovati tom susretu, ali ćemo otići tek kad On to odluči. Ovo je ujedno opomena svakome da mudro upravlja svojim i pazi na tuđi život. Zbog nerazbitog upravljanja životom trpi i priroda koja nam je dana kao majka bez koje ne možemo. Zašto se toliko borimo za ovaj život? Zato što nam je od Boga dan na dar i zato što se taj dar ne ponavlja. Ali s tim darom jedino možemo postići život vječni. Život nije naš. Treba ga razumno proživjeti i vratiti bogatijim za ljubav.

Bolesti i boli dio su života. Isus nam je primjer čovjeka boli. Umro je bolnom smrti zbog našeg nerazumnog življenja i nebrige za druge. Nije li ovaj virus, koji je ipak u Božjoj ruci, još jedna opomena Božje ljubavi da mu budemo bliži, kao i braći i prirodi? Ne umiru ljudi samo od bolesti. Ima mnogo uzroka smrti. Ali niti čas prije ili kasnije nego kada Bog odluči. Nema čovjeka koji u životu nije od nečeg bolovao. Netko nosi posljedice bolesti cijela života. Otac Ante Gabrić, naš veliki misionar, donosi priču o bolesniku koji se nikad nije žalio.

„Khora Nimai – Hromi Nimai. Ima iskrivljene noge i ne može se uspraviti. Vuče se na četiri uda, tj. rukama i nogama pomaže si pri hođu. Tjelesno je hrom, no snagom duha i volje pravo je Božje čudo. Nema stvari koje on ne bi izradio od bambusa: stolove i stolice, košare i košarice, kao i tolike druge stvari koje se upotrebljavaju

u bengalskom kućanstvu. Malom sjekirom raspolovi bambus, onda ga posebnim nožem razreže na tanke trake i nakon toga to tako majstorski prevrće. Prsti su mu na rukama iskrivljeni, ali to njega ne smeta – miču se i prekreću takvim ritmom kao da su puni nekog elektriciteta ili pak neke atomske energije. Ponavljam: pravo Božje čudo! Često sam uz njega sjedio dajući mu vjersku pouku i pritom ujedno učio od Nimaija što znači Božja providnost, što znači pouzdati se u svetu Božju volju. Nemojte misliti da Nimai prestaje raditi za vrijeme pouke. Njegovi vješt prsti vrte se, vrte, oči pune sreće i radosti prate rad na košari i s vremena na vrijeme gledaju na mene kao da hoće reći: Nimai sluša, samo nastavi!“

Živa istina: i oči i srce puni su sreće. Bog je prema meni tako dobar! Doduše, katkad se nema kuha.

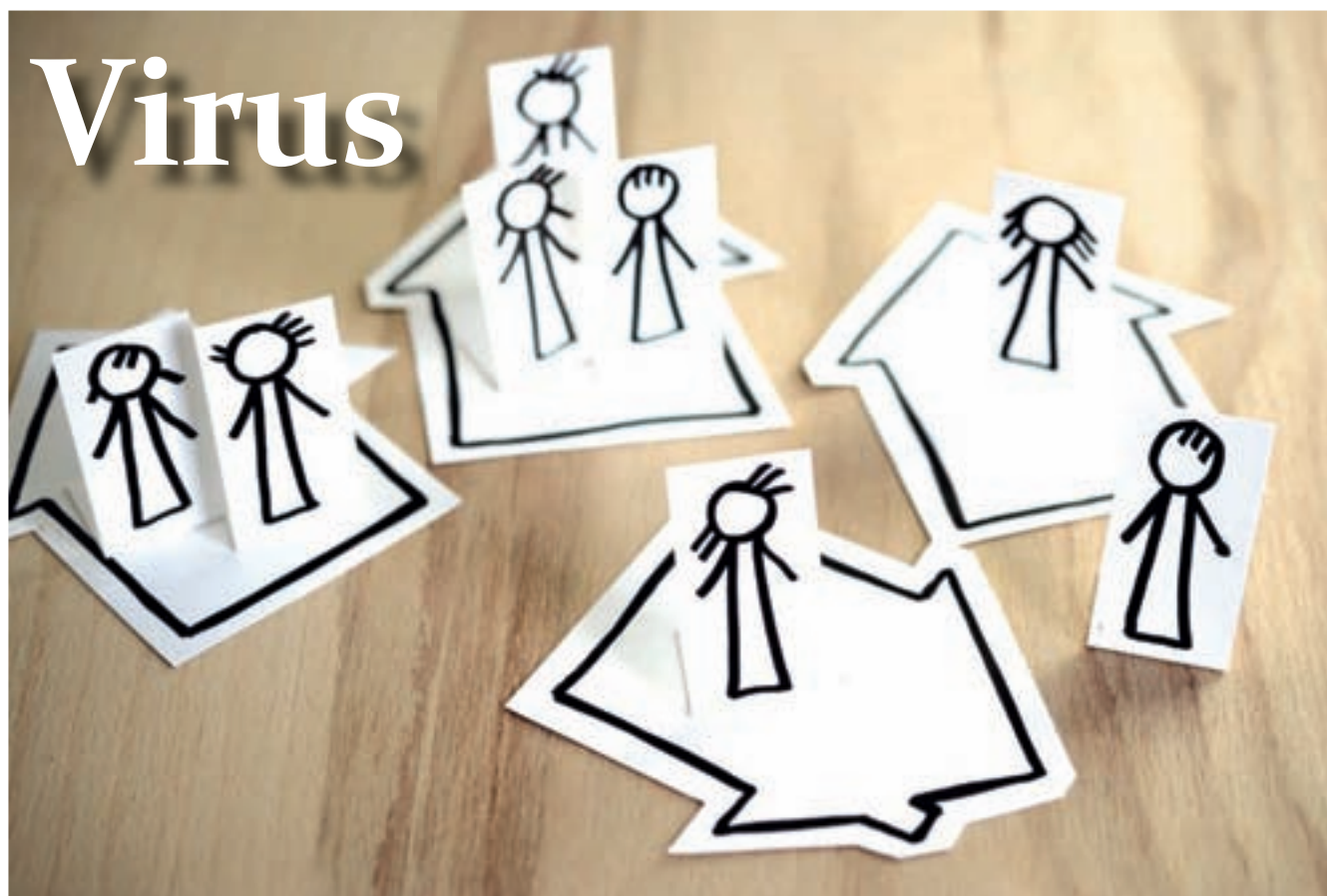
Onda ja mislim na tolike koji gladuju iz dana u dan, koji umiru od bolesti, pa za njih prikazujem teškoće i žrtve svojega života. Dijeleći boli s drugima čovjek vidi kako je život lijep, dragocjen i kako je lijep čitav svijet. A mi se tužimo, gledamo kroz crne naočale... Nemirni smo, nezadovoljni, žurimo, trčimo, letimo i ne nalazimo

mira ni ljepote. A mir i ljepota su u nama. Nimai ih je našao. Nimai ih ima i čuva. Manje ludog trčanja, manje lude žurbe, manje besmislena trošenja vremena uz sve i svašta. Više biti radan s hromim Nimaiom u tihu i neumornu radu u Božjoj službi, u službi svojim obiteljima i bratu čovjeku. Netko će od nas i od ovog virusa umrijeti. Mi vjerujemo u ljepši život vječni. Svijet će nastaviti život i dalje. Daj Bože plemenitije i razumnije nego prije.

Danas, 27. ožujka 2020., u 19 sati papa Franjo nam je zbog velikih mjera opreza od koronavirusa podijelio uz blagoslov s Presvetim oltarskim sakramentom i potpuni oprost. Dragi moji bolesni, stari i nemoćni prijatelji... Jači smo od bolesti i boli. Zato slavimo Boga u miru ili ratu, obilju ili gladi, bogatstvu ili siromaštvu, bolesti ili zdravlju... UVIJEK... Sretno se veselimo s hromim Nimaiom, pripremajući za braću i Boga lijepe košarice ljubavi. Otac, pun milosrđa, dao nam da što ljepše dočekamo dan pobjede njegova Sina nad smrću, bolima i bolestima.

Sretan Uskrs!

Koliko je novozaraženih? Koliko umrlih? Ima li virusa kod nas u našem gradu ili selu? To nam je valjda prvo pitanje kada se ujutro probudimo. Virus zatvara granice država, zatvara bolnice, tvornice, škole, pa i crkve. Mali virus digao na noge cijeli svijet. Otkazuju se najveći sportski skupovi, koncerti, jer čovjek nema lijeka protiv tzv. koronavirusa.

Ne samo to. Virus ne bira nikoga. Čak su i liječnici i medicinsko osoblje ugroženi, a onda i mi s njima. Tako se dovodi u pitanje čovjek! Tko će proizvoditi? Tko će liječiti? Tko će prevoziti?

Hoće li mali virus otvoriti oči svima nama koji smo u novije vrijeme prema čovjeku nastupali neodgovorno. U jednu ruku uzdizali smo čovjekovu svemoć do neba, a u drugu ruku smo čovjeka tretirali kao masu. Tehniku smo doveli do usijanja, a s druge strane sve više smo otupjeli prema čovjekovim potrebama, nevoljama i problemima. Govorimo o pravima i slobodama ljudi, a natječemo se u što razornijem oružju i uništenju tog istog čovjeka. Čovjek je sve, samo ne gospodar zemlje i dijete Božje! Slika Božja. Čovjek je degradiran!

U korizmenom smo vremenu kada mi kršćani nastojimo pratiti Isusa na križnom putu. To nam je vrlo vrijedna pobožnost, koja je i više nego pobožnost jer kad Gospodin Bog nešto zahvati i čini, onda je to nama veoma ozbiljna poruka. Mi u tom gledamo Isusa kako trpi i umire za naše grijehе. Djelo neizmjerne ljubavi. Bog trpi i umire na križu za čovjeka. Svojom mukom i smrću daje zadovoljštinu za naše grijehе.

Međutim, možda možemo „viruski” danas vidjeti sav taj događaj na Kalvariji. Možda u tome možemo vidjeti Božji „antivirus” kojim on želi pokazati čovjekovo dostojanstvo od prvog časa začeca do prirodne smrti. Koliko je čovjek velik u njegovim očima! Sjetimo se, dok su Rimljani ubijali Boga Isusa Krista, on putem pokazuje pažnju, pa i najmanjem čovjeku. On primjećuje i Veroniku kad mu pruža rubac da otare krvavo lice. Tko bi to vrednovao u takvoj muc i nevolji. On dopušta Šimun da mu pomogne, iako je kao Bog mogao sam nositi. I dok Rimljani lome kosti dvojici razbojnika i bacaju im tjelesa u jamu, dotle Isus zadnjim silama govori Dizmi razbojniku: „Još danas ćeš biti sa mnom u raju!”, on želi spasiti i razbojnika Dizmu obećavajući mu raj. Za Njega je i on čovjek vrijedan ljubavi. Isus ni rimske vojnike ne osuđuje, iako su mu nanijeli tolike boli. Isus je na Kalvariji bio najveći borac za čovjeka! Za čovjekovo izgubljeno dostojanstvo, koje je u krizi u naše vrijeme!

Možda je koronavirus Božje dopuštenje, da nas probudi i osvijesti. Možda ćemo sada stati uz onu našu braću i sestre koji svaki dan stoje pred bolnicama i brane dostojanstvo čovjeka od začeca do prirodne smrti, jer će izgleda uskoro biti najveća potražnja baš za čovjekom!

Duhovna zvanja iz Berega (2)

Među svećenicima iz Berega posebno je zanimljivo zabilježiti dva isusovca. Jedan je Bereg proslavio kao svećenik isusovac, ali i kao botaničar, zoolog, geolog, kemičar i meneralog. Bio je sveučilišni profesor i kateheta i duhovnik, misionar u Venezueli i Boliviji. Valja istaknuti i isusovca Ivana Vinkova, koji se posvetio ljudima s duševnim poteškoćama, ali i pomoći opsjednutima.

5. Marin Kovačev je rođen u Beregu 12. ožujka 1912. godine kao sin Antuna i Marije Balatinac. Pučku je školu završio u Beregu, a gimnaziju u Baču i u Subotici. Maturirao je u isusovačkoj gimnaziji u Travniku. Bio je klerik Bačke apostolske administrature (danas Subotička biskupija). Za vrijeme studija u Zagrebu prešao je 1933. godine isusovcima. Noviciat je dovršio u Pullachu kraj Münchena. Tamo je diplomirao na isusovačkom filozofskom fakultetu. Potom je na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Zagrebačkog sveučilišta diplomirao botaniku, zoologiju, geologiju, kemiju i mineralogiju. Na papinskom sveučilištu „Gregoriana“ u Rimu završio je teološki studij te je 1943. godine u rimskoj crkvi svetoga Ignacija primio svećenički red. Kao mladomisnik neko je vrijeme radio među hrvatskim emigrantima kraj Ancone i u Napulju. Godine 1946. prešao je u Argentinsku isusovačku provinciju gdje je bio predavač na kolegiju u Santa Feu. Bio je duhovnik pri Kolegiju u Boliviji, gdje je u gimnaziji predavao botaniku, zoologiju i francuski. Predavao je i vjeronauk u nekoliko pučkih škola. Bio je ravnatelj Arheološkoga muzeja i duhovnik u bolnici od 1955. do 1958. godine. U isto vrijeme je na Farmaceutskom fakultetu u Caracasu u Venezueli predavao ljekovito bilje. Od svega ga je najviše privlačio rad s bolesnicima i siromašnima. Tako je 34 godine proveo u Oruru u Boliviji, gdje je bio glavni bolnički kapelan u bolnici sv. Ivana od Boga, a neko vrijeme i kapelan u isusovačkoj župi Naše Gospe. Predavao je i u gimnaziji. Od 1970. godine postao je član Bolivijske provincije Družbe Isusove. U gradu Oruru istakao se u karitativnoj i misionarskoj djelatnosti. Besplatno je dijelio hranu i lijekove siromasima. Pomagao je domaće Indijance i siromašne radnike. Godine 1989. dobio je priznanje od gradske prefektуре i od tamošnje hrvatske kolonije za nesebičnu karitativnu djelatnost. Poslije 1971. godine više puta posjetio je Hrvatsku i svoje rodno selo. Umro je u Boliviji 30. ožujka 1998. godine. O Marinu Kovačevu piše otac Vladimir Horvat u 13. svesku Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca na 97. stranici.

6. Johannes Lohrbach rođen je 9. listopada 1912. godine u Beregu. Prve četiri godine teologije je studirao u Sarajevu, a petu u Zagrebu. Za svećenika je zaređen u Subotici 29. lipnja 1936. godine. Službu kapelana je obavljao u Bukinu (Mladenovo), u Srpskom Miletiću i

Krnjaji (Kljajićevo). Od 1946. do 1958. godine je upravljao župom Bačko Novo Selo. Zatim je od 1958. do 1962. godine bio župnikom apatinske župe Presvetog Srca Isusova. Obavljao je i dužnost apatinskog dekana. Sveti Otac ga je 1968. godine odlikovao naslovom monsinjora. Godine 1961. je imenovan župnikom apatinske središnje župe Uznesenja Blažene Djevice Marije. Bio je i djelatnik Biskupijskog zbornog sudišta. U životu je bio uvijek dobro raspoložen i veseo čovjek. Voljeli su ga i svećenici i vjernici, ali je uživao veliki ugled i pred ljudima druge vjere. Od 1968. godine je obavljao i dužnost podunavskog arhiepiskopita. Shrvan bolešću posljednje dane života je proživio u apatinskoj, pa u somborskoj bolnici, gdje je 1970. godine umro od srčanog udara. Sahranjen je u Apatinu. Unatoč velikom nevremenu i kiši ispratilo ga je mnoštvo vjernika i brojni svećenici.

7. Marin Tubić je rođen je 15. svibnja 1943. u Beregu. Maturirao je u sjemenišnoj gimnaziji na Šalati u Zagrebu. Teologiju je studirao u Đakovu od 1966. do 28. ožujka 1971. godine kad je u Beregu zaređen za svećenika. Od travnja do rujna 1971. godine je bio kapelan u subotičkoj katedrali. Od rujna 1971. do srpnja 1972. godine bio je kapelan u subotičkoj župi sv. Roka. Od rujna 1972. godine bio je radnički misionar u Ulmu. Marin Tubić je 10. prosinca 1983. godine sveden na laički stalež. Kao laik aktivan je u župi gdje i sada živi u Njemačkoj.

8. Pater Ivan Vinkov rođen je 1962. godine u Beregu (Bačkom Bregu). Nakon osnovne škole u Beregu i srednje u Somboru, dvije godine studirao je strojarstvo na novosadskom sveučilištu. Nakon toga se zaposlio u Kikindi gdje je radio tri godine. Kao srednjoškolac se okušao u borilačkim vještinama i tražio smisao u istočnjačkim filozofijama. Godine 1988. ulazi u noviciat Družbe Isusove u Splitu. Završava filozofski studij kod isusovaca u Zagrebu, a zatim i diplomira teologiju radom koji se bavi opsjednutošću i egzorcizmom. Za svećenika je zaređen 1998. godine. Već kao đakon asistirao je u egzorcizmima, a kao svećenik obavljao ih je i sam uz dozvolu Ordinarija. Godine 2001. nastavlja poslijediplomski studij duhovnosti na Papinskom sveučilištu „Gregoriana“ u Rimu, gdje je izradio magisterij „Opsjednutost i egzorcizam“, kao dopunu svoga diplomskog rada. Objavio je nekoliko članaka i kratkih filozofskih rasprava u dnevnim listovima i tjednicima te dao par intervjuja na temu opsjednuća i egzorcizma. Sudjelovao je na međunarodnim i europskim kongresima egzorcista i suradnika u službi oslobođanja u Collevalezi (Italija) i Hochaltingenu (Njemačka) koje organizira Međunarodna udruga za službu oslobođanja (International Association for Deliverance – IAD) i njezin europski ogranak (European Conference of IAD). Bio je župni vikar u isusovačkoj crkvi sv. Petra u Beogradu i referent za duhovnost pri Beogradskoj nadbiskupiji. Trenutno djeluje u Isusovačkom samostanu u Opatiji.

Križ

Pokraj cesta, na trgovima, oko crkava, u grobljima ili na nekom uzdignutom mjestu, nailazimo na križeve i kipove, koji su vremenom postali simboli nekoga mjesta, dio tradicije, dio vrijednosti tog mjesta, naselja ili grada. Ti spomenici nemaju isključivo sakralni karakter, već imaju značaj i u ustroju naselja. U svom konkretnom značenju znakovi su sjećanja i podsjećanja. Značenje im je višestruko. Mogu biti simbol nekog sakralnog mjesta, postavljeni kao znak koji prolazniku ukazuju na prisutnost neke vjerske zajednice. Postavljeni na granice država, podsjećaju na neka zbivanja koja su se tu odigrala u povijesti. U tom kontekstu imaju ulogu podsjećanja. Na temelju spomenutog, možemo reći da su sakralni spomenici bitni i zbog njihove kulturne vrijednosti.

U povijesti kršćanstva križ je bio simbol kršćanske vjere. Nalazimo ga i u drugim nekršćanskim religijama, ali ipak je postao najznačajniji simbol kršćanstva jer označava Isusovu smrt, uskrsnuće i spasenje čovječanstva. Predstavlja i kršćane, koji u njemu pronalaze svoj identitet. Kako u povijesti, tako i u liturgiji, prolazio je kroz razna tumačenja i shvaćanja. U umjetnosti koja prati liturgiju oslikavaju se različite kulture naroda u viđenju i predstavljanju križa. Unatoč svemu što je u povijesti preživio, ostao je glavni izvor, kamen zaglavni teologije i duhovnosti.

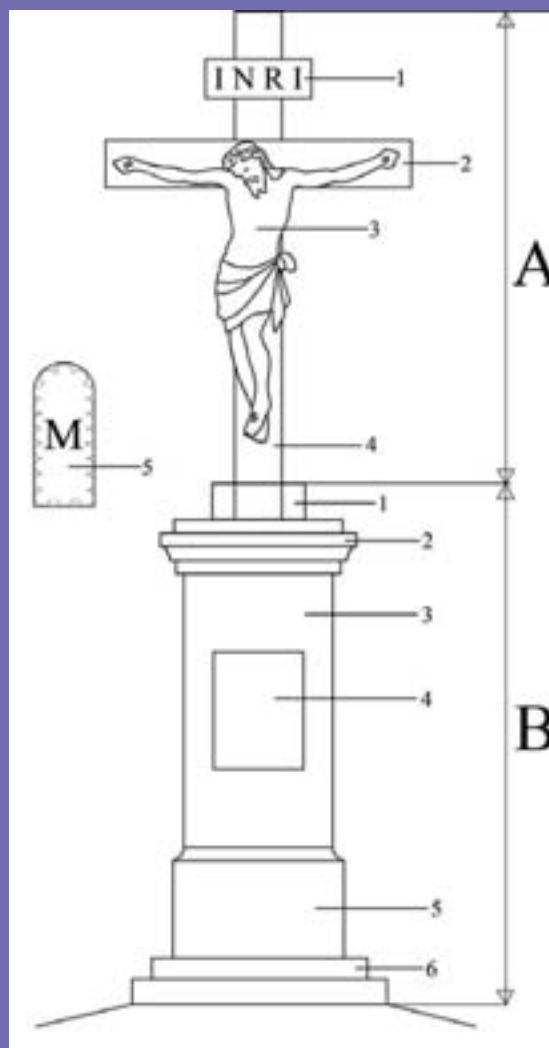
Prve kršćanske zajednice nisu koristile križ kao svoj simbol, ne samo zato što je smrt na križu bila najstrašnija, nego i zbog utjecaja starozavjetnog teksta koji ne dozvoljava slikovito prikazivanje Boga. U IV. stoljeću kršćani su samo grafički prikazivali križ, ali ne sam, nego uvijek uz još neki simbol, npr.: križ u kružnici – simbolizira univerzalnost; zatim križ koji je prikazan s grčkim slovima alfa i omega, ukazuje na to da je Krist početak i svršetak.

Kako se umjetnost razvijala, tako se mijenjalo i prikazivanje križa. Umjetnike je oduvijek inspirirao taj veliki simbol kršćanstva. U pučkim pobožnostima i običajima nalazimo postavljanje, podizanje drvenih, kamenih, mramornih križeva, što se na našem području pojavilo u XVIII. stoljeću, i ta tradicija traje do danas.

Križ, latinski *crux*, grčki *stauros*, znači: kolo, stup, križ, zapravo je sprava za mučenje na kojoj je Krist bio razapet. Kao ikonografski lik bio je poznat još prije Krista. Razapinjanje kao mučenje izmislili su Feničani.

Glavni dijelovi križa

Križ, kao mali sakralni spomenik, sastoji se od dva glavna dijela: A – križ, B – podnožje. A: 1 – titulus s natpisom INRI, 2 – patibulum, 3 – korpus, 4 – stup, 5 – Marijin kip, koji najčešće stoji uz stablo križa na bazi.

B: 1 – baza u kojemu stoji križ, 2 – ukrasni okvir, 3 – kamena kocka, 4 – udubljenje ili mramorna ploča s dedikacijom, 5 – postolje, 6 – stubište.

U početku je to bila samo jedna obična greda, vremenom se mijenjao oblik, da bi na koncu dobio izgled križa na kojem je Isus razapet. Na vrh stupa bi se pribila pločica s imenom i krivicom osuđenoga (*titulus*, što u ovom kontekstu znači natpis). Na Isusovom križu je stajao natpis **IESUS NAZARENUS REX IUDAEORUM** (Isus Nazarećanin kralj židovski) od kojega je nastala kratica INRI.

Hrvatska čitaonica održala Književno prelo u Subotici

Riječ i „rič“ u svojim različitim oblicima – od pjesme zbora, preko kazivanja poezije i podsjećanja na stari tisak do kazališnog komada – ponudilo je i ovogodišnje, četrnaesto po redu, Književno prelo Hrvatske čitaonice koje je održano 21. veljače u Velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo“ u Subotici.

Ovo pokladno okupljanje održano je na Međunarodni dan materinjeg jezika i za razliku od većine drugih u fokusu ima „hranu za dušu“, kao i predstavljanje cjelogodišnjeg rada Hrvatske čitaonice. Tako su u program nastupila djeca, sudionici Etnokampa, a prigodnim igrokazom članovi „Male scene“ ove udruge obilježili su 150. obljetnicu od izlaska prvog broja Antunovićevih Bunjevačko-šokačkih novina. Gosti na Književnom prelu bili su pjesnici iz Hrvatske čitaonice „Fischer“ iz Surčina i studenti 2. godine preddiplomskog studija glume i lutkarstva Umjetničke akademije u Osijeku koji su pod mentorstvom **Selene Andrić** izveli predstavu „Baba Jaga“ i lutkarske priče „Lutka i ja“.

Golubinačke Mačkare 2020.

Tradicijski prikaz pokladnog običaja *Mačkare* u Golubincima i ove godine organiziralo je Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo Tomislav u razdoblju od 21. do 23. veljače.

Manifestacija je započela pokladnim jahanjem u petak, 21. veljače, koje su organizatori pokrenuli prije devet godina, što predstavlja uvod u *Mačkare*. U subotu, 22. veljače, održan je natjecateljski dio u dvorani OŠ „23. oktobar“ u Golubincima, gdje je za najbolju masku proglašen „Čudesni vrt“, a središnji dio manifestacije – karneval, održan je u nedjelju, 23. veljače, na kojemu su sudionici u karnevalskoj povorci prikazali svoje raznobojne maske.

Pokladni običaji *Mačkare* se u Golubincima uoči korizmenog posta održavaju već oko 200 godina. *Mačkare* se u vidu karnevala i pokladnog jahanja održavaju samo u Golubincima. *Mačkare* su iz godine u

godinu sve masovnije, prevladale su i lokalne okvire i postale nematerijalna baština karakteristična ne samo za Hrvate u Golubincima nego i za cijelu staropazovačku općinu.

86. Veliko bunjevačko-šokačko prelo u Somboru

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ iz Sombora organiziralo je 22. veljače po 86. puta Veliko bunjevačko-šokačko prelo.

Manifestacija je to koja uz *Dužionicu* ima najdužu tradiciju među somborskim Hrvatima. Prelo je održano u Hrvatskom domu u Somboru i okupio je lijepi broj gostiju nekoliko generacija koji su se uz preljsku večeru, folkloraše i tamburaše zabavili do kasno u noć.

„Prelo sićanja“ pod svjetlošću lampaša i svijeća

U organizaciji Katoličkog društva „Ivan Antunović“ i HKC „Bunjevačko kolo“ u Subotici je 23. veljače održano deseto jubilarno „Prelo sićanja“.

Okupljanje svih sudionika odjevenih u zimsku narodnu nošnju, što je i jedini i glavni uvjet sudjelovanja, bilo je zakazano za 17 sati kod restauriranog spomenika Svetom Trojstvu u Subotici. Nakon prvog zajedničkog fotografiranja, sudionici ovog prela bili su na večernjoj misi u Franjevačkoj (Staroj) crkvi. Pokladno druženje nastavljeno je u velikoj dvorani HKC-a „Bunjevačko kolo“ koje je ove godine upriličeno kao nekada, pod svjetlošću lampaša i svijeća.

Budući da je ovo bilo jubilarno, deseto „Prelo sićanja“, zaslužnim pojedincima koji su svojim zalaganjem pridonijeli njegovom trajanju uručene su prigodne diplome.

Hrvatski nakladnici iz Vojvodine na novosadskom Sajmu knjiga

Među brojnim nakladnicima, na 26. po redu Sajmu knjiga u Novom Sadu, koji je održan od 3. do 9. ožujka, svoja najnovija književna izdanja predstavili su i ovdašnji nakladnici iz zajednice vojvođanskih Hrvata – NIU „Hrvatska riječ” i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice te HKUPD „Stanislav Preprek” iz Novog Sada.

Predstavljanje ovih nakladnika na najvećoj pokrajinskoj manifestaciji vezanoj uz knjigu organizirano

je uz potporu resornih tajništava AP Vojvodine. NIU „Hrvatska riječ” se na novosadskom sajmu predstavila s dva od ukupno četiri svoja naslova iz 2019. godine – knjigu priča za djecu „Mala Katica” autorice **Katarine Firanj** iz Sombora i zbirku pjesama „Nepodnošljiva lakoća umiranja” **Franje Kašika** iz Vrbasa. Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata predstavio je novi dvobroj časopisa za književnost i umjetnost „Nova riječ” koji na više od 330 stranica donosi uratke 35 autora. Ovaj časopis, koji se, uz praćenje suvremene produkcije, bavi i iščitavanjem književne baštine vojvođanskih Hrvata, Zavod izdaje u sunakladi s NIU „Hrvatska riječ”. HKUPD „Stanislav Preprek” iz Novog Sada je osim zbirke kratkih priča „Preprekova jesen 2019.”, predstavio i zbirku pjesama na čakavskom narječju pod nazivom „A, ča” njihova člana i doajena kulturne scene Novog Sada **Mladena Franje Nikšića**.

Knjižničari (ponovno) u razmjeni

Višegodišnji projekt „Knjižničari u razmjeni” realiziran je 5. ožujka u vrtićima „Marija Petković Sunčica” i „Marija Petković Biser” u Subotici.

Toga dana knjižničari Gradske knjižnice Beli Manastir **Krunoslav Mijatov** i **Zsolti Rabi** su na poziv

kolega iz Gradske knjižnice Subotica održali radionice u subotičkim vrtićima gdje se rad odvija na hrvatskom jeziku. „Knjižničari u razmjeni” naziv je zajedničkog projekta Gradske knjižnice Beli Manastir, Središnje knjižnice Mađara u Republici Hrvatskoj, Gradske knjižnice i kulturnog centra „Ady Endre” iz Baje te Gradske knjižnice Subotica. U različitim terminima tijekom godine knjižničari ovih knjižnica susreću se s djecom pripadnicima manjinskih zajednica u sve tri države (Hrvati u Mađarskoj i Srbiji te Mađari i Srbi u Hrvatskoj) i kroz igru i aktivnosti uče jedni o drugima, druže se i surađuju. Nakon svakog susreta učvršćuju se poznanstva i dogovaraju nove aktivnosti. A sljedeće će biti već u svibnju kada će subotički i knjižničari iz Baje održati radionice u Belom Manastiru.

Predstavljanje monografije i topoteke u Beregu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao je predstavljanje monografije „Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca”, 10. ožujka u Šokačkoj kući u Beregu.

Domaćin je bilo HKPD „Silvije Strahimir Kranjčević”. Knjiga je plod terenskog etnološkog istraživanja šokačkih Hrvata koje su obavili studenti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju pod mentorstvom **prof. dr. sc. Milane Černelić** uz organizacijsku podršku ZKVH-a.

Predstavljen je i projekt virtualne arhivske zbirke Baština Hrvata u Srbiji na međunarodnoj digitalnoj platformi Topoteka (<https://hrvatisrbija.topoteka.net/>). U ovaj projekt uključili su se i mještani Berega, pa je skenirano oko 200 fotografija koje će biti dio Topoteke. Riječ je o projektu ZKVH-a, koji, u suradnji s ICARUS-om, provodi u cilju prikupljanja različite vrste arhivske građe, ponajprije fotografija iz obiteljskih zbirki koje svjedoče o baštini Hrvata u Srbiji.

Produžen rok natječaja HOSANAFEST-a

Zbog novonastale situacije u vezi s koronavirusom, Organizacijski odbor HosanaFesta 2020. produžava natječaj za prijem novih skladbi. Natječaj je produžen do daljnjega, ovisno o trajanju pandemije.

Termini za osobnu molitvu u crkvama Subotičke biskupije

DEKANAT APATIN

Župna crkva sv. Lovre, Sonta: otvorena je svakog dana od 8 do 16 sati.

Župna crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije, Apatin: otvorena je svakog dana od 10 do 15 sati.

DEKANAT BAČ

Župna crkva sv. Pavla apostola, Bač: otvorena je radnim danima od 18 do 18.30, subotom od 7.30 do 8 sati i nedjeljom od 10.30 do 11 sati.

Župna crkva Bezgrešnog začetca Blažene Djevice Marije, Bačka Palanka: otvorena je svakog dana od 10 do 16 sati.

Župna crkva sv. Mihovila arkanđela, Odžaci: otvorena je svakog dana od 10 do 17 sati.

Župna crkva sv. Jurja, Vajska: otvorena je nedjeljom od 8 do 12 sati.

Župna crkva sv. Ilije, Bođani: otvorena je nedjeljom od 8 do 12 sati.

Župna crkva sv. Jakova, Plavna: otvorena je subotom od 17.30 do 18 sati i nedjeljom od 9 do 9.30 sati.

DEKANAT NOVI SAD

Župna crkva Imena Marijina, Novi Sad: otvorena je svakog radnog dana od 8 do 16.30 sati.

Samostanska crkva sv. Ivana Kapistranskog (franjevačka crkva), Novi Sad: otvorena je svakog dana od 9.30 do 17 sati.

Župna crkva Kraljice sv. Krunice, Budisava: otvorena je radnim danom od 8 do 10, a nedjeljom od 8 do 11 sati.

Župna crkva sv. Mihovila arkanđela, Zmajev: otvorena je nedjeljom od 10 do 11 sati.

DEKANAT SOMBOR

Župna crkva Presvetog Trojstva, Sombor: otvorena je svakog dana od 8 do 12.30 sati.

Župna crkva sv. Mihovila arkanđela, Bereg: otvorena je svakog dana od 10 do 15 sati, a po zahtjevu vjernika i ranije, odnosno kasnije.

Župna crkva sv. Petra i Pavla apostola, Monoštor: otvorena je svakog dana od 8 do 11 sati.

DEKANAT SUBOTICA – STARI GRAD

Katedrala sv. Terezije Avilske, Subotica: otvorena je svakog dana od 7 do 12 sati.

Župna crkva sv. Jurja, Subotica: otvorena je nedjeljom od 8 do 12 sati.

Župna crkva sv. Roka, Subotica: otvorena je po dogovoru sa župnikom.

Župna crkva Marija Majka Crkve, Subotica – Aleksandrovo: otvara se na zahtjev vjernika.

Samostanska crkva sv. Mihovila arkanđela (franjevačka crkva), Subotica: kapela kod sv. Antuna unutar crkve otvorena je svakog dana od 8 do 16 sati.

Župna crkva sv. Marka evanđeliste, Žednik: otvorena je svakog dana od 7 do 12 sati.

DEKANAT SUBOTICA – NOVI GRAD

Župna crkva Isusa Radnika, Subotica: otvorena je radnim danom od 8 do 12, a nedjeljom od 8 do 10 sati.

Župna crkva Blažene Djevice Marije, Kraljice svijeta, Palić: otvorena je svakoga dana, danonoćno.

DEKANAT SUBOTICA – DONJI GRAD

Župna crkva Presvetog Srca Isusova, Donji Tavankut: crkva je otvorena svakodnevno od 7.30 do 15 sati. Kapela sv. Ane u Gornjem Tavankutu, na teritoriju ove župe, otvorena je nedjeljom od 9 do 10 sati.

Župna crkva Presvetog Trojstva, Mala Bosna: otvorena je srijedom i nedjeljom, te blagdanima od 9 do 11.30 sati.

Župna crkva svetih Petra i Pavla apostola, Bajmak: otvorena je svakodnevno od 6 do 16 sati.

Kod crkava koje nisu otvorene, župnici su kao razloge naveli velike poteškoće s dezinficiranjem, koje mora biti redovito, budući da su potrebne velike količine dezinfekcijskih sredstava i angažiranje osoblja za česte dezinfekcije. Iz navedenih razloga, kao i iz razloga maloga interesa vjernika, potpuno su zatvorene župne crkve u Titelu, Vrbasu, Zmajevu, na Bikovu, crkva sv. Križa u Somboru, crkva sv. Josipa Radnika na Đurđinu i franjevačka crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije u Baču. Za crkve u župama Lemeš, Stanišić, Rođenje Blažene Djevice Marije u Subotici, kao i za karmelsku crkvu sv. Stjepana kralja u Somboru nisu mogli biti prikupljeni relevantni podatci.

Uskrsna poruka dr. Ivana Pénzesa, subotičkog biskupa

Tjeskobu epidemije neka pobijedi Uskrsli Krist

Kršćanska braćo i sestre!

Tjeskoba koja nas može zahvatiti tijekom ove epidemije koja je potresla cijeli svijet, neka se raspline i ustupi mjesto slavlju. Proslavimo blagdan Kristova uskrsnuća. Uskrs nam pokazuje Božju veličinu i čovjekovu vrijednost u Božjim očima.

Isus je svojom dragovoljnom smrću na križu pobijedio grijeh, a svojim uskrsnućem pobijedio je smrt. Pokazao nam je što i nas čeka ako, predani Očevoj volji, svakodnevno prihvaćamo svoj križ i nasljedujemo Krista. Krist nije završio na križu, on je treći dan uskrsnuo od mrtvih, uzašao na Nebo i sjedi s desne Ocu. To je Isusovo konačno odredište do dana kada će u slavi doći suditi žive i mrtve.

Uskrsli Isus ne želi biti sam u kraljevstvu Očevu, nego je prvina uskrslih. Otišao je pripremiti nam mjesto. I to mjesto nas čeka ako ga se pokažemo dostojni. Utješno je znati da život ima smisla i da će istinska dobrota biti nagrađena. Ne prolaznim sjajem ili slavom koju prati zavist, nego vječnim zajedništvom s onim koji je ljubav i koji nas, u zajedništvu sa Sinom i Duhom Svetim beskonačno ljubi.

Zato se obraćamo Bogu moleći ga, pritiješnjeni prijetnjom epidemije za cijeli svijet, da nam pomogne postati dionicima Kristova uskrsnuća. Mi molimo za uskrsnuće u svjetlo života, u život koji ćemo vidjeti u pravom svjetlu, u život koji će i drugima donositi svjetlo. Ovako shvaćeno naše uskrsnuće može se početi događati već na ovome svijetu. Sada doduše djelomično, a u punini nakon susreta s Kristom. A da bismo u punini i sada, dok gledamo kao u zrcalu, postali dionicima Kristova uskrsnuća, može nam pomoći jedino milost Božjega Duha.

Zanimljivo je kako evanđeoski odlomak, koji čitamo na Uskrs, izrije-kom ne navodi niti jedno Isusovo djelo niti koju njegovu riječ. U prvom su planu Marija Magdalena, Šimun Petar i drugi učenik. U prvi plan stavljaju se svjedoci. O tomu progovara sveti Petar, u odlomku kojeg na Uskrs čitamo iz Dijela apostolskih, navodeći kako su Isusovi učenici zapravo svjedoci, koje je uskrsli Isus poslao propovijedati svim narodima. Ne traže se mudre i velike riječi. Traži se svjedočanstvo. Apostoli su činili upravo to. Išli su zemljom i svjedočili ono što su doživjeli, ono što su čuli i vidjeli.

U ovo vrijeme epidemije budimo složni s Petrom naših dana, s Papom Franjom u molitvi jer za svakog kršćanina to je najveća moguća sigurnost. Jedino tako i mi danas možemo svjedočiti da nas uskrsli Krist nije napustio, da je s nama i u ovom vremenu tjeskobe i patnje. Svojim uskrsnućem on je pobijedio i našu smrt! Neka nam ova spoznaja vjere ulije pouzdanja i sigurnost i u našu pobjedu.

Ovim mislima želim svima sretan Uskrs i obilje blagoslova od uskrslog Spasitelja!

+ dr. Ivan Pénez
biskup subotički

KORIZMENA KAMPANJA INICIJATIVE 40 DANA ZA ŽIVOT U SUBOTICI I NOVOM SADU

Subotica

Novi Sad

Djeca iz vrtića „Marija Petković – Sunčica“ na Pepelnici

Cvjetnica u crkvi sv. Roka u Subotici